BRET VARING

DOK HOLIDEJ

CENA 40 DINARA

BROJ 156

DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU

OSVETNIK SA BRAVOS KRESTA

★ DOK HOLIDEJ ★

BRET VARING

OSVETNIK SA BRAVOS KRESTA

NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 156

Glavni i odgovorni urednik:
Svetozar TOMIĆ

Urednik:
Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala:
Brett Waring
BLADE

Recenzija:
Radomir MILOSAVLJEVIĆ

Adaptacija i prevod:
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Lektor:
Sava DAMJANOV

Tehnički urednik:
Ferenc BARAT

Korektori:
Ilona PISAR
Marta MLADENOVIĆ

Štampa: 21 VI 1984.
Tržište: 7. VII 1984.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT, Novi Sad, Vojvode Mišića 1 Glavni i odgovorni urednik Svetozar TOMIĆ. Urednik: Zorka ĆIRIĆ. Naslov originala: Brett Waring — BLADE Copyright: UNIVERSUM PRESS. Oslobođeno osnovnog poreza na promet, mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine, broj 413-279/73. od 10. maja 1973. godine.

Visok čovek skladno građenog mišićavog tela izronio je iz šumarka u podnožju niskih brežuljaka. Neuredno, pocepano i mrljama krvi uprljano odelo pokrivalo je razdrljenu košulju ispod koje su se nazirala snažna, preplanula prsa. U ruci je nosio „vinčesterku" teškog kalibra s osmougaonom cevi i bakrom ukrašenim kundakom, a u futroli od crnog mekanog boksa ispod kaputa se belasala drška „kolta" šestometka. Iz šumarka je izašao pešice, kao da se vraća iz šetnje ili lova.

Onome ko ga je posmatrao kako laganim hodom silazi sa padine brežuljka mogao je na prvi pogled izgledati kao lovac koji živi u blizini i koji se u grad uputio da popuni svoje rezerve municije, utrošene na lovljenje krupne divljači koje je u tom kraju bilo dosta. Pažljivi posmatrač, međutim, brzo bi otkrio da je taj prvi utisak varljiv, jer se šetnja nikako nije uklapala u pocepano, okrvavljeno odelo i mrgodan izraz lica. Taj mrgodni izraz lica i ledeni sjaj sivoplavih očiju bili su, međutim, logičan izraz stanja duha čoveka koji je za sobom ostavio leševe sedmorice ljudi.

No, pažljivi posmatrač to nije znao. On je samo mogao da vidi da je došljak odeven u nekada fino i elegantno odelo i da je oko vrata, preko poderane košulje, imao vezanu mašnastu kravatu. Dugu, tamnu kosu koja mu se spuštala preko ušiju i padala do vrata pokrivao je taman kalifornija šešir srednje širokog oboda, sada izgužvan i prašnjav, a na nogama je nosio poluvisoke cipele od mekanog boksa. Da nije bilo neuredno i prljavo to odelo bi pre pristajalo nekom šetaču na glavnoj ulici u Ostinu nego čoveku koji naoružan „vinčesterkom" dolazi iz prerije. Ovako pak, dovodilo je u zabunu: pažljivi posmatrač nije mogao da dokuči šta taj čudni, neprikladno odeveni čovek traži u preriji i zbog čega dolazi u tvrđavu Samner, izgrađenu na granici provincije Bravo Sijeras.

Mada se teško moglo pretpostaviti, nešto je ipak bilo tačno. Taj čovek iz prerije ili iz brda, koji se zvao Dok Holidej, inače na zapadu poznatiji pod imenom Dok, išao je u tvrđavu Samner da bi pribavio municiju za svoju pušku, ali municija nije bila jedini razlog zbog kojeg se tamo zaputio.

Sem municije, razlog dolaska bio je što je tragao za nekim ljudima i obaveštenjima o njima. Pre nego što se vrati u Bravo Sieras ili nastavi put dalje kuda ga oči vode, petorica ljudi dobiće zasluženu kaznu ili će iza njega ostati njihovi leševi.

Leševi petorice belaca.

Biće to kraj osvete koja mu je već punih nedelju dana buktala u srcu. Kao civilizovan čovek znao je da osveta nije način sprovođenja pravde i da onoga ko se sveti stavlja skoro u isti rang sa onima na kojima se osveta izvršava, ali kao čovek koji živi i oseća, kao biće koje može da voli i mrzi, nije mogao

u sebi da savlada želju za odmazdom. Ta želja gorela je u njemu od trenutka kada je ugledao prizor koji mu je još i sada neprekidno lebdeo pred očima.

Posada tvrđave brojala je samo oko dvadesetak ljudi i na drvenoj kuli iznad vrata nije bilo straže. Prošlo je već dosta godina od kako je u toj provinciji bilo neprilika sa Indijancima i zato nije bilo razloga za uobičajenu vojničku opreznost. Tako se desilo da niko nije primetio visoku, vitku osobu koja se lako kao panter kretala ravnom prerijom prema tvrđavi i trgovačkoj postaji, držeći tešku pušku u ruci.

Kao da je pao sa neba, pojavio se na ulaznim vratima palisada i uplašio nekoliko žena okupljenih u malom povrtnjaku koji su obrađivale verovatno za potrebe svoje čeljadi. Kada je naišao, one su ustuknule korak nazad i zbile se bliže jedna uz drugu kao da se nad njima odjednom nadvila neka neodređena nepoznata opasnost. Samo jedan pogled na toga čoveka bio je dovoljan da u njima probudi osećaj strepnje. Razlog tome bilo je njegovo lice, oštro ocrtano, skoro mršavo od napora, i ledene neumoljive oči koje su gledale hladno, sračunato kao oči ptice grabljivice koja lebdeći u vazduhu vreba plen, oči bistre, sivoplave, tvrde i utisnute kao dva svetlucava dragulja na energično, preplanulo lice, zaraslo u višednevnu bradu. Te oči preteći su gledale dok je išao prema trgovini mešovitom robom.

Nekoliko dremljivih vojnika koji su sedeli na verandi ispred jednog jedinog saluna pokazali su malo interesovanja za pridošlicu. Holidej je prošao pored njih i ušao u trgovinu. Ušavši unutra zakoračio je u stranu i zastao tamo u polusenci, nepomičan kao drveni stub ugrađen u konstrukciju zgrade, puštajući svojim očima dovoljno vremena da se privikne na tamu. U jednoj ruci i dalje je držao „vinčesterku" s prstom spremnim na krivini obarača, a druga ruka počivala mu je blizu drške revolvera čija se belina u tami jasno isticala.

U trgovini se nalazilo nekih dvanaestak osoba koje su bile zaokupljene kupovinom, cenkanjem, pritužbama o lošem kvalitetu i raznim ogovaranjima, tako da niko nije primetio Holideja. Žagor se malo utišao kada je on, vođen mirisom viskija, prošao pored njih prema odeljenju sa natpisom „Salun". Dvojica trgovačkih pomoćnika su nabrali obrve i jedan od njih je namestio na nos naočari sa tankim okvirima. Odmah zatim Holidej je nestao u prolazu koji je vodio u bar.

— Nisam skoro video nikoga ovako obučenog — rekao je trgovački pomoćnik obraćajući se jednoj gospođi zašloj u godine, sa kapicom nalik na ćubu i tamnom bluzom ukrašenom mašnicama. — Izgleda kao neko ko je sad pao sa konja.

Službenik se prigušeno zakikotao i žena se glasno, kratko nasmejala. Trgovački pomoćnik je izdvojio robu koju je žena kupila i počeo da je pakuje, a za to vreme ona je u svojoj iznošenoj plišanoj kesi počela da traži novac...

U baru koji je bio pridodat trgovini, Holidej je zatekao jednog starog, malo pogrbljenog čoveka sa ćelavim temenom i nagorelom lulom u zubima. Konobar je bio zauzet slaganjem čaša u raf i očigledno da nije čuo dolazak gosta. Tek kada je Dok stao i prislonio pušku na šank, krčmar je čuo udar metala o drvo i okrenuo se.

— Vi točite piće? — zapitao je Dok pre nego što je krčmar progovorio.

Pri svetlosti uljane svetiljke stari konobar je video njegove oči i njegovo mršavo lice. Pred njim je, odmah je to shvatio, stajao čovek sa kojim nije moglo biti šale. Pročistio je grlo i žmireći pogledao Holideja, ne prepoznajući u njemu ni jednog od onih uobičajenih gostiju koji su povremeno dolazili ovde da nešto popiju.

— Da, točim, vidite i sami — rekao je. — Sve su to pića koja služim gostima. Ima tu pića dobrih, boljih i najboljih koja se mogu dobiti u ovom kraju — rekao je pokazavši rukom na policu sa flašama. — Ja sam Zabedijah Keš, a ovo je moja krčma i magacin — dodao je na kraju i pružio ruku.

Dok se napravio da ne vidi pruženu ruku i kratko odgovorio. — Džon Holidej.

— Holidej? — promrsio je preko usana Keš. — Čini mi se da sam već čuo to ime, ah znam... — klimnuo je glavom Keš i žmireći odmerio Holideja. — Čuo sam da su pričali o vama i onoj...

Dok Holidej mu je uzvrtio pogled, žmirkav i preteći. — Ne valja slušati sve i svašta, čoveče. Ali, to na drugoj strani znači da sam došao na pravo mesto.

— Da. Šta mogu da učinim za vas? Želite li nešto da popijete?

— Da, jedno pivo, a uz to bih želeo i jedno obaveštenje. Jeste li ovih dana imali dosta gostiju?

— Ovih dana? — trgovac je začuđeno pogledao Doka ne shvatajući razlog postavljenog pitanja. — Jesam. Ovo je doba godine kada lovci donose krzna. Bilo je dosta naroda.

— Je li dolazila neka grupa... njih petorica. Možda nisu svi svraćali kod vas, ali bili su zajedno.

Trgovac je i dalje zbunjeno zurio u Holideja. — Kažete petorica? Čekajte da razmislim... Bilo je dosta ljudi poslednjih dana, neki su dolazili sami u neki u društvu. Ah, da... — trgovčeve oči su zadovoljno sinule. — Da, bila je jedna grupa, ali oni više nisu ovde. Prošlo je već više od nedelju dana kako su ti ljudi otišli.

— Naći ću ih — procedio je Holidej kroz zube.

Zabedijah Keš ga je opet pogledao i zaključio da će ih taj čovek naći. U Holidejevom glasu i na njegovom licu postojalo je nešto što je trgovcu pouzdano govorilo da će tako biti, mada ga sve do pre nekoliko minuta nikada nije video.

— Interesuju me njihova imena? — u Holidejevom glasu zatreperila je nota čelične napetosti. Bio je to prvi znak osećanja koje do tada nije ispoljio.

— Keš je slegnuo ramenima. — Ne sećam se imena... Nisu ih pominjali... Samo su svratili, popili nešto i... otišli.

Holidej je stisnuo usne. — Opišite ih. Kako su izgledali?

Stari krčmar je nervozno progutao pljuvačku. — Čujte, tako mi svega ne mogu da se... čekajte! — rekao je kada je Holidej kao slučajno podigao cev puške. — Pustite me da malo razmislim... Njihov vođa bio je neki čovek opasnog izgleda, oko pedeset godina star, bar kako se meni čini. Vaše je visine, ali kuća mu je dosta osedela i ima brkove malo raštršene na kraju kao da su potkresani. Imao je, takođe, i kratku kosu.

— Kao što se nosi u vojsci?

— Možda. Mislim da ga jedan od njegovih drugova nazvao imenom Net. On je jedini što se izdvajao. Drugi kojeg se sećam bio je neki meksikanski tip. Ostali su bili obični svakodnevni tipovi... — Odjednom kao da mu je nešto palo na pamet. — Čekajte, kada sada bolje

razmislim čini mi se da su svi zaista ličili na vojnike. Da... ukrućen hod i sve... Ostavljali su utisak kao da su naviknuti na uniformu, tako mi se čini. Eto, to je najviše što sam mogao da se setim.

Holidej ga je uporno netremice gledao i pod njegovim pogledom Keš se počeo nelagodno vrteti. Očekivao je ljutnju i pogrde, ali umesto toga Dok je iz džepa izvadio nekoliko novčanica i bez reči ih je pružio Kešu.

— Prodajte mi nešto robe iz vašeg magacina. To su hrana, konzerve, meci za pušku i revolver i slično. Trebaće mi uz to jedan konj i sedlo.

Keš je u glavi brzo sračunao da, ukoliko bude bio mudar i vešt, iz susreta sa ovim čovekom može još izvući i profit...

— Samo izaberite — rekao je poslovnim tonom.

Holidej je prišao rafovima i iz gomile robe odabrao nekoliko kutija metaka, zatim je izdvojio desetak konzervi po pola kilograma, nešto sušenog mesa i dvopeka. Onda je prišao gomili opreme i na stranu bacio ćebe, sedlo i uzde. Na kraju je prišao rafovima sa odećom i posle kratkog razmišljanja zaključio da će mu za putovanje po preriji i brdima najviše odgovarati par flanelskih košulja, jake „levis" pantalone i jakna postavljena tankim krznom. Sem toga odabrao je jedan šešir sa umereno širokim obodom i ogrtačem za kišu.

— Mister Holidej, mislim da je to otprilike sve što biste mogli dobiti. Ostaje još da izaberete konja, imam ih tri pozadi u štali — pogledao je ispitivački kupca koji je sve vreme ćutao. — Mora biti da vam je jako stalo da pohvatate te ljude...

Holidej ništa nije odgovorio, ali se odgovor mogao pročitati na njegovom licu... Za njega je ovaj lov bio vrlo važan. I što je glavno, tek je počeo.

*

Trupkanje čizama na vežbalištu još je odjekivalo u Holidejevim ušima kada je ušao u kancelariju kapetana Malvina. Oficir se namrštio i sa omalovažavanjem pogledao čoveka koji se mnogo razlikovao od onog elegantnog džentlmena dostojanstvenog držanja, kojeg je pre skoro tri nedelje upoznao.

— Došao sam da prijavim smrt Ketlin Porter — rekao je glasom koji je zvučao kao udaljeni odjek.

Oficir je sa dosadom pokazao Holideju stolicu pored pisaćeg stola. Budući da u tvrđavi i nekoliko udžerica oko nje nije postojao šerif, komandant garnizona je obavljao dužnost predstavnika zakona i ta mu se dužnost nije dopadala. — Ah, one žene — rekao je i sa omalovažavanjem iskrivio usne.

Holidej je seo, ali je bes uzavreo u njemu. „Ona žena"! Ketlin Porter, najbolja zabavljačica u kazinu u Ostinu, bila je za ovog šupljoglavca „ona žena". Sećao je se iz doba kada je blistala mladošću i kada je njen zvonki smeh razgaljivao srca. A onda se zaljubila u jednog nitkova, lupeža i prevaranta koji ju je očarao, potrošio joj ušteđevinu i posle šest meseci otperjao sa drugom ženom, ostavivši je u jednom stočarskom gradu severnog Teksasa. Posle toga padala je sve niže i poslednje što je o njoj doznao bilo je da poslužuje u jednoj sumnjivoj usputnoj krčmi kod Amarila. Tu joj se izgubio trag i da nije imao dobro pamćenje Dok bi u šokantno našminkanoj ženi, koju su zbog krajnjeg nemorala i izazivanja nereda prognali iz tvrđave

Samner, teško prepoznao nekadašnju zvezdu Ostina. Stigao je u tvrđavu jednog poslepodneva i ugledao je u društvu nekih pijanih protuva. Kada je ujutru hteo da je potraži, saznao je da je bespovratno prognana iz Samnera. Otišla je tog jutra sa nekim putujućim prodavcem falsifikovanog viskija. Tužna sudbina promašenog ljudskog bića.

— Kako se to desilo? — zapitao je kapetan ravnodušno. — Znate, moram napisati neki izveštaj.

Dok Holidej se zamišljeno zagledao u jednu tačku. Da li je bilo potrebno da kapetanu ispriča kako je našao Ketlin? Pošao je za trgovcem i stigao ga u preriji desetak milja daleko od grada. Ketlin više nije bila sa njim. Trgovac se pravdao da ga je usput napustila, ali je Dok znao da trgovac laže. Vratio se nazad, našao mesto gde je Ketlin pešice pošla stranputicom i na milju-dve dalje našao je u jednoj zabačenoj zapuštenoj brvnari, očajnu i na ivici samubistva. Ostao je s njom dve nedelje da bi je iščupao iz smrti. Posle dve nedelje razgovora i života u prirodi Ketlin je bila skoro preporođena i Dok je računao da je u svojim nastojanjima uspeo. Na žalost, njegov trud je bio uzaludan.

— Našao sam je mrtvu pred brvnarom. Bila je probodena kopljem i skalpirana.

— Indijanci? To je mogla učiniti banda Malog Psa. Ipak, nije uobičajeno za njih da ubijaju žene. Radije ih odvode u ropstvo, gde se njima služe dok se ne zadovolje.

— I ja sam u prvom momentu pomislio da su oni... zbog skalpiranja i zbog koplja... sa oznakama Komanča — Dok je zaćutao kao da ga je glas izdao, ali je nastavio bezličnim glasom kao da želi da prikrije svoja osećanja. — Pošao sam za njima i stigao sam ih.

Kapetan Malvin ga je pogledao sa nevericom. — Stigli ste ih? — usne su mu se razvukle u osmeh kao da je čuo dobru šalu. — Neverovatno! I šta je bilo?

— Poslao sam ih na onaj svet.

Malvin je poskočio na stolici. — Slušajte, čoveče, nemojte mi pričati bajke. U ovoj okolini kriju se razni desperadosi, ali indijanski otpadnik Mali Pas je najopasniji zlikovac koji je ikada hodao pod kapom nebeskom. I ostali njegovi ratnici nisu ništa manje opasni. I vi kažete da ste ih sve pobili?

— Da. Malog Psa, Crvenog Vuka, Brzog Jelena, Ludog Medveda... sve sem Crvenog Gavrana. Crni Gavran je već bio teško ranjen nožem u tuči zbog neke skvo i bio je na umoru.

Kapetan Melvin je zurio u Holideja sa nevericom, ali i s uvažavanjem koje nije mogao da prikrije. Iako se takav podvig činio neverovatnim, ovaj čovek mu nije izgledao kao lažov. Naduvao je obraze i pomerio sablju koja mu je stajala na stolu. — Đavola, Holideje, tako nešto nisam verovao da ću čuti. Taj podvig ne bi mogli izvesti ni stari zapadnjaci kao Veliki Džim Bridžer i Jednoruki Levin. — Primakao se bliže Holideju i zagledao mu se u oči. — Čujte, da li se vi to šalite? Ja nisam čovek koji lako oprašta takve šale.

— Da li vam ličim na takvog?

— Ne. Sem toga čuo sam dosta o vama i znam da niste trčilažn. Ali, ovo je neverovatno. Otići na teritoriju Komanča i pobiti sedmoricu najopasnijih ratnika na njihovom terenu... to je previše.

— Tako je bilo — rekao je Dok mirno. — Uostalom, ako želite možete da proverite... ukoliko ih do sada lešinari nisu razneli. Njihov logor je u uvali ispod jedne špicaste

stene nalik na glavu kojota, nekih tridesetak milja istočno odavde.

— Kada se to desilo?

— Pre dva dana.

— Onda više ništa nećemo naći... i nećemo moći da vam isplatimo nagradu za njihove glave. Jeste li znali da su ucenjeni? — dodao je odmah. — Trebalo je da donesete njihove skalpove... i još neki siguran dokaz.

Dok ga je presekao pogledom. — Skalpove? Šta mislite kakav sam ja čovek? Uostalom, ko je uopšte pominjao nagradu!

Malvin ga je zamišljeno pogledao. Pohod na Malog Psa bio je poduhvat koji niko njemu poznat ne bi mogao izvesti. Znao je da je taj čovek morao provesti i preživeti mnoge dane i noći napetosti, straha i jeze, koje nije ni pomenuo, da je morao izboriti mnoge okršaje puškom, revolverom i nožem, mnoga odmeravanja svoje snage i instinkta sa snagom i instinktom Indijanaca u divljini i bespuću gde su se oni osećali kao riba u vodi. Bio je nesumnjivo čovek kakav se teško mogao sresti na Dalekom Zapadu.

— Zabedijah Keš kaže da ste se interesovali za petoricu nekih belaca — rekao je kapetan usporenim glasom. — Zbog čega to?

Holidejevo karakteristično i upadljivo lice nije se ni za dlaku promenilo, ali pre nego što je odgovorio, Dok je kratko pogledao kapetana. — Ovde se glasine brzo šire... Kao što sam vam maločas rekao, kada sam našao logor Malog Psa, Crni Gavran je već bio na samrti. Pre nego što je otišao u večna lovišta ja sam sa njim porazgovarao nekoliko reči... Po onome što mi je rekao, izgleda da Ketlin Porter ipak nije ubila banda Malog Psa.

Malvin se uspravio u stolici kao da ima letvu u ledima.

— To je učinila banda belokožih zlikovaca, njih petorica. Posle razgovora sa Crnim Gavranom vratio sam se do brvnare i pažljivije razgledao teren. Tragovi su zaista bili tu. Jasno vidljivi i čitki. Prilikom prvog razgledanja nisam ih zapazio, jer sam bio... — Dok se dvoumio da li da kaže. — Bio sam uzrujan.

— Do đavola čoveče, znači li to da ste sedmoricu Indijanaca ubili ni zbog čega? — uzviknuo je Malvin.

— Ne, to nikako — rekao je Holidej. — Svi oni su bili ucenjeni za mnogobrojna nedela, to znate i sami. Pre ili kasnije snašla bi ih ista sudbina, ali bolje je što je to bilo pre, jer su tako sačuvani životi nekolicine nedužnih osoba.

Malvin je nabranih obrva zurio u njega.

— Da, bio sam zbunjen i mnogo šta nisam video — nastavio je Holidej. — Razgledajući tragove našao sam jednu kopču sa vojničke torbe i jedan neispaljen metak za vojnički „kolt". Sem toga, njihovi konji su imali potkovice vojne izrade. Zaključio sam da su izvršioci zločina vojnici. Posumnjao sam na ljude iz vašeg garnizona, ali sam po tragovima zaključio da je petorka došla sa druge strane planine. Verovatno su bivši vojnici ili ljudi koji su imali veze sa konjicom. Oni su silovali i ubili Ketlin, a skalpirali su je i ostavili koplje da bi zavarali trag.

Malvin je uzdahnuo i zadobovao prstima po ivici pisaćeg stola. — Dovraga, po jednoj kopči i metku ne možete znati ko je zločinac. Sigurno je da moji ljudi nisu to učinili jer se tih dana nisu micali iz tvrđave. I šta sada da napišem u izveštaju?

— Tvrdim da se sve zbilo tako kao

što vam kažem — rekao je Dok Holidej učtivo.

Kapetan ga je izvesno vreme zamišljeno gledao u oči, a onda odjednom ustao i pružio mu ruku. Dok se napravio da je nije primetio, jer mu se kapetan nije dopao zbog potcenjivačkog stava prema Ketlin Porter. Nije želeo da se rukuje sa čovekom koji nije našao ni malo razumevanja za tudu nevolju.

— U pravu ste — rekao je kapetan ne uzimajući za zlo Holidejevo odbijanje da se rukuje. — Ako posle trideset godina službe u vojsci nisam u stanju da procenim ljude i da odvojim istinu od neistine, onda treba da budem penzionisan. Prihvatiću vašu reč, Holideje, i tako napisati izveštaj... A sad još jedna stvar: gde su sada ta petorica? Ako su ovde u tvrđavi, moja bi dužnost bila da ih pohapsim i saslušam...

— Prema rečima Zabedijaha Keša, oni su već davno otišli. Zato se i neću dugo zadržavati.

Malvin je klimnuo glavom. — Dobro, neka tako bude.

II

Sledeceg jutra priličan broj ljudi u tvrđavi i trgovačkoj postaji nije prepoznao Doka Holideja koji je sedeo pod nadstrešnicom trgovine mešovitom robom, koja je uz to služila i kao neka vrsta restorana. Holidej je proveo noć tu ispod nadstrešnice da bi se zaklonio od golog neba i sada je čekao da mu mršavi trgovački pomoćnik donese poručeni doručak. Ljudi koji su se kretali tamo-amo po unutrašnjosti tvrđave, zauzeti svojim poslovima jedva da su mu posvećivali po neki uzgredan pogled, držeći ga za još jednog od onih mnogobrojnih skitnica koji su u tvrđavu ulazili pred zalazak sunca, da bi u njoj proveli noć u kakvoj-takvoj bezbednosti.

Razlog što je tako mali broj ljudi prepoznao Holideja bio je što je sada izgledao sasvim drugačije od onog čoveka koji je u tvrđavu ušao dan ranije u pocepanom, neurednom odelu. U međuvremenu se podšišao i glatko obrijao. Lice mu je zbog toga izgledalo mršavije a crte oštrije, ten tamniji i više opaljen vetrom, ali to nije menjalo njegov osnovni mračni izraz... Ostao je isto tako preteći mrgodan kao i ranije. Umesto svog, nekada elegantnog, pocepanog i prljavog odela koje je odbacio, sada je na sebi imao flanelsku kariranu košulju, „levis" pantalone od otpornog štofa i jaknu prebačenu preko ramena. Pocepane lake cipele zamenio je kratkim čizmama sa mekanim sarama, a oko pojasa imao je opasač od tamne goveđe kože sa futrolom u kojoj je počivao „kolt" teškog kalibra, sa drškom od slonove kosti. Pored njega na klupi ležale su stare iznošene bisage kupljene u pola cene u Kešovom magacinu, u kojima je pored nekoliko kutija metaka imao rezervnu košulju i veš, pribor za brijanje i druge sitnice koje bi čoveku na putu mogle biti neophodne. Sem toga, tu je bio i široki, oštri bovi nož koji se u nekim situacijama mogao pokazati vrlo korisnim. Šešir sa umereno širokim obodom kompletirao je njegov izgled i sada, mada potpuno drugačiji nego sinoć, nije se razlikovao od mnogih kauboja ili prerijskih putnika koji su se kretali tim delom Teksasa. To je, u stvari, bio izgled koji je želeo za sebe, jer ničim nije hteo da pobudi pažnju ili sumnju petorice zlikovaca kojima je bio za petama.

Teška „vinčesterka" s osmougaonom cevi stajala je naslonjena na zid pored jednog starog ali još uvek

dobrog sedla za koje je bila prikačena i futrola za pušku, takođe vojnog porekla. Zamotano ćebe i pribor za ležaj bili su već privezani za zadnji deo sedla, i Holidej je tako potpuno spreman za put sedeo i ispijao jutarnju kafu kada je zapazio senke dvojice ljudi koji su mu zaklonili sjaj ranog jutarnjeg sunca. Zadržao je lonče sa kafom blizu usana i spustio ga nazad na sto pred sobom istovremeno kada je po navici spustio desnu ruku na dršku njegovog „kolta". Žmirnuo je da bi bolje osmotrio ljude koji su mu zaklonili jutarnje sunce i u jednom prepoznao mesnatu telesinu kapetana Malvina, ali mu je visoki čovek širokih ramena koji je stajao pored vojnika bio nepoznat. Imao je nešto više od četrdeset godina, oštar, skoro neumoljiv pogled i oko pojasa je bio nešto puniji nego što je njegov opšti izgled dozvoljavao. Nosio je dugačke brkove, leva strana im je bila nešto duža i čupavija nego desna, a proređena kosa se presijavala u tamnocrveno na odsjaju sunca koje je zaklanjao. Posmatrajući ga budnim okom, Holidej je primetio da taj čovek nosi dva šestometka u futrolama na ukrštenim opasačima i da su opasači puni rezervnih metaka. Po drškama je prosudio da se radi o konjičkim „koltovima" velikog kalibra, koji su svaki težili skoro po dva kilograma.

— Holideje — počeo je Malvin bez prethodnog uvoda — upoznajte se sa federalnim šerifom Denom Enderbijem.

Ni Holidej ni šerif Den Enderbi nisu pokazali nikakvu želju da jedan drugom pruže ruku. Gledali su se kao dva vuka koji su se sreli na nepoznatoj teritoriji.

— Šerif Enderbi se interesuje za iste ljude kao i vi — nastavio je Malvin. — Voleo bi da porazgovara sa vama, jer misli da bi to bilo korisno.

Holidej se bolje namestio na klupi i pokazao na mesto pored sebe. Enderbi je klimnuo glavom i spustio se na klupu nešto dalje od Holideja. Kapetan ih je pogledao i digao obrve.

— Mogao bih vam ustupiti moju kancelariju za razgovor, ako želite — ponudio ih je posle nekoliko sekundi razmišljanja.

— Ovde nam je sasvim dobro, hvala kapetane — odgovorio je Enderbi dubokim, zvučnim glasom. — Potražiću vas kasnije.

Malvin nije bio navikao da ga neko tako po kratkom postupku odstrani iz razgovora, ali je progutao svoju srdžbu, okrenuo se na petama i čvrstim korakom se udaljio preko vežbališta, izdirući se na narednika koji je u tom momentu svrstavao vojnike za jutarnju prozivku. Holidej je odsekao komad goveđeg odreska koji mu je jedan potrčko iz trgovine doneo i stavivši ga u usta pogledao Enderbija, što je trebalo da bude poziv policajcu da i on poruci nešto slično. Šerif je odmahnuo glavom i zavalivši se na naslon klupe počeo da zavija cigaretu. Holidej je nastavio da žvaće ukusan, sočan zalogaj.

— Kapetan mi je ispričao vašu priču — počeo je šerif. — Po tome bi se rekla da ste vi opasan vuk, Holideje. Čuo sam o vama već dosta, ali ovaj podvig je preko verovanja.

Holidej nije ništa odgovorio i nastavio je da jede.

Enderbi je zapalio cigaretu. — Ono što vi ne znate to je da su pet zločinaca koje tražite vojni dezerteri.

Holidej je prestao da žvaće i pogledao šerifa. Taj podatak slagao se sa dokazima koje je i sam našao.

— Da. Pobegli su iz tvrđave Tri-

niti pre mesec dana. Sa sobom su poneli i platu namenjenu tamošnjem garnizonu.

Holidej je nastavio netremice da gleda šerifa i da zamišljeno žvaće još jedan komad odreska. Enderbi je nastavio.

— U tvrđavi Triniti garnizon je prilično brojan, a plata im već dugo nije isplaćivana. Begunci su tako odneli blizu deset hiljada dolara.

Na to je Holidej samo digao obrve, pokazujući svoje čuđenje.

— Ubili su trojicu i ranili dvojicu — dodao je Enderbi. — Izgubili smo im trag u Bravosu... Tačnije rečeno, potera im je izgubila trag. Svi ljudi su se vratili. Ali, Armija se ne predaje lako. Pozvali su federalnu policiju i nas petorica dobili smo nalog da ih gonimo.

Holidej je odmahnuo glavom. — Neće im biti lako da se izvuku.

— Slažem se — prihvatio je Enderbi — ja sam ih pratio preko Sijere i otuda preko brežuljaka sve do ove tvrđave... Naišao sam na brvnaru i jedan svež grob. Uzgled rečeno, tada nisam znao da je to delo Kola i njegove družine, ali kada sam noćas dojahao kapetan Malvin mi je ispričao svoj razgovor sa vama.

— I šta vi želite od mene? — zapitao je Dok.

— Smatram da bi jedan drugom mogli biti od koristi, Holideje. Znam da ste pre mnogo godina živeli kod Apača i da ste isto tako dobar tragač kao i oni. Takav čovek bi bio potreban za praćenje Kolovog traga. I Kol zna dosta trikova sa zametanjem tragova... Šta mislite o tome da se nas dvojica udružimo.

Holidej je obrisao oštricu bovi noža i vratio ga u kanije prikačene uz bisage. — A zašto ne pozovete i ostalu četvoricu šerifa? Sad imate pouzdan trag u rukama?

Enderbi je duboko uvukao dim cigarete i pogledao svog sagovornika. — To je moja stvar.

Holidej je klimnuo glavom. — Za dezerterima je raspisana nagrada, je li tako?

Enderbijevo tvrdokorno lice dobilo je za trenutak izgled rugobe, a onda se šerif malo trgao i slegnuo ramenima. — Tačno, i nagrada ispadne mala ako se deli na pet delova. Mnogo je veća ako se podeli na dva, recimo između mene i vas.

Holidej je odmahnuo glavom. — Nisam zainteresovan za novac od ucene. Želim samo da te ubice dočepam u svoje šake... Rekoste Kol, tako se zove vođa bande?

Enderbi nije odmah odgovorio, ali je ipak potvrdio. — Natan Kol, kaplar koji je mnogo puta bio lišen čina u vojsci zbog raznih izgreda i samovolje. Proveo je u vojsci oko dvadeset godina. Opasan tip, voli da se tuče i hoće da potegne oružje... da ubije. On je bio jedan od onih koji su posle boja obično tumarali po bojištu i dokrajčivali ranjene Indijance. Nije to uvek radio brzo i milosrdno.

Holidej je stisnuo usne. Slušao je pojedinosti o zločincu koji je zlostavljao i ubio jednu nesrećnu ženu. Ruke su mu se stisnule u pesnice.

Enderbi je nastavio. — Već Kristi je takođe zločudan tip i Kolov najbliži drug. Kažu da on diše kroz nos samo zato što nema vremena da grlić boce skine sa usana. Opasan kučkin sin, bio pijan ili trezan. Valt Romero je pomalo mešanac, u njemu ima deo meksikanske krvi, ali ne mnogo... Vrlo je umešan sa nožem. Mislim da će on biti taj koji je skalpirao onu ženu... Slim Dugan i Raf Sentel su još par nevaljalaca kojima je bilo dosta armijske discipline. Uvek su bili spremni za tuču i svako drugo lupeštvo. Ali, njihova

je slabost u tome što vole kocku i, naravno, nikada nemaju dovoljno novaca. Želeli su sigurno da se dočepaju neke veće sume novaca da bi mogli ući u pravu igru i dobitak na kocki... Ako su još uvek sa Kolom ta dvojica će mu verovatno naipre zadati glavobolje.

— Kako to mislite?

— Njih dvojica će hteti da se zaustave u prvom mestu u kojem nađu na kartaški sto ili kocke. Kol neće hteti da se zaustavi sve dok ne pređe državnu granicu... Verovatno će doći do razmirica i potezanja oružja, a Kol je pravi ekspert u baratanju revolverom, zahvaljujući svom dugogodišnjem vežbanju u armiji. Enderbi se neko vreme kolebao, a onda je zavukao ruku u džep košulje i otuda izvukao komad ispresavijanog papira. Razvio ga je, pogledao ono što je u papiru upisano i pogledao Holideja, a onda, pošto se odlučio, pružio ga pustolovu.

Holidej se pagledao u pet tušem nacrtanih lica koja su ga gledala sa papira i u imena napisana ispod njih. Trgao se malo videvši lica ljudi za koje je znao da su surovi zločinci. Gledao ih je dugo i sa puno pažnje, trudeći se da što bolje zapamti svaku pojedinost. Morao ih je zapamtiti tako, da svakog od tih nitkova prepozna istog trenutka kada ga ugleda. Posle nekoliko minuta vratio je papir nazad Enderbiju i klimnuo glavom u znak zahvalnosti.

— Mnogo ste me zadužili, šerife.

— Dakle, šta kažete Holideje? Da se udružimo?

Holidej se namrštio, zagledao se u prazan tanjir pred sobom i ustavši otresao mrvice hleba koje su mu pale na pantalone. Šerif je takođe ustao, očigledno nestrpljiv da čuje njegov odgovor.

— Mislim da od toga nema ništa — rekao je Holidej konačno i okrenuo se da uzme pušku naslonjenu na zid iza njega. — Naučio sam da putujem sam i da radim sam.

Enderbi je zgrabio Holideja za levu mišicu i sprečio ga da dohvati sedlo sa zemlje. Grubim snažnim pokretom okrenuo ga je prema sebi i sa izrazom besa na licu prasnuo.

— Hej, čekajte malo kockare! Ja sam vam rekao sve što znam. Hoću nešto zauzvrat, to je korektno.

Holidej je netremice pogledao šerifa u oči. — Vi nosite tu značku, a postoje pravila koja uz nju idu, šerife. Ta pravila vas obavezuju isto tako kao što obavezuju i mene.

— Do đavola, Holideje, potreban mi je čovek kao što ste vi da bih mogao da pratim dalji trag tih dezertera. Trag je star već punih nedelju dana. Čuo sam mnogo o vama, znam da ste živeli u apačkom plemenu i da ste tragač koji skoro da nema premca. Čoveče, vi ste već postali neka vrsta legende, ljudi pričaju o vama prava čuda. Kažu da ste vi u stanju da nađete trag i na golој steni, kao da ste pravi Apač. A osim toga, begunci sigurno neće poći mirno u zatvor. Biće mi potreban čovek koji će me podupreti, ali ne bilo koji čovek, nego neki majstor na oružju, kao što ste vi.

Holidej je odmahnuo glavom. — Ako ih nađete mrtve negde na putu kojim sam ja prošao, možete slobodno izjaviti da ste ih vi likvidirali i možete uzeti nagradu, ja vam to neću braniti. Ali, ja uvek radim sam, šerife, i tako ću učiniti i ovaj put.

Enderbi je promrmljao nerazgovetnu kletvu. — Vi ste vraški tvrdoglav, skoro nerazuman čovek, Holideje. To što kažete nije mi dovoljno. Ako bih hteo mogao bih vam grdno otežati život, čoveče!

Holidej se trgao, ali nije rekao ništa.

— Mogao bih, na primer, sprečiti da sa konjem izađete odavde, bez obzira koliko se vi protivili. Mogao bih vas, na primer, zadržati u tvrđavi dok ne sprovedem istragu o smrti onih odmetničkih Komanča. Ako bih hteo da budem stvarno zao, mogao bih vaš obračun sa njima da nazovem hladnokrvnim ubistvom, bez obzira na ostale okolnosti.

Holidej je sa prikrivenim gađenjem pogledao Enderbija, a onda je digao sa zemlje sedlo u nameri da silom prođe pored razljućenog šerifa. Enderbi je snažno gurnuo Holideja u rame i tresnuo ga o zid iza njega. Preteći prstom ispred Holidejevog nosa, povikao je nesvestan hladnog, pretećeg pogleda kojim ga je Holidej sekao.

— Upozoravam vas, Holideje! Ili ćete jahati sa mnom ili uopšte nećete izaći iz ove tvrđave, da znate.

— Ne Enderbi, neću sa vama.

— Hoćete, neka vas nosi vrag! Nije u pitanju samo nagrada zbog koje sam pošao. Ako uhvatim te dezertere, otvaraju mi se mogućnosti da stvorim karijeru kakvoj inače nikada ne bih mogao da se nadam. Ja pretendujem da uzletim visoko, Holideje, imam ambicije da postanem guverner... — zaćutao je, ali je nastavio ubrzano da diše, ulažući vidan napor da se savlada. — Sto mu gromova, čoveče, postaraću se da vas neko dobro sredi. Šta vi imate protiv mene, kad toliko želite da me zakočite?

— Ništa. Samo želim da ono što radim radim kako meni odgovara.

Holidej je pokušao ponovo da prođe i ljutiti Enderbi ga je opet gurnuo nazad tako jako da je Holidej skoro izgubio dah. Odbacivši sedlo iz ruke, Holidej je zamahnuo teškom „vinčesterkom" i udario njome Enderbija po slepoočnici. Udarac je bio toliko jak da je skoro podigao šerifa sa tla i odbacio ga na zid. Šerif je posrnuo još nekoliko koraka, a onda se stropošta na zemlju kao bezoblična masa. Holidej je preskočio preko njegovih opruženih nogu, pogledao ga kratko i našavši da je bezopasan, ponovo se prihvatio sedla. Kada je hteo da pođe, još jednom je bacio pogled na oborenog policajca. Podigavši glavu ugledao je kapetana Malvina koji je stajao na vratima poštanske stanice.

— Ako ga niste ubili, gledaću na drugu stranu dok ne odete iz tvrđave — rekao je kapetan. — Ali, ako je mrtav.

— Nije mrtav.

Malvin je učtivo klimnuo glavom. — Opasan kučkin sin — izrazio je svoje mišljenje, gledajući šerifa opruženog na zemlji. — Pravi besni kučkin sin... Ako vas bude negde uhvatio, Holideje, znajte da će vam prosvirati kuršum kroz glavu.

Holidej je klimnuo glavom. — U tom slučaju biće bolje da što pre odjašem... Hvala vam, kapetane.

Pozdravio je vojnika kratkim dizanjem puške uvis i uputio se preko vežbališta ka štali.

•

Logor odbeglih dezertera nalazio se u planinskom predelu poznatom pod nazivom Božićna Brda. Bili su to oštri, izlomljeni, zupčasti kameni vrhovi koji su se pružali duž cele pustare, izranjajući iz peščane ravnice, mestimično obrasli crvenim, mrkim i zelenim kaktusovim lišćem, ponegde prošarani retkim pojasevima kržljavog drveća. Logor se nalazio u sredini jednog malog šumarka i stražu je čuvao mešanac po imenu Valt Romero. On je sedeo skrstenih

nogu na vrhu jedne stene i u naručju, kao nešto vrlo dragoceno, držao dršku sa dugom cevi čiji su bakrenim ukrasima okovani drveni delovi bili omotani kožom tako da ne sijali na zracima sunca. Dole ispod njega ostala četvorica bili su okupljeni oko logorske vatre i Kol se opet prepirao sa Slimom Duganom o stalno ponavljanoj spornoj temi: podeli plena.

Mada se nalazio na razdaljini do koje se normalan glas jedva mogao čuti, Romero je zahvaljujući pažnji i izoštrenom sluhu mogao ponoviti, skoro svaku reč, sve što se dole razgovaralo. Od samog početka, kada su sišli iz planinskog masiva Bravos, Dugan se stalno žalio da plen treba podeliti. To je trajalo već čitavih nedelju dana. Slim je želeo da napusti bandu i odjezdi u svoju rodnu državu Virdžiniju, ali je Kol, budući da je kao vođa bio čvrst i nepopustljiv, nameravao da se do kraja drži u početku skovanog plana. Pošto su ukrali novac namenjen za plate i pobegli iz tvrđave Triniti, namera im je bila da nastave bekstvo što brže i što dalje budu mogli, te da između sebe i eventualnih gonilaca ostave što veću razdaljinu, ali da sve to vreme ostanu zajedno iz razloga bezbednosti i da tek posle prelaska granice Teksasa podele novac i razići se kud koji. Kol je bio vrlo oprezan čova i računao je da bi, ako se suviše rano rastanu i ostanu bez njegovog nadzora, ostali vrlo brzo počeli olako da troše svoj deo, i da bi, privukavši na taj način pažnju, vrlo verovatno došli u sukob sa zakonom i goniocima. Nije ni najmanje sumnjao da će, ako bi se slučajno našao iza rešetaka svaki od njegovih dojučerašnjih saradnika izbrbljati sve što zna i baciti krivicu na ostale, samo da bi sebe spasao. Zbog toga je smatrao da je mudro držati ih zajedno što je duže moguće to jest sve dok on sam ne bude veoma blizu svog skrovišta a da bi to postigao jedini način je bio da se uzdrži od podele plena koji je brižljivo čuvao u svojim bisagama. Ali, kao što je očekivao, sa tim njegovim planom nisu se svi slagali i prvi protesti i negodovanja došli su od strane Dugana, opet kao što je predviđao. Kockar koji je virio iz tog čoveka kopkao ga je da oseti glatke karte i težinu kocki u svojim rukama, i tom nagonu Dugan se nije mogao odupreti. Dugan je zbog toga morao postati vrlo opasan i Kol je smatrao da će ovaj put morati svima da pokaže da je još uvek vođa i da će ono što on kaže morati do kraja da bude poštovano...

— Do vraga sa dogovorom u Trinitiju — progunđao je Dugan prosuvši ostatke kafe u vatru. — Kružili smo po ovoj pustari i ukrštali se sa sopstvenim tragom više od nedelju dana, a još uvek nismo od tvrđave Samner udaljeni više od dva dana jahanja. Neka me vrag nosi ako to mogu da razumem i ako shvatim šta imaš u glavi.

— Tačno — složio se Kol. — Ali, još uvek smo slobodni i niko nam nije za petama.

— Ali... čoveče, do sada smo mogli biti stotinama milja daleko odavde! Mogli smo biti u nekom gradu, u udobnim hotelima i trošiti nešto od plena za koji smo rizikovali! — Dugan je pogledao ostale koji izgleda nisu bili raspoloženi da se zamere Kolu, iako je znao da željno očekuju ishod njegove rasprave, ali su se bojali da to pokažu zbog Kolove veštine potezanja revolvera i njegove poznate bezobzirnosti.

— Tako dakle, ti bi to hteo? — procedio je Kol kroz zube.

— Naravno, šta bi bilo logičnije

od toga. Zaslužili smo da posle onog znojenja i danonoćnog marširanja po suncu i prašini pružimo sebi malo uživanja — prekinuo ga je Dugan padajući u vatru.

— E vidiš, zato što ne možeš da shvatiš zašto se vrtimo u krug bio bi brzo uhvaćen — rekao je Kol podsmešljivo. — Svako ko bi pošao za nama uputio bi se sigurno lažnim tragom koji smo ostavili, u pravcu onog jadnog stočarskog grada koji smo videli sa vrha planine. A znaš zašto? Zato što bi rezonovao isto tako kao ti, što bi znao da će banda tupavih glupaka otići u najbliži grad da tamo potroši novac. I tako bi zahvaljujući gluposti svi bili pohvatani — naglasio je Kol mirnim glasom, iako su mu oči svetlucale i poigravale kao na ulju. — Ovako se to neće desiti. Dok potera bude išla i proveravala u tom gradu, mi ćemo biti daleko od ovog kraja i jahaćemo prema Crvenoj reci.

— Crvena reka tebi odgovara — progunđao je Dugan nezadovoljno. — Sigurno nameravaš da se tamo negde ukopaš i pritajiš. Ali, šta je sa nama ostalima? Svi smo mi đavolski daleko od mesta gde bismo želeli da odemo. Do đavola Natane, ja ću morati da se vraćam nazad u Virdžiniju! Dosta smo se ovde smucali ostavljajući otisak šapa. Koliko sam mogao da zaključim, otresli smo se svih koji su nas gonili. Kažem ti da je vreme da podelimo lovu i da se raziđemo.

Osvrnuo se oko sebe u nadi da će ga Vest Kristi i Raf Sentel podupreti, ali oni nisu izustili ni reč, nisu ga podržali, jer su očigledno hteli da ostanu van gužve koja se po njihovim predviđanjima brzo kuvala.

Kol je pružio ruku i nezainteresovano nasuo sebi još jedno lonče kafe. Srknuo je toplu tečnost i preko ivice limenog lončeta odmerio Dugana. — Držaćemo se plana. Slime — rekao je upadljivo tihim glasom. — To je sve što u ovom trenutku imam da kažem. Ovim završavamo razgovor po tom pitanju jednom za svagda. Zapamti da neće biti nikakve podele plena sa ove strane Crvene reke.

Na to je Dugan skočio na noge i vrhom čizme šutnuo pepeo i žar Kolu u lice, a istovremeno potegao svoj revolver marke „Remington" koji je držao zadenut za pojas. Kristi i Sentel su skočili u stranu tražeći zaklon, a Kol se prevrnuo unazad preko glave i sekund kasnije se našao na nogama, sa „koltom" koji je bljuvao vatru u ruci. Jedan metak pogodio je Dugana visoko u grudi, blizu levog ramena i odbacio ga unazad kao izbačenog oprugom. „Remington" mu je ispao iz šake i on je ostao da leži na zemlji, stenjući i pritiskajući zgrčenom desnom rukom na levom ramenu. Očigledno da u ovakvom stanju više nije bio sposoban za otpor.

Kol je bez žurbe vratio „kolt" u futrolu i prišao do svog sedla odakle je uzeo skraćenu sačmaru nabijenu patronima sa teškim olovnim kuglama. Kristi i Sentel su izmenjali kratko iznenađene poglede, a gore na vrhu stene Romero je skočio na noge kao uboden usijanim gvožđem. Sa puškom u ruci, Kol je lagano došao nazad do mesta gde se Dugan jaučući valjao po zemlji. Ne shvatajući odmah šta mu se sprema Dugan je čuo Kolove korake i otvorivši oči ugledao skraćenu sačmaru u Kolovim rukama. Istog trenutka potpuno je zaboravio bol od svog ranjenog ramena. Lice prekriveno prašinom i pepelom postalo je belo i sivo. Usne su mu se micale ali umesto reči sa njih su silazili samo nerazumljivi životinjski glasovi. Slu-

teći šta mu se sprema, digao je okrvavljenu desnu šaku prema Kolu u znak bezglasne molbe za milost.

Ali, Natan Kol nije bio čovek kojem je pojam milosti bio blizak. Proverio je da li je puška puna, zatvorio mehanizam koji je metalno škljocnuo i ležerno uperio dvocevku u Duganovom pravcu. Iz Duganovog grla napokon se oteo piskav prodoran krik koji je odmah zagušila grmljavina dvocevke. Ranjenikovo telo je kao nekom džinovskom rukom bilo podignuto sa zemlje i skoro presečeno po sredini od udara desetina krupnih tanadi, plamena i vazduha. Raskomadano telo se otkotrljalo nekoliko stopa pre nego što je tresnulo o jedno oboreno deblo i ostalo tamo da leži kao zgrčena, krvava, bezoblična masa.

Kol je izbacio prazne čaure iz cevi i na njihovo mesto stavio nove metke. Zatim se vratio nazad do sedla i tek onda pogledao pobledele Kristija i Sentela.

— Na ovo treba gledati pojednostavljeno — rekao je. — Biće nas jedan manje u podeli plena. — Pošto ova dvojica i dalje nisu mogli da odvoje oči od okrvavljenog Duganovog leša, Net je uzdahnuo i rekao.

— Hajdemo odavde.

Ves Kristi se okrenuo prema Kolu videvši da ovaj zaista ima na umu to što je rekao.

— Do vraga, zar ga nećemo sahraniti, Nete? Bar toliko mu dugujemo?

Kol je počeo da sedla svog konja i ne okrećući se zategao je kolan. — Ako želite da ostanete ovde i završite taj posao, ja nemam ništa protiv. Šta se mene tiče, ja krećem čim osedlam konja.

Bacio je pogled prema vrhu stene i mahnuo rukom Romeru da siđe dole. Meksikanac je shvatio njegov znak i žurno počeo da se spušta. Kristi je pogledao Sentela, ali je Sentel samo slegnuo ramenima i pogledao u stranu, shvativši da je bolje ne zamerati se Kolu. Uzeo je svoje sedlo sa zemlje i uputio se prema konju.

Kristi se još jedan trenutak dvoumio, ne skidajući pogled sa Kola koji je u međuvremenu lako uzjahao i poterao svog konja iz logora. Shvativši da nema drugog izlaza, promrmljao je sebi u bradu kletvu nezadovoljstva i žurno pošao da uzme svoje sedlo ne skrećući više ni jedan pogled u pravcu gde je ležalo Duganovo telo.

Šerif Den Enderbi je kroz stisnute zube sipao bujicu kletvi dok je pokušavao da namesti šešir preko debelog zavoja koji mu je oko glave obmotao doktor u tvrđavi. Pri tom je besno sevao očima na kapetana Malvina.

— Ipak, smatram da ste ga mogli zadržati ako ste to nameravali, Malvine — promrmljao je šerif.

Kapetan je lagano odmahnuo glavom. — Držao je uperenu „vinčesterku" u mene, sa zapetim obaračem. Nije mi rekao da li je puna ili ne, ali meni se nije dopadalo da rizikujem i to proveravam. Računao sam da ćete vi ionako poći u poteru za njim čim dođete k sebi... Zar nisam bio u pravu?

Enderbi ga je presekao pogledom. — U kom pravcu je otišao?

— Preko pustare. Istim pravcem kojim su otišli lupeži.

— Jeli bio opremljen za dugačko putovanje?

— Pretpostavljam da jeste. Bisage su mu bile naduvene od hrane, a sem toga imao je i ležaj sa ćebadima. Pušku, to već znate, a uz to i „kolt".

Enderbi je nestrpljivo klimnuo glavom. I sam je zapazio većinu tih pojedinosti dok je razgovarao sa Holidejem, ali je zbog bolova u glavi i vrtoglavice to trenutno zaboravio.

— Upotrebiću vaš telegraf pre nego što odem, kapetane — rekao je.

Malvin je klimnuo glavom, ali se po njegovom licu nije moglo zaključiti da li mu se to dopada ili ne. Enderbi ga je mrko pogledao.

— Neće Holidej daleko umaći od kazne za napad na federalnog šerifa. Izdaću poternicu za njim i brzo će dolijati.

Malvin se dodirnuo kažiprstom po levom uhu. — Bogami, ta optužba teško da bi mogla da opstane.

— Zašto? Udario me je.

— Taj čovek je očigledno bio u depresiji zbog onoga što je video, šerife. Žena koju je smatrao prijateljicom bezdušno je napastvovana i ubijena. Razumljivo je što želi da sam izravna račune sa zlikovcima.

— Napao me je puškom! — ostao je uporan Enderbi.

Kapetan ga je pogledao pravo u oči. — To sam video. Moja kancelarija je tačno preko puta mesta gde ste se raspravljali. Sve sam čuo. Video sam kako ste ga dvaput trgli za ruku i tresnuli o zid. Moglo bi se reći da je bio izazvan...

Vojnik je posle toga začutao u očekivanju da vidim kakav su utisak ostavile njegove reči i počeo se pitati nije li suviše zavukao glavu pod mač, jer je video smrknut otrovan pogled koji mu je Enderbi uputio i preteći izraz njegovog lica. Šerif nije prestajao da strelja pogledom i besno stiska pesnice.

— Tako, znači? — prevalio je šerif preko usana drhtavih od uzbuđenja. — Ne znam zašto ste stali na Holidejevu stranu kapetane, ali lako može da se desi da zbog toga zažalite.

— Nisam stao ni na čiju stranu, samo želim da se prema svakom čoveku pošteno postupa. Učinio bih to isto za svakog drugog čoveka. Jedan policajac bi tako nešto odmah trebalo da shvati, Enderbi.

— Ne učite me kako da vršim svoju dužnost.

— Kažem vam samo da treba biti častan i pošten — rekao je Malvin i okrenuvši se pošao prema svojoj kancelariji, a šerifu koji je krenuo za njim zatvorio vrata ispred nosa.

Taj incident nije pomogao da Enderbiju prođe glavobolja i šerif je bio u najcrnjem raspoloženju kada je posle izvesnog vremena izjahao iz ograde trgovačke postaje i poterao svog konja kroz preriju prema pustari. Trebalo je da Holidej napravi samo jedan pogrešan korak i razljućeni šerif bi to iskoristio da ga spetlja. To obećanje Enderbi je više puta ponovio u sebi.

*

Neverovatno. Slim Dugan je još bio živ. Bio je izgubio svu krv koju jedan čovek može izgubiti, a ipak je u njegovom telu tinjala slaba iskra života. Uz strahovite rane od sačmare spasa mu nije bilo, ali je još uvek bio živ.

Nesrećnik nije imao pojma koliko dugo je ležao u logoru na Božićnim Brdima. Za njega vreme nije

imalo više nikakvog značenja. Postojao je samo neizdržljiv bol i stravične prikaze polusvesti, strahovita žeđ koja mu je parila grlo i utrobu, i neko iscrpljujuće osećanje da iz njega kap po kap ističe život. Konačno je izgubio svest, uveren da tog trenutka umire.

A onda, smrt kao da se ponovo udaljila i kada je otvorio oči i stvari oko sebe sasvim jasno ugledao, trgao se grčevito i od tog pokreta celo izlomljeno telo prostrelio je oštar, jak bol. Iznad njega stajao je nagnut neki čovek, čovek oštrih crta lica i sivoplavih prodornih očiju koje su preteći gledale. Dugan se nije mogao setiti da je ikada video tako preteće oči, osim možda, oči Natana Kola. Ležao je telom naslonjen na oboreno deblo, desne ruke već davno zgrčene preko izranjavljenog tela, lica i odela umrljanog još svežom vlažnom krvlju. Morao je da upotreba svu snagu da ne sklopi oči kada je taj čovek kleknuo pored njega. A tada je video u njegovoj ruci pušku teškog kalibra, koja je za nekoliko santimetara prelazila preko oborenog debla. Stari vojnik Dugan je odmah prepoznao pušku teškog kalibra za koju je municiju našao u brvnari na Bravosu, i kada je samo dva pedlja daleko od svog lica ugledao hladne sivoplave oči Doka Holideja, osetio je da ga je prostrelio ubod ledenog straha.

Naslućivao je odnekud, kao što zločinci intenzivno naslućuju, da je taj čovek u nekoj vezi sa ženom koju su napastvovali pre nego što su je ubili... Glasno je zastenjao.

— Ti si Dugan —rekao je Holidej tihim glasom. To nije bilo pitanje, već više konstatacija poznate činjenice. Mada je Duganovo lice bilo zaraslo u bradu, zamrljano prašinom i krvlju i zobličeno od bola, Holidej ga je prepoznao po crtežu koji mu je Enderbi pokazao.

Umirući bandit je netremice zurio u Holideja, pitajući se koliko će još morati da pati i koliko će bolova podneti pre nego što umre. — Ja... ja umirem... — prokrkljao je hrapavim glasom. — Nemoj... me...

Na Holidejevom licu nije se ukazao ni najmanji znak sažaljenja. — A zašto bih ti ja učinio nešto na žao? Ima li razloga?

Dugan je bezglasno zaplakao.

— Nemam nameru da ti poslednje trenutke života učinim još težim, Dugane... ukoliko to ne budem morao. Ako do toga dođe, ne možeš da zamisliš šta bih ti sve mogao učiniti. Znaš da sam ja dugo vremena živeo kod Apača...

Dugan nije rekao ništa. Želeo je samo da što pre umre.

— Ne interesuje me ko ti je to učinio i zašto ti je to učinio — nastavio je Holidej sedajući pored njega. — Želim samo da znam kuda su otišli i kada su otišli. To je prvo. A drugo: jeste li je vi ubili?

Dugan je dugo vremena ćutao ne dajući znaka da je živ, ne zbog toga što je na umu imao ideju da zaštiti Kola i ostale jer posle onoga što mu je učinjeno za to nije imao razloga, već zbog toga što je morao da se napregne da kroz maglu bola dođe do sećanja prošlim događajima. Pokušao je da digne desnu ruku i pokaže u pravcu kojim su njegovi bivši saučesnici morali otići, ali je bio suviše slab. Tonuo je brzo u ponor smrti i Holidej je to znao. Napet do krajnosti zbog neizvesnosti koja ga je mučila, pitao se da li će uspeti da dobije obaveštenja koja je želeo pre nego što Dugan umre.

— Crvena... Crvena reka — izustio je Dugan bez daha. — Iid... tamo... Mi..

Holidej je pretpostavljao da je to istina. Lažima Dugan nije ništa mogao da dobije, a verovatno da nije bio ni dovoljno svestan da izgovori laž, čak i ako bi verovao da će mu ona koristiti. Ali, doznao je samo deo onoga što je želeo. Još uvek nije bio apsolutno siguran da su ljudi koje goni učinili ono delo za koje ih je on sumnjičio.

Raspinjan sumnjama Holidej se ispravio. Ispred njega na zemlji ležao je opružen Dugan, očiju sve manje jasnih i sve više staklastih. Nekoliko trenutaka kasnije usne su mu se pomerile i on je pokušao nešto da kaže, ali je izustio samo nekoliko nerazumljivih slogova. Pored Holidejevim očima samrtnikova glava je mlitavo klonula na stranu, a zatim se čuo drhtav, krkljajući uzdah i telo se skljokalo na zemlju. Holidej je samo klimnuo glavom, ali se na njegovom licu nije mogao zapaziti ni znak neke promene osećanja.

Obišao je logor i okolinu da bi pročitao tragove i našao put kojim su Kol i ostali odjahali. Holidej je računao da trag nije stariji od dva dana. Pre nego što je pošao razmotrio je činjenice koje je znao. Trag grupe bandita vrlo lako je našao nedaleko od tvrđave Samner i bez teškoća je izbrojao otiske kopita pet konja. Pratio je taj trag skoro pola dana pre nego što je zaključio da je to gubljenje vremena. Bez sumnje da je trag kojim je išao bio trag Kolove bande, ali nije mu se činilo logičnim da su banditi odjahali pravcem koji je trag pokazivao. U tom pravcu nalazio se istina jedan omanji stočarski grad u kome je postojala trgovina mešovitom robom, koja je istovremeno bila i salun, a oko nje nalazio se razbacan izvestan broj kuća, ali po Dokovom mišljenju to nije bio grad koji bi ubice mogao privući. U Fort Samneru oni su se snabdeli znatnim zalihama municije, ako su želeli da se zabave, taj gradić nije nudio one znamenitosti koje bi ih mogle interesovati. Sa novcem koji su imali, banditi bi bez trunke dvoumljenja prošli pored tako dosadnog mesta.

Holidej je otuda računao da je lukavi banditski vođa nameravao da eventualne gonioce zavede jašući izvesno vreme tamo-amo po pustari i da će, kada bude mislio da je zametnuo trag, krenuti pravcem kojim je stvarno nameravao da pođe. Taj pravac je po Holidejevom mišljenju mogao da bude samo pravac Božićnih Brda. Sa više od deset hiljada dolara u bisagama bilo je malo drugih mesta koje su mogli odabrati kao bezbedno skrovište. Dalje iza brda pružala se prostrana pustara, ali isto tako i veći gradovi, a odatle se prostiralo mnogo pravaca kojima se moglo preći preko državne granice. Holidej je pretpostavljao da će se banditi kada podele plen razići i krenuti svako u svom pravcu, i da je bio na Kolovom mestu on bi bandu zadržao na okupu što je duže moguće pre nego što ljude pusti da krenu kuda žele. Tako je Holidej, iako nije znao Kolove namere, pogodio upravo ono što je Kol činio.

Tako se desilo da je, umesto da pođe lažnim tragom, Holidej pošao u brda i tamo pronašao njihov pravi trag na mestu gde se ulivao u šumu. Bilo je posle toga veoma prosto pratiti trag do logorišta...

Stajao je tako izvesno vreme, ispitujući tragove kritičkim okom i bacajući povremeno poglede nazad ka Duganovom telu. Zatim je, ne pogledavši više ni jedanput, pošao tamo gde je svog konja ostavio sapetog u šumi. Pojahao ga je i poterao umerenim kasom, trudeći se da uz put ne propusti ni jedan znak

koji su banditi ostavili napustivši logor. Jahao je opušten u sedlu dopuštajući svom konju da sam bira pravac i tempo hoda.

Dok je jahao na krilu je držao „vinčesterku", a prst mu je počivao na krivini okidača. Mada je u rukama katkad imao i puške drugih tipova, najsigurniji se osećao sa „vinčesterkom" osmougaone cevi, jer mu je njena težina najviše odgovarala; sa takvom „vinčesterkom" mogao je u sto od sto slučajeva na razdaljini od stotinu metara otkinuti zapušač na flaši, a da pri tom ne ošteti grlić. Veoma često prvi precizno ispaljeni metak značio je mnogo više nego čitav rafal brzo i nasumce ispaljenih metaka.

Najverovatnije je bilo da će ovom prilikom obračun biti završen revolverima. Većina ljudi se obično mašala pištolja na bedru i Dok je znao da će, ako se sa zlikovcima bude sukobio u nekom gradu odavde pa do Crvene reke, morati i sam da pribegne tom oružju. Zato je svakoga dana po nekoliko minuta vežbao potezanje revolvera na svom starom „koltu". Bio je to revolver koji je već osećao takoreći kao deo svoje ruke, ali je ipak trebalo svakoga dana ponavljati dobro poznate pokrete kako ne bi izgubio ni delić sekunde u brzini, niti milimetar u nivou na koji je trebalo dovesti cev, jer je od tog delića sekunde i od tog milimetra mogao zavisiti život ili smrt. Oružje i smrt: činilo mu se da su to jedine dve stvari o kojima je tih dana razmišljao. Naterao je sebe da prestane da razmišlja o Ketlin Porter i o njenoj zlosrećnoj sudbini. Tek s vremena na vreme, sasvim posredno se u mislima vraćao na nju i to na taj način što je nastojao da sve napore koncentriše na hvatanje ljudi koji su je ubili. Bio je to jedini način da svet oko njega sačuva privid zdravog razuma.

I ovako kako su stvari sada stajale, pitao se da li je sve što je činio bilo rezultat zdravog razmišljanja. Priznao je sebi da nije. Čovek mora biti sasvim lud da bi učinio ono što je on učinio, morao je biti lišen zdravog razuma da bi pošao u borbu protiv Malog Psa na njegovom terenu i njegovim metodima, a da posle toga, uprkos svoj apsurdnosti takvog poduhvata, iz njega izađe kao pobednik. A posle toga, kada je od umirućeg Indijanca Crnog Gavrana čuo da Ketlin nisu ubili Mali Pas i njegovi ljudi, već belokoži odmetnici, trebalo mu je mnogo snage da ne izgubi prisustvo duha. To je važilo i za sve časove i dane posle toga, ispunjene nedovoljnom sigurnošću da li je na pravom tragu i da li goni zaista one ljude koji su učinili zlo. Mogla je to biti i neka druga petorka, i sve dok ne bude sasvim siguran u svom uverenju i optužbama moraće da postupa sa krajnjom obazrivošću.

Pa lepo, iako nije bio previše mudar u svojim postupcima, onda je bar jedno bilo izvesno: čovek koji je dovoljno svestan da shvati svoje sulude postupke u svakom slučaju nije manje razuman od drugog prosečnog čoveka. U ovom trenutku to čak i nije bilo preterano važno, daleko je važnije bilo naći ubice; ako su to bili Natan Kol i njegova banda, na šta su ukazivale brojne okolnosti, onda je njihova smrt bila njegov prevashodni cilj. Ali, pre nego što se to ostvari, trebalo je biti apsolutno siguran.

Istinu će morati da sazna, bez obzira na cenu koju bi eventualno morao platiti. A posle toga doći će pravična kazna.

•

Masiv brežuljaka poznat pod imenom Božićna Brda bio je daleko iza njih, razmišljao je Natan Kol dok je jahao na čelu kolonu svojih ljudi. I brda i Dugan sa njima bili su daleko. Kolu je sasvim odgovaralo što je Dugan u jednom trenutku postao previše agresivan i što je počeo obračun u logorištu, koji se na njegovu nesreću loše završio za njega. Smatrao je da je bolje što se sve tako odigralo, jer sada ostali iz družine neće moći upirati prst u njega i sumnjičiti ga da je izazvao Dugana i naveo ga da se maši revolvera. Sem toga, plen će se sa jednim čovekom manje, sada deliti na četiri dela, a pre nego što stignu. Do Crvene reke Kol je računao da će se broj učesnika u podeli još više smanjiti. Na prvi pogled deset hiljada dolara izgledaju kao gomila novca, ali i ta suma nije mu se činila dovoljnim da nadoknadi sve što je pretrpeo, naročito dvadeset godina života koje je proveo u armiji. Ne, to nije bilo dovoljno za sve ono što su mu za tih dvadeset godina učinili.

Moćnici u vojsci davali su mu činove, a zatim mu te činove oduzimali više puta, sa gotovo monotonom ujednačenošću. Bilo je za tih dvadeset godina perioda kada je bio kažnjavan i perioda kada je bio hvaljen. Činilo mu se kao da ga drže na oku, i konačno bio je sit svega kada je prilikom poslednjeg odlaska u patrolu poručnik koji je komandovao ekspedicijom podneo izveštaj u kome ga je optužio za nedisciplinovano ponašanje pred neprijateljem. Neprijateljem! Kakav vražiji neprijatelj je bila banda upola izgladnelih Indijanaca koji nisu bili vredni ni metka što bi se na njih ispalio. Taj uobraženi poručnik je izgleda, očekivao od njega da se puzeći uvuče u logor Indijanaca i oslobodi veza dve zarobljene bele žene koje su Indijanci držali. Trebalo je da ih oslobodi pre nego što patrola krene u napad. Dodavola! Net Kol nije nameravao da rizikuje skalp za par prokletih ženturača koje su posle toliko dugo vremena provedenog sa bandom Indijanaca i same bile već upola Indijanke. Rekao je to svom poručniku i taj šupljoglavi oficir mu je zapretio da će to uneti u izveštaj. Možda ipak ne bi to učinio da posle okončanog napada nisu u logoru našli obe žene sa presečenim grlima, ali činjenica je bila da su ih našli mrtve i stari dobri Net Kol je bio osuđen da provede prilično vremena u samici, dok vojni sud ne odluči šta će biti sa njim. Taj trenutak je bio presudan i verovatno je tada zaključio kako je došao čas da izravna račune sa Armijom. Deset hiljada dolara mogli bi mu nadoknaditi sve te muke i nevolje, pod uslovom da cela suma novca pripadne samo njemu i da je ne mora deliti s ostalima.

Svakako da su mu Dugan i Romero, kao i ostali, bili potrebni u određenom trenutku, ali sada mu više njihovo društvo nije bilo neophodno. Čak mu je i štetilo. U svakom slučaju trebalo je da ih zadrži sa sobom toliko dugo dok on sam ne bude bezbedan, čak i ako posle toga ostali budu pohvatani i prinuđeni da kažu ono što znaju. Samo jedan čovek je tačno znao kuda se on stvarno nameravao skloniti... Taj čovek bio je Ves Kristi.

Kol je računao da se i o njemu može pobrinuti pre nego što stigne do Crvene reke. Njih dvojica, on i Ves, bili su ratni drugovi dugo vremena i zajedno su prošli mnoge opasnosti, pa je otuda Kristi o Netu Kolu znao mnogo više nego svi ostali. Znao je i za Serenu i ranč. To je bilo opasno u ovom trenutku, jer

nije smeo rizikovati da ovo obaveštenje padne u ruke nekog predstavnika zakona, pa je stoga Kristi morao biti sledeći čovek koji će nestati sa lica zemlje. No nije smeo dopustiti da se to odigra na isti način, obračunom između njega i Vesa, kao u Duganovom slučaju. Kristi nikako ne bi dopustio da ga izazove, a sem toga još jedan obračun u kome bi neko iz bande bio likvidiran mogao bi izazvati sumnju Romera i Sentela. Njih dvojica su bili vrlo opasan par i Kol još nije bio smislio kako će ih likvidirati. No, u svakom slučaju će to morati da učini i ako već mora, onda će naći i način.

Tada će deset hiljada dolara biti njegovi.

Već nekoliko časova banditi su jahali kroz predeo ispresecan plitkim jarugama, oštrim izlomljenim brdskim vrhovima, izuvijanim dubodolinama i dubokim klisurama između kojih su se povremeno pružale poveće ravni sastavljene od vulkanskih stena. Putovanje je bilo teško i za ljude i za konje, ali ih je hrabrilo to što se u daljini nazirala tanka zelena linija što je značilo da odatle počinje ravna prerija kojom su lutala ogromna stada ugojenih bizona. Kol je računao da ako namerava da inscenira nesrećan slučaj za Kristija, to treba da izvede negde ovde u pustari gde bi takav događaj izgledao realan i moguć. To nije značilo da se nesrećan slučaj ne može desiti i u ravnici, ali to bi onda moralo da bude nešto izuzetno, jer se ne događa često da konjanik padne sa konja pravo pred noge zahuktalog stada bufala, a i tada, ako bi se to ipak desilo, stado bizona u stampedu moglo je biti suviše opasno jer bi pod njihove noge mogao pasti ne samo jedan konjanik i ne samo onaj koji je trebalo, već i Kol lično. Ne, ono što je trebalo da se odigra odigraće se ovde i to vrlo brzo, jer je posle nekoliko milja nailazilo već pitomiji predeo iz koga se izlazilo u ravnu preriju.

Dok su se jednim vijugavim puteljkom približavali brdskom vrhu, Kol se osvrnuo nazad. Uzvišenje se stepenasto pelo i put je bio uzan, vijugav i opasan. Pored ivice puteljka spuštala se provalija duboka više od tridesetak metara, koja se na dnu završavala gustim špicastim stenama, načičkanim kao bodlje ježa. Bilo je to savršeno mesto za nesrećan slučaj. Problem je bio samo u tome kako izvesti da taj „nesrećni slučaj" izgleda prirodno, kao pravi. Romero i Sentel su imali oštro oko i budno su pratili sve što se događalo u vezi sa novcem koji se još od onda kada su napustili Triniti nalazio u Kolovim bisagama.

Na Kolovu sreću izgledalo je kao da mu događaji idu na ruku i kao da je sama sudbina sklona da olakša ostvarivanje njegovog cilja. Sentel je jahao neposredno iza Kola, a njega je sledio Romero, dok je Kristi jahao na začelju i dremljivo se ljuljao u sedlu. Kol je zaustavio svog konja sa strane i rukom dao znak Sentelu i Romeru da nastave dalje. Prolazeći pored njega, dvojica bandita jedva su ga pogledali. Nije bilo ništa neobično da Kol s vremena na vreme zastane i izmeni misli sa Kristijem. Konačno, njih dvojica su dugo vremena bili ratni drugovi i u poslednje vreme Kristi je počeo pokazivati znake buđenja savesti, naročito posle onog slučaja u brvnari na Bravosu. Kol je nekoliko puta razgovarao sa njim i pokušavao da ga uveri da će biti bezbedni sve dok se budu striktno držali njegovog plana.

Kol je pričekao dok se Kristijev

konj izravna sa njegovim i pozdravio ga klimanjem glave.

— Umoran sam — rekao je Kristi i zevnuo. — Jedva čekam da siđem iz sedla.

— Odmorićemo se čim pređemo preko onog vrha — odgovorio je Kol pokazujući rukom napred. — U stvari, mogli bismo tamo i da se ulogorimo za duže vreme. Odande ćemo imati dobar pogled na put iza nas i niko neće moći da nas iznenadi.

— Meni se čini da bi trebalo da smo već dovoljno bezbedni i da bismo mogli da se odavde uputimo direktno na Crvenu reku — rekao je Kristi umornim glasom i oko usana su mu se urezale duboke bore. — Nete, pitao sam se ne bih li možda mogao da se s tobom smestim na ranču tvoje kćeri... za neko kratko vreme...

Kol je bacio kratak brižan pogled napred da bi se uverio jesu li Sentel i Romero možda čuli pominjanje ranča njegove kćeri, ali ova dvojica su lagano odmicali napred, što je u stvari Kolu sasvim odgovaralo. Prinudio je sebe da se na Kristijeve reči široko osmehne.

— Naravno Vese! Znaš dobro da ćeš biti dobrodošao. Ostani na ranču koliko god hoćeš. Zauvek, ako si nešto tako imao na umu.

Kristi je oštro, ispitavički pogledao Kola i nada koja se rodila ukazala se na njegovom ogrubelom licu. — Vraga, to je mnogo lepo od tebe Nete. — Zatim mu se na licu ukazao izraz nespokojstva. — Godinama sam ti pričao da na istoku imam jednog sina koji me zove da dođem da starost provedem sa njim. Znaš, ja stvarno imam sina tamo na istoku, ali... istina je da on ne želi da zna za mene. Otišao je sa svojom majkom kad me je ona napustila pre trideset godina. Kad bi se on pitao, verovatno mi ne bi dao da živim ni jedan jedini dan. Dakle, ako ti to ne bi bilo nezgodno, bio bih ti stvarno zahvalan ako me prihvatiš, Nete, ako mi dozvoliš da se malo odmorim tamo kod tebe. Za kasnije ne znam... Možda bih se odlučio da ostanem... ako bi ti to još uvek želeo.

— Slušaj, to zavisi od tebe, Vese. Znaš da će mi biti zadovoljstvo ako uz sebe imam jednog starog druga iz vojske... Nego, mislim da bi bilo bolje da se usredsredimo na put do vrha. O tome ćemo još kasnije razgovarati.

Kristi je klimnuo glavom i razmrdao se u sedlu. Uzani puteljak se čas penjao, čas spuštao i Romero i Sentel su se već nalazili na prvom prelomu. Romero se zaustavio i okrenuvši se u sedlu doviknuo Kolu.

— Zar ne postoji neki drugi put, Nete?

— Ne, koliko ja znam.

— Ovuda je mnogo opasno! Treba samo da konju klizne noga pa da se stropošta preko ivice i ponese jahača sa sobom.

— Ukoliko pre krenemo, utoliko pre ćemo taj deo puta ostaviti za sobom.

Romero se dvoumio, pogledao uz put i niz put, ali je konačno slegnuo ramenima i petama poterao konja. Sentel je pustio da Romero odmakne nekoliko metara pre nego što je pošao za njim. Kol je pogledao Kristija.

— Hoćeš li da jašeš poslednji? Imaš najsporijeg konja.

— Odgovara mi — rekao je Kristi i mršteći se pogledao put. Očigledno da mu se uspon nije dopadao. — Mislim da bi trebalo da sjašem i da povedem konja.

— Iz sedla ćeš imati bolju kontrolu nad njim. Stari konjanik kao što si ti to bi trebalo da zna.

Kristi je lagano klimnuo glavom.

— Da, verovatno je tako. Pokušaću jašući.

I Kol je zadovoljno klimnuo glavom i poterao svog konja uz strminu. Kristi je lagano pošao za njim, puštajući Kola da odmakne.

— Bilo bi bolje da uzmemo puške u ruke — rekao je Kol glasno. — Može da nas napred vrebaju Indijanci zasedi! — namera mu je bila da jednu Kristijevu ruku udalji sa vođica. On sam izvukao je pušku iz futrole. Ostali su učinili isto i mala kolona pošla je uz strmi puteljak.

Put je bio uzan, neravan i mestimično posut obrušenim kamenjem, a na jednom mestu naišli su i na oboreno stablo drveta koje je Romero bacio preko ivice u ponor. Ostali su iz svojih sedala ćutke posmatrali kako stablo najpre pada, a onda odskače od stena i cepa se u sitne polomljene komade.

— Do vraga, ako bi neko pao odavde od njega ništa ne bi ostalo! — promrmljao je Raf Sentel.

— Napred, napred! — doviknuo je Kol. — Konji ne vole uzane staze kao što je ova i ne bi mi se svidelo da moj konj počne da pocupkuje!

To je bilo dovoljno da svi ponovo krenu dalje i Kol je udesio da za metar-dva priđe bliže Kristiju, a istovremeno poveća rastojanje između sebe i Sentela. Kretali su se vrlo pažljivo i Kol je cepteo od nestrpljenja zbog Romerove opreznosti, ali se nije usuđivao da ga požuri. Bilo bi to neobično, s obzirom da ih je sve vreme od kako su napustili tvrđavu Triniti terao da budu krajnje obazrivi.

Puteljak je počeo da vijuga kada su se našli negde na polovini. Ako su i pretpostavljali da će im penjanje biti teško, nisu svakako računali da će im na nekim mestima skoro nedostajati krila da ih uspešno prelete. Na nekoliko mesta puteljak je jednostavno zavijao oko krivine, kao da se tu završavao. Naravno, iza krivine se puteljak opet nastavljao, ali trebalo je dosta sreće i veštine da bi naterali konje da učine tako nesiguran korak. Kol je znao da za nesrećan slučaj kakav je imao u glavi neće naći bolje mesto od takvog. Na jednoj oštroj krivini morao je da pomogne Kristiju da je pređe, pa stoga neće biti ni malo sumnjivo ako takav isti gest napravi na sledećem opasnom mestu.

Do te sledeće oštre krivine došli su brže nego što je Kol očekivao. Sjahao je da bi poveo svog konja oko krivine i tom prilikom pogledao niz liticu. Savršeno. Dvadeset pet do trideset metara visine, sa liticom skoro vertikalnom, a usput načičkanom oštrim stenama, i sa šiljastim kamenjem koje je ličilo na noževe na dnu. Pad sa takve visine niko neće preživeti, ni konj ni čovek.

— Bolje sjaši, Vese — doviknuo je Kol čuvši da se Kristi približava krivini sa druge strane. Moraćemo da prevučemo tog tvog konja — Kol se neprimetno osmehnuo kada je čuo Kristijevo glasno psovanje; Kristi je imao majstorski jezik za nizanje psovki i u vojsci je važio kao jedan od najvještijih psovača. Njegov glas je odjeknuo dalje i jasno su ga mogli čuti Romero i Sentel, koji su se prebacivali preko jednog uzvišenja na puteljku.

— Pomoći ću ti, Vese — viknuo je Kol glasno da ga i drugi čuju. — Trebalo je da negde zamenimo tu tvoju mazgu od konja.

— Došlo mi je da ga bacim preko ivice — dreknuo je Kristi. — Prošli put me je ujeo za rame i nagazio me, prokleta šugava stoka.

— Samo polako, uspećemo.

Kol se priljubio uz stenu i provu-

kao pored svog konja da bi se vratio nazad do kritičnog zavijutka. Još nekoliko koraka i stigao je do mesta gde j Kristi čekao.

— Znaš šta, Vese. Omotaj vođice oko podlaktice, a ja ću te dohvatiti za pojas. Tako ćemo težinom povući životinju.

— Misliš li da je to bezopasno? — zapitao je Kristi brižno. — Ako se konj oklizne, a vođice budu omotane oko moje ruke...

— Do đavola, nisam se ni ja okliznuo! Možda je tvrdoglav, ali i konj zna da pazi na sebe.

— Možda — rekao je Kristi sumnjičavo i omotao vođice oko leve podlaktice.

Konj je već bio uplašen i izbuljenih očiju trzao je glavu. Taj pokret zamalo da nije oborio Kristija i on je razrogačio oči kada je pred sobom video razjapljen ponor. Očajnički se trgao nazad. — Do vraga! — izustio je bez d[illegible]a. — Ta ti je ideja bila glupa, Nete!

Počeo je da odmotava vođice sa podlaktica i Kol je shvatio da mora brzo stupiti u akciju. Priljubivši se leđima uz liticu, skinuo je šešir sa glave i bacio munjevit pogled na put, tamo gde su Romero i Santel bili zauzeti sami sobom, a zatim snažno udario uplašenog konja šeširom po njušci.

— Za ime božije, Nete...!

Kristijeve reči pretvorile su se u Krik kada je njegov konj ustuknuo i povukao ga za sobom. Konj se kliznuo do ivice, izgubio oslonac i prevrnuo se na stranu. Padajući, zamlatarao je mahnito kopitama tražeći oslonac na klizavoj steni. Kristi je povučen naleteo na svog konja i oboje, i čovek i životinja, srušili su se preko ivice. Kristijev prodoran krik razlegao se toliko dugo koliko je trajao njegov pad.

Nagnut preko ivice Kol ga je ravnodušno posmatrao i video kako je na dno provalije najpre pao konj, a zatim Kristi. Zajedno su oba tela padala niz oštre stene još dvadesetak stopa, da bi se zadržala među komadima vulkanskih stena. Kada se prašina slegla, Kol je mogao da na beličastim stenama razazna jasne, velike mrlje krvi.

— Madre de dios! — prošaputao je Romero.

— Šta se desilo? — povikao je Sentel.

Kol se odmakao od ivice i prošao lagano pored svog konja, trudeći se da izgleda zgranut i očajan. Lagano je pošao ka preostaloj dvojici ljudi.

— Ne znam šta je bilo Vesu. Mora biti da je bio mnogo umoran. Omotao je vođice oko ruke. Rekao sam mu to da je to ludost, ali on nije hteo da me sluša. Konj se uplašio i pao preko ivice povukavši Vesa sa sobom — pustio je da mu glas zatreperi i žalosno odmahnuo glavom. — Moj stari drug iz vojske! Delili smo mnogo nevolja... i mnogo radosnih doživljaja...

Sva trojica su ćutali neko vreme.

— Možda bi bilo dobro da neko od nas siđe i proveri nije li možda živ! — predložio je Sentel.

— Posle ovakvog pada? — rekao je Kol. Odmahnuo je glavom sa nevericom. — Nema tu nade. Ves je mrtav, to je sigurno, i ako ne želimo da mu se pridružimo, pođimo dalje. Već sam prilično umoran. Mora biti da je to od uzbuđenja...

Sentel i Romero su konačno klimnuli glavom u znak da se slažu i pošli uz puteljak. Kol je pošao za njima, ali je pre toga sa osmehom pozdravio nepomično Kristijevo telo duboko dole u provaliji...

Za sledećih dvadesetak minuta trojica bandita su se popeli do vrha i Kol je predložio da nastave put. Za tu noć ulogoriće se negde u pre-

riji. Nije želeo da ga neka indijanska grupa opkoli na tom vrhu. Čuteći su nastavili da jašu kroz prerijski sumrak.

A na dnu provalije među vulkanskim stenama poprskanim krvlju mravi su se već dali na posao oko Kristijevog mrtvog konja. Jedan lešinar je doleteo do Kristijevog smrskanog tela, ali je odjednom kriknuo i zalepršao krilima jer je teško ranjeni čovek odjednom zastenjao i trlo lagano upola otvorio oči zamagljene bolom.

U Vesu Kristiju još uvek je tinjala iskra života.

III

Stanica diližanse počivala je mirno u sredini travnate ravnice kao jedna tačka na vijugavom putu urezanom točkovima diližanse u mekanom peskovitom tlu. Vijugava linija ulazila je na jednoj strani u dvorište postaje, a na drugoj strani izlazila da bi se izgubila negde na horizontu. Sama zgrada stanice, jedna niska građevina od nepečene cigle i dasaka, bila je okružena sa nekoliko pomoćnih zgradica. Vodio je čovek po imenu Bas uz pomoć svoje žene Roze Meksikanke i čopora dece. Sa tolikom decom, kokoškama, psima, kravama i drugim životinjama, uključujući i konje za zamenu u zapregama, stanica nije bila najmirnije mesto u prerijI, a bila je još bučnija kada bi u njoj, kao sada, zastala diližansa da bi se zamenila umorna zaprega i da bi se umorni putnici nahranili i napojili u dugačkoj trpezariji.

Uz pomoć vozara diližanse Bas je nabacio amove na odmornu zapregu i prikopčao je za diližansu. Završivši to njih dvojica su se uputili prema zadnjoj strani stanice gde je Bas držao tajne rezerve domaćeg viskija od kukuruza, kada su primetili jednog jahača koji je punom brzinom gonio svog konja preko prerije. Konjanik nije sledio uobičajeni put diližanse, već je pod oštrim uglom jahao prema postaji. Bas i vozač diližanse su izmenjali upitne poglede, sluteći iz ponašanja tog konjanika i načina kako ih je po dolasku pozdravio, da mu se jako žuri.

Šerif Den Enderbi zategao je vođice svog oznojenog konja i zaustavio se u dvorištu stanice. Skočivši iz sedla požurio je prema njima, tresući prašinu sa pantalona.

— Zdravo — pozdravio ih je učtivo. — Ja sam federalni šerif i evo moje značke kao dokaz. — pokazao im je svoje metalnu zvezdu i obojica su ga pogledali s iščekivanjem. — Imate li ovde telegraf? — zapitao je.

— Ne, gospodine šerife — rekao je Bas. — Naša kompanija ne može sebi da dozvoli taj luksuz, bar ne ovde... Ali, ima telegraf u Mision Velsu, to je sledeći grad.

Enderbi je progutao psovku. — Koliko je to daleko?

— Čitav dan vožnje.

Enderbi je glasno opsovao. — Do đavola! Moram hitno da telegrafišem šerifskoj stanici u Ostinu. Ali, nemam vremena da izgubim čitav dan.

— Skit može da pošalje telegram ako ga napišete — predložio je Bas pokazujući rukom vozara.

— Biće mi drago da pomognem, šerife — rekao je Skit.

— Izgleda da ću morati tako da postupim. — Prodorno je pogledao Skita i nastavio. — Sigurno ga pošaljite. Ako ne dobijem odgovor kad stignem u Oktober Krik za tri ili

četiri dana, baciću vas u zatvor, mister.

Skit se uvređeno namrštio. — Do đavola, šerife, dajte mi tu poruku i ja ću je poslati umesto vas.

— Ne bih vam savetovao da se šalite s tim. Imate li pribor za pisanje?

— Dođite u kuću — rekao je Bas i sva trojica su pošli preko dvorišta prema zgradi. Bas je prvi ušao u hladovitu odaju i rukom dao znak Skitu da sednu za sto. Izvadio je iz fioke komad papira upljuvanog muvama i olovku izgriženu na jednom kraju. — Doneću malo mog specijalnog viskija dok vi pišete, šerife.

— Naspite samo dve čaše — rekao je Enderbi uzimajući olovku. Pogledao je upitno Basa i pokretom ruke pokazao prema Skitu. — Njemu nemojte sipati. Neće da pije, jer će verovatno zaboraviti da pošalje poruku.

— Do đavola, šerife — prasnuo je razljućeni Skit. — Ja umem da podnosim piće. Jedan mali gutljaj Basovog specijalnog viskija neće me opiti.

— Znam, znam, ali je bolje da ostanete i bez njega — rekao je Enderbi i dao se na pisanje.

Skit se skljokao u stolicu, besan i namršten. Kada je Bas doneo dve pune čaše do vrha, on je pohlepno liznuo usne. Enderbi je zgrabio svoju čašu, žurno je nagnuo i pri prvom gutljaju se zakašljao.

— Što mu muka, šta je ovo? — zavapio je bez daha, hvatajući se za grlo.

— Moja žena pravi mešavinu od kukuruza. Nikada je nisam pitao šta stavlja unutra — zakikotao se Bas. — Žestoko, zar ne?

Enderbi se namrštio, a onda ponovo srknuo piće, ali opreznije. Zatim je pročitao šta je napisao:

„Šerifskoj stanici u Ostinu.

Izdajte poternicu protiv Doka Holideja zbog ubistva izvesnog Slima Dugana. Telo nađeno. Ubijen dvocevkom. Više poternica protiv iste osobe verovatno će uslediti. Opis ubice: belac, visok sto osamdeset pet, težak osamdeset kilograma, nema osobenih znakova, oči sivoplave, kosa dugačka, tamna. Omiljeno oružje revolver „kolt", ali koristi i „vinčesterku" starog tipa. Preplanuo. Vrlo opasan. Potpis: Den Enderbi, federalni šerif."

Pogledao je još jednom napisani papir, ponovo pročitao poslednju rečenicu i predao papir Skitu koji je još uvek želino gledao viski u Enderbijevoj čaši. Skit je sa ustezanjem pogledao pruženi papir.

— To će koštati mnogo novca, šerife — rekao je. — Ko će to da plati?

— Šerif u Ostinu — odgovorio je Enderbi kratko.

Skit izgleda nije bio uveren. — Telegrafista mi neće primiti telegram tek tako.

— Onda ću napisati naređenje! A vi recite telegrafisti da će sledećih pet godina provesti u zatvoru tucajući kamen ako smesta ne pošalje telegram. To bi značilo sprečavanje šerifa u vršenju dužnosti.

— Reći ću mu... Taj Holidej je opasan, je li?

Enderbi ga je pogledao iskolačenim očima. — Da. Ali uhvatiću ga ja. A onda ćemo videti ko je opasniji. A sada Bas, možete li mi spremiti ručak i dati odmornog konja?

Bas je izgledao zbunjen jer mu se to nije dopadalo. — Hoće li i to platiti šerif iz Ostina?

— Tako je. Ostaviću priznanicu.

Bas je uzdahnuo i pokorno klimnuo glavom. — Dobro, kad kažete!

Enderbi je pogledao za njim, a za-

tim se nadvio nad papir i ponovo počeo da piše. Dok je on bio zauzet pisanjem, Skit je lagano ustao i prišao ivici stola gde je Bas ostavio svoju upola ispijenu čašu. Vozar diližanse je liznuo usne, proverio da li je šerif zanet pisanjem i onda pružio ruku, dohvatio čašu i jednim pokretom sasuo otrovno piće u grlo. Odmah zatim je stisnuo usne i oči su mu počele igrati jer se mučio da spreči kašljanje. Zatim je žestoko paljenje u grlu prestalo i on je ispustio vazduh iz pluća u vidu zadovoljnog uzdaha. Zatim se naslonio na zid i zviždućući savio šerifovu poruku i stavio je u džep košulje.

*

Dok Holidej se pitao zašto je Kol poveo svoje ljude preko opasnog uzanog puta na brdskom prevoju. Postojao je mnogo lakši i mnogo sigurniji zaobilazni put i svako ko je malo bolje poznavao taj teren mogao je sa razlogom očekivati da će stari vojnik kao što je bio Kol pretpostaviti da takav put postoji, ako ga već sa sigurnošću ne zna. Ali, begunci su pošli putem preko prevoja i Holidej nije imao drugog izlaza nego da i on potera svog konja uzanim strmim puteljkom. Nije znao zašto su banditi odabrali taj put, ali je bio čvrsto rešen da prati njihov trag i to sazna.

Na trećoj opasnoj krivini ugledao je svež trag tamo gde je put bio iskrzan potkovicama, pa je pogledao dole u provaliju duboku tridesetak metara. Tamo je ugledao upola pojedene ostatke lešine jednog konja i strpljive lešinare poređane na stenama, koji su očekivali da Kristi izdahne. Činjenica da Kristijevo telo nije bilo načeto oštrim kljunovima lešinara, govorila je Holideju da u njemu još uvek mora postojati makar najslabija iskra života. Lešinari se nisu usuđivali da počnu gozbu sve dok je čovek mogao makar okom trepnuti.

Nije se mogao okrenuti nazad jer je za takav poduhvat put bio suviše uzan. Ono što mu je trebalo našao je nekih stotinak metara dalje, gde je ugledao trag trojice konjanika. Očigledno da ni jedan od njih nije pokušao da siđe i vidi da li može nešto pomoći prijatelju u nevolji. Bila je to činjenica koja će mu možda dobro doći... Privezao je konja za jedan kamen i skinuo sa sedla dugačko uže koje je za slične prilike nosio sa sobom.

Našao je jednu pogodnu stenu dovoljno blizu ivice puta. Konopac neće biti dovoljno dugačak da stigne do samog dna provalije, ali nadao se da će negde niže naći uporišta koja će mu omogućiti da siđe do dna odakle bi posle lako mogao doći do mesta gde je bandit ležao. Prebacio je remen čuturice preko ruke i proverio da li je uže dovoljno čvrsto vezano. Zatim se spustio preko ivice. Kada je bio negde na polovini litice uže je odjednom kliznulo dve-tri stope i on se zaljuljao nekoliko puta levo-desno, ali je uspeo da se umiri i da, pola klizeći pola spuštajući se niz liticu, dođe do kraja konopca. Do dna provalije ostalo mu je još tri do četiri metra. Odbivši se nogom od stene, Dok je pustio konopac i pao na sve četiri na oštro kamenje koje mu je porezalo šake. No, povrede nisu bile znatne i on se digao i pošao prema mestu gde je ležao mrtav konj. Lešinari su zalepršali na uzvišenje stene i prolazeći pored lešine koja je već jako zaudarala, morao je da odagna rojeve krupnih mušica.

Mada je sa puno pažnje razgledao i zapamtio crteže bandita koje mu je Enderbi pokazao, Holidej nije mogao da prepozna Vesa Kristija. Povrede na njegovom licu bile su takve da su ga sasvim deformisale, a krv i prljavština navukle su na njegovo izmrcvareno lice dodatnu masku. Bio je polomljen toliko da nije bilo nikakve nade da se može izvući i disao je isprekidano, jer mu je svaki najmanji pokret pričinjavao bol. Zastenjao je i ispucale, razbijene usne žedno okrenuo prema Holideju kada mu je ovaj prineo čuturicu sa vodom. Kristi je progutao gutljaj, zagrcnuo se i zakašljao, ali je ipak uspeo da popije malo vode. Zatim je pogledao Holideja staklastim zamagljenim očima.

— Ja sam Dok Holidej — rekao je pustolov, videvši da Kristi ne shvata ko je on. — Tvoji prijatelji su odjahali i ostavili te da umreš. Ko si ti?

Dugo je Kristi prikupljao snagu da odgovori, ali je odgovor na kraju ipak došao. — Kristi.

— Ništa ne mogu da ti pomognem, Kristi. S tobom je svršeno — rekao je Dok otvoreno. — Ali, možda ti možeš pomoći meni...

Očiju zamagljenih bolom Kristi je dugo vremena zurio u njega. Zatim su se njegove razmrškane usne počele pomicati i konačno je Holidej začuo isprekidane promukle skoro nerazumljive glasove iz njegovog grla.

— Da... sklopimo... ugovor...

Holidej je iznenađeno zastao. — Ugovor? Ti nemaš šta da ponudiš, Kristi. Slušaj, ti umireš, čoveče. Potrudi se da koliko toliko popraviš sva zla dela koja si učinio.

Kristi je lagano klimnuo glavom podrhtavajući od bolova koji su dolazili u talasima.

— Patim... pakleno... Holideje... Obećaj da... ćeš mi... skratiti... muke i reći ću ti.. što želiš da znaš...

— Dogovoreno — prihvatio je Dok odmah. — Reći ćeš mi sve što znaš i ja ću te dokrajčiti. — Gledajući izmoždeno, polomljeno telo i oči usahle od patnje, Dok se pitao ne bi li takav gest bio zaista dobro delo. Ipak, to bi bilo ubistvo jer je u pitanju bio ljudski život. No, nije imao vremena za razmišljanje o humanosti i moralu. — I sahraniću te ako hoćeš — dodao je.

Kristi je opet jedva primetno klimnuo glavom.

— Ne zaboravi da su te ostavili da umreš. Nema znakova da je neko pokušao da siđe do tebe.

— Z... znam... Kol je to učinio namerno... gurnuo me je...

Holidej se iznenadio, ali nije dopustio da mu se iznenađenje pokaže na licu. — Reci mi ko je ubio ženu u brvnari i kuda su se uputili tvoji saučesnici.

Kristi je učinio vidan napor i glas mu je postao razgovetniji. Ali smrt mu je i dalje mutila pogled.

— Ženu u brvnari... ubili... Kol je ubio.. Dugana i mene... Ali, osvetiću mu se — oči su mu postale svetlije i glas jači, kao da mu mržnja daje snage. — Znam gde će se sakriti... Ostali ne znaju... Daj mi vode...

Holidej mu je dao još nekoliko gutljaja i pošto se ponovo zagrcnuo i s mukom progutao nešto tečnosti, Kristi je ponovo progovorio.

— Trebalo je da novac podelimo... na Crvenoj reci. Ali, Kol je ubio Dugana i mene... ubiće i ostale... da bi zadržao sav novac. Cilj mu je ranč njegove kćeri u Ljano Estakadu... Ona se zove Serena Danton i muž joj je poginuo u stampedu. Niko ne zna za ranč sem mene. Dosta je udaljen i nosi znak S. D. Kol joj neće reći o pljački.

— Gde je ranč! Objasni mi bliže!

— Najbliži grad je... Flintok — prošaputao je Kristi jedva čujno.

Kada je stigao do kraja ispovesti, Kristi je bio toliko slab da je jedva prevaljivao reči preko usana. Pogled mu je bio zamućen, a misli na ivici svesti. Holidej mu je dao još malo vode u nadi da će saznati još nešto. Bilo je to surovo, bez milosrđa, ali čovek na Zapadu vremenom ogrubi i izgubi osećaj sentimentalnosti.

— Patim... strašno se mučim, Holideje — zavapio je Kristi grcajući. Reči su mu već klizile ka drugoj strani svesti... — Mislio je da će me ukloniti... ali neće... mu to poći za rukom. Zagledao se negde u daljinu, u nešto što je samo on mogao videti. — Mi smo ortaci, Nete... nije trebalo to da radiš... sad ćeš mi platiti...

Holidej je video da mu saznanje zagonetno izmiče. Uneo se samrtniku u lice. — Ko je ubio ženu u brvnari, Kristi? Jeste li to vi učinili?

Kristi je okrenuo pogled prema njemu i iskolačene beonjače su jezivo blesnule. Iz grla mu se začulo krkljanje. — Ženu... u brvnari... ubili... — usne su se nastavile micati, ali sa njih više nije sišao ni glas. Pogled mu je postao staklast.

Dok ga je nestrpljivo zgrabio za glavu i okrenuo je sebi... Ali, od toga više nije bilo koristi. Kristi više nije mogao da govori, jer je bio mrtav.

Dok Holidej se uspravio i stisnuo u šaci kamen koji je nesvesno uzeo sa zemlje. Uplašene tim pokretom, ptice su zalepršale krilima i čuvši šum krila. Dok se okrenuo i besno hitnuo kamen na njih. Grabljivice su poletele nekoliko metara dalje i opet se spustile kao da znaju da će taj čovek ubrzo otići.

Kao da se pokorava njihovom životinjskom instinktu, Holidej se posle nekoliko minuta udaljio.

•

Dva dana kasnije Den Enderbi je našao primitivan grob u kome je Dok Holidej sahranio Kristija i telo zatrpao krupnim kamenjem. Mada su ga lešinari i divlje životinje uznemiravali, to nije sprečilo neumornog šerifa da otkopa i pregleda telo.

Očigledno da je Kristi pao sa visokog puta, ali Enderbija je interesovalo da li i tu slučajnost može natrpati Holideju na glavu. I ovaj leš biće još jedan razlog za optužnicu protiv Doka Holideja, bar tako se šerif Enderbi nadao.

Ponovo je zatrpao Kristijevo telo kamenjem i pojahao za Oktober Krik.

•

U trenutku kada je Enderbi ponovo nameštao grubo sklepani krst iznad Kristijeve glave, Holidej se već nalazio u Oktober Kriku.

Stigavši u grad, uputio se pravo gradskoj štali i predao štalskom momku svog umornog konja sa uputstvom da ga dobro istimari i da mu posle toga da zobi i koliko god hoće sena. Životinja ga je dobro služila i vrlo verovatno da će još dosta milja morati da ga ponese na svojim leđima, a nikada se nije znalo da li će put biti lak ili težak. Uzgred je štalskog momka zapitao ka Romera, Sentela i Kola. Štalar je bio star čovek, ali je još imao oštar pogled i sećanje. Odmah se setio da je tu trojicu video dva dana ranije,

ali oni su tada uzeli svoje konje koje su prethodno ostavili u štali i posle toga ih više nije video.

— Na drugom kraju grada ima još jedna štala — dodao je. — Tu su u blizini kuće za zabavu. Ta trojica su mi ličili na ljude koji nisu skoro omirisali niče, pa je moguće da su tamo otišli.

— Tačno si zapazio, stari — rekao je Holidej ozbilino.

Dao je staromc jedan od nekoliko preostalih srebrnjaka i poverivši da li mu je metak u cevi puške i da li mu se revolver lako vadi iz futrole, uputio se krupnim koracima na ulici noseći tešku pušku u levoj ruci. Desna ruka mu je počivala blizu drške „kolta" kako bi ga mogao potegnuti ako zatreba.

Na putu kroz pustaru Holidej je nekoliko puta vežbao svojim „koltom". Još od vremena kada je posle obračuna sa prvim protivnikom postao meta revolveraša, nije propuštao ni jedan dan da ne isproba brzinu i preciznost ruke. Delić sekunde ili najmanji drhtaj mogli su značiti život ili smrt. Još odonda kada je prvi put uspeo da na razdaljini od trideset metara sa svih šest metaka pogodi cilj, svakodnevnim vežbanjem uspeo je da tu svoju kondiciju zadrži i unapredi. Verovatno da je zahvaljujući tome uspeo da doživi ove godine koje je imao i nije nameravao ni sada da stane pred trojicu opasnih ubica, a da ne bude spreman i siguran u sebe. Budući da je ovog puta išao u grad, bilo je normalno očekivati da će mu „kolt" biti dovoljan, jer bi u slučaju obračuna cilj verovatno bio blizu. No, za svaki slučaj poneo je sobom i „vinčesterku" jer nije bio siguran da će se sve odvijati onako kako se nadao. U sudaru sa Kolom neće biti šale, to je neprestano imao na umu.

Pošto je prošao dobar deo glavne ulice i došao blizu centra, Holidej je krenuo u prvi burdelj na koji je naišao, budući da je crvena svetiljka na ulazu pokazivala da je burdelj otvoren. Njegov opasan izgled, a isto tako i „vinčesterka" koju je nosio u ruci, zaustavili su devojke iz burdelja da mu priđu, mada su u prvom momentu pošle ka njemu i nameštcni osmesi sledili su im se na licima premazanim debelim slojem šminke.

— Tražim trojicu — objavio je Dok glasno. — U džepu imam tri novčanice od po deset dolara i daću ih onome ko mi kaže gde mogu da ih nađem.

Devojke su se bojažljivo okupile oko njega, privučene obećanjem toliko velike nagrade. Holidej je izvadio tri novčanice iz džepa i pokazao ih na dlanu, kružeći istovremeno oštrim pogledom po nafrkanim licima punim iščekivanja. U nekoliko kratkih i jasnih rečenica precizno je opisao Kola, Romera i Sentela.

*

U tom momentu, u jednoj drugoj javnoj kući, Raf Sentel se probijao kroz gužvu našminkanih devojaka koje su protestovale zbog njegovog neučtivog guranja. Na njegovom ružnom licu, kao i po pokretima ruku i grubim rečima koje im je upućivao videlo se da je nestrpljiv. Probio se kroz gužvu do stepeništa i popeo se na sprat gde je žureći prošao kroz slabo osvetljeni hodnik do jednih vrata na kojima je neveštom rukom bio ispisan broj devet. Ušao je bez kucanja i Valt Romero koji se u tom trenutku svlačio da bi se pridružio jednoj devojci koja je već ležala u krevetu sa stranicama od

belo obojenog lima, okrenuo se i u ruci mu blesnuo lovački nož. Oči su mu ljutito sevnule zbog neočekivanog uznemiravanja. Devojka je ostala mirna i ćutke je odmerila došljaka... Bilo joj je svejedno jer je bila plaćena unapred.

— Ako za ovo nemaš dobar razlog, loše ćeš proći amigo — prosiktao je Romero.

Sentel je klimnuo glavom i digao ruku ispred lica, trudeći se da dođe do daha. — Imam najbolji razlog na svetu. Net je nestao.

Romero je bezglasno zinuo.

— Video sam onu devojku sa kojom je trebalo da spava — nastavio je Sentel — i ona mi je rekla da nije s njom. Podsmehnuo sam joj se, jer sam mislio da je se zasitio i otišao da potraži neku drugu. Ona mi je, međutim, rekla da nije to u pitanju, već se Net u toku noći obukao, ostavio joj nešto novaca, i rekao da nam ništa ne kaže o njegovom odlasku... Već sam proverio štalu i utvrdio da nema njegovog konja. I naši konji su takođe nestali.

— Dios! — ciknuo je Romero i pljunuo. — Zato je, dakle, toliko navaljivao da se ovde zaustavimo! Da proslavimo uspeh, rekao je. Zaslužili smo da se malo zabavimo, tvrdio je — zaklimao je glavom, nezadovoljan što je naseo na Kolovu jeftinu igru. — Sentele, bio sam u pravu! Ipak, on je gurnuo Kristija sa litice! Nikada on nije ni nameravao da podeli novac sa nama!

Devojka u krevetu se počela pribojavati i neprimetno je izašla iz kreveta i pružila ruku da dohvati svoju odeću. Dvojica bandita nisu obraćali pažnju na nju.

— Kojim pravcem je otišao? — zapitao je Romero.

— Nisam imao vremena da to saznam — odgovorio je Sentel.

— Onda je to prvo što moramo učiniti.

Romero je žurno zakopčao košulju, proverio da li mu revolver klizi iz futrole i ne obraćajući pažnju na uplašenu devojku, klimnuo je glavom Sentelu. Žurnim korakom su izašli iz sobe i sišli niz stepenice u salun pored šanka, gurajući levo i desno devojke koje su se tu nalazile, sa jednim jedinim ciljem na umu — da što pre izađu na ulicu.

Ali, pre nego što su stigli do vrata, ona su se otvorila od udarca noge i na njima se pojavio Holidej sa teškom „vinčesterkom" u jednoj ruci i „koltom" u drugoj. Novčanice su mu donele informacije koje je želeo.

Romero i Sentel su zastali u mestu kao ukopani i mada nisu poznavali Holideja, znali su vrlo dobro šta znači napereno zapeto oružje. Neke devojke su vrišteći skočile u stranu i potrčale prema stepenicama ili zadnjim odajama, tražeći tamo zaklon od kuršuma. Podnapiti gosti su se razmakli i ostavili čist prostor ispred Holideja, pred čijim su sivoplavim očima sada stajali usamljeni Romero i Sentel. Njih je bilo vrlo lako prepoznati.

— Romero! Sentele! — bilo je sve što je rekao, ali i to je bilo dovoljno da se obojica bandita maše revolvera. Imali su suviše zlodela na savesti da bi mogli pomisliti kako ih neko ovakvog izgleda i izraza lica traži bez razloga ili zbog neke naivne šale. Skočivši istovremeno u stranu jedan od drugoga, potegli su revolvere u želji da napadača ustrele sa dve strane.

Holidej je okrenuo „vinčesterku" prema Sentelu i opalio još dok je ovaj lebdeo u vazduhu sa upola izvučenim „koltom" iz futrole. Od strahovitog treska teške puške pro-

zori na salunu su zazvečali, tako da se nije čuo tup udar teškog taneta koje je pogodilo Sentela i odbacilo ga nekoliko stopa, na jedan sto. Dok je on još padao lomeći drvenariju pod sobom, Romero je nasumce opalio jedan hitac i potrčao prema stepenicama odbacujući ispred sebe devojke koje su uplašeno vrištale. Holidej je zadržao prst na obaraču „kolta" jedan trenutak, u strahu da ne pogodi neku nedužnu osobu, i ispalio metak tek kad je Romero zakoračio na stepenište. Kuršum je odbio komad cepanice s ograde stepeništa i Romero je panično ispalio u okretu još nekoliko hitaca koji su promašili i zviždeći odleteli preko glava prestrašenih gostiju koji su se bacili na pod.

Sentel međutim još nije bio mrtav i mada na ivici svesti, pokušao je krajnjim naporom da digne revolver i ispali Holideju metak u leđa. To bi mu i uspelo da neko nije doviknuo Holideju da pazi na leđa i pustolov se munjevito okrenuo i ispalio hitac iz svog „kolta". Metak je pogodio Sentela posred lica i odbacio ga poleđuške na pod.

Odbacivši „vinčesterku" koja se još dimila, Holidej je sa revolverom u ruci potrčao prema stepenicama gurajući u stranu salunske zabavljačice, baš kao maločas Romero. Stigao je do vrha stepenica i jurnuo u hodnik, ali je odmah trgao glavu nazad, jer je Romero na njega ispalio još jedan metak. Odbijene iverice poletele su oko Dokovog lica i on se glavačke bacio iza ugla hodnika i kotrljajući se kroz hodnik, skočio na noge upravo u trenutku kada su se jedna vrata na kraju hodnika s treskom zatvorila.

Holidej je istrčao svestan da Romero svakog trenutka može iskočiti kroz prozor i pobeći. Uprkos riziku, grunuo je svom težinom na vrata i uleteo u mračnu odaju. Romero ga je čekao i ispalio dva hica na Doka, ali oba panično, pored njega. Istovremeno je Dok pritisnuo obarač i „kolt" je grmnuo. Romero je zastenjao i srušio se na pod povukavši za sobom sto koji ga je zaklonio. Pri slaboj svetlosti koja je u sobu dopirala iz hodnika, Holidej je video da je Romero živ. U to ga je uverio i njegov glas.

— Nećeš me uhvatiti, pseto šerifsko!

— Nisam šerif.

— Lažeš! Zašto bi nas inače gonio?

— Da raščistimo račune. Odbaci revolver!

— Neću. Čak i ako me uhvatiš to ti ništa neće vredeti — rekao je Romero likujući. — Kol je pobegao... ne znam kuda. U svakom slučaju, nećeš dobiti ono što hoćeš.

— Znam gde ću ga naći — rekao je Holidej mirno i Romero je zaćutao. Zatim je prosiktao. — Lažeš, huljo!

Istog momenta iza stola je sevnuo plameni jezičak i blesak pucnja obasjao je prostoriju. Tane se zarilo u dovratak pored Holidejeve glave, ali Romero nije imao vremena da opali i drugi hitac. Pre toga Holidejev metak pogodio ga je u srce. Romero je kratko kriknuo, trgao se i ostao da leži mrtav.

Dok Holidej je oprezno prišao iza stola. Romero je ležao neprirodno opružen, široko razrogačenih staklastih očiju.

Ocenivši da je opasnost prošla, Dok je vratio revolver u futrolu i pošao da uzme pušku. Pre nego što je izašao iz odaje, primetio je kretanje senki u hodniku i izašavši iz sobe video je više osoba koje su izvirivale iza odškrinutih vrata i uglo-

va hodnika, a među njima jednog na čijim prsima je svetlucala šerifska značka. Sa skraćenom dvocevkom u ruci šerif se s mukom probijao kroz gomilu koja je odjednom zakrčila hodnik. Pred Holidejem šerif se zaustavio i netremice mu se zagledao u lice, a odmah zatim pogled mu se spustio do revolvera u futroli. Zapeo je obarače dvocevke i uperio pušku na Doka. Holidej se lecnuo i zastao u pola pokreta.

— Vi ste Dok Holidej? — zapitao je šerif.

Holidej je ćutke klimnuo glavom.

— Pretpostavljao sam. Upravo sam danas poslepodne primio telegram povodom vas. Traže vas zbog ubistva čoveka koji se zove Dugan, a sem toga postoji i prijava protiv vas od strane šerifa Dena Enderbija.

Holidej nije ništa rekao, ali se na njegovom licu reflektovalo iznenađenje.

— Time smo završili onaj formalni deo razgovora — nastavio je šerif. Pođite napred. Čeka vas ćelija dok šerif Enderbi ne dođe ovamo. Onda će vas on preuzeti.

Holidej nije pokazao želju da pođe. — A šta ako ja kažem da je Dugan već bio mrtav kad sam ga našao?

Šerif je slegao ramenima. — To za mene nema značaja. U telegramu piše da vas traže zbog ubistva. Nije važno da li ste krivi ili ne. Vašu priču o tome imaćete prilike da izložite sudu i poroti.

Do đavola, rekao je Holidej sebi. Nije verovao da će Enderbi ići toliko daleko, a nije mu ni na kraj pameti padalo da nedeljama, a možda i više, sedi u zatvoru i čeka da neki terenski sudac naiđe i organizuje suđenje. Ako bi se to desilo, Net Kol bio zauvek nestao. Zato je Holidej odlučio da izlaz iz tog položaja potraži na sopstveni način. Pušku je bio ostavio dole u salunu, a revolver mu se nalazio u futroli. Na drugoj strani, šerif je u rukama imao uperenu dvocevku, mada sada više nije bio tako oprezan kao u prvim trenucima, jer mu se učinilo da je protivnik bezopasan. Morao je dejstvovati brzo. Iskusni pustolov znao je da u takvim situacijama od delića sekunde zavisi život i mnogi ljudi su otišli na onaj svet ili ostali u životu zahvaljujući samo tome što su umeli da pravilno procene svoje šanse. U ovom slučaju neka šansa je postojala, ali je rizik i dalje ipak bio veliki.

Budući da se zbog gužve nalazio na svega metar udaljenosti od šerifa, bilo mu je lako da nogom dosegne do uperene puške. Sledećeg trenutka to je i učinio i zamahnuo nogom, istovremeno pružajući ruku ka dršci svog revolvera. Vrh čizme je zveče ći udario o dvocevku i odbacio cevi prema tavanici. Dvocevka je grmnula i kiša olovnih kuglica srušila je sa tavanice komade maltera i kreča, a okupljena gomila je uz panične povike polegala po zemlji ili se razbežala na sve strane. Pre nego što se šerif pribrao, cev teškog kolta pogodila ga je po glavi i on se zateturao, proleteo kroz otvorena vrata sobe i udarivši o krevet, kliznuo onesvešćen na pod. Dok je u nekoliko koraka skočio do prozora, razmakao poluotvorene kapke sa već razbijenim staklom, pretrčao preko spoljne terase i lako skočio na ulicu. Iznenađena gomila, okupljena u međuvremenu oko ulaza u bordel, nije obratila pažnju na njega i on je u nekoliko skokova utrčao unutra, zgrabio svoju pušku koja je još ležala pored šanka i istrčao napolje da bi odmah nastavio beg kroz gradske ulice u pravcu dela grada gde je ostavio svog konja.

Uspeo je da stigne do štale i da

uplaši starog štalara koji je krišom ispijao načetu bocu viskija u jednom odeljku za konje odmah do onog odeljka gde je bio smešten Holidejev konj. Holidej je osedlao životinju ne objašnjavajući ni jednom reči šta se dogodilo i vinuo se u sedlo jer je čuo sve jače buku gomile ljudi koji su se okupljali u daljini. Može biti da se šerif već osvestio od udarca i da je izdao nalog za organizovanje potere.

Kada je izašao na ulicu jašući na konju u trku, ugledao je grupu naoružanih ljudi koji su trčali prema štali. Polegavši nisko uz konjski vrat, izjurio je iz Oktober Krika, dok su mu oko glave zviždali kuršumi ispaljeni iz pušaka razljućene potere.

V

Potera je progonila Holideja duboko u pustinju zvanu Ljano Estakado, daleko iza Crvene reke. U tom delu pokrajine nije bilo nikakvog zakona sem vlasti federalnih šerifa, i šerif Dod iz Oktober Krika na tom prostoru nije imao nikakvih zakonskih ovlašćenja. Ali, iako nije imao zakonskih ovlašćenja, imao je jaku glavobolju od udarca koji je dobio i zato je bio spreman da zanemari formalnosti. Želeo je da se dokopa Holideja, a da bi to učinio bio je spreman i da svoja ovlašćenja prekorači. Ali, to se nije desilo. Šerif nije mogao da pretpostavi koliko je Dok Holidej bio vešt u zametanju tragova. Potera je navedena u igru đavolski veštog zametanja tragova i šerif je pocrveneo kao rak, kada ih je u jednoj prilici Holidej puna dva dana vodio u krug sve dok nisu naišli na svoj sopstveni trag koji su ostavili dva dana ranije. Do tada je, međutim, šerifova glavobolja popustila i unoseći u svoja razmišljanja više razuma a manje osećanja, šerif Dod je zaključio da Holidej u stvari i nije važan. Njega je tražio federalni šerif Den Enderbi, pa kad je tako neka ga on sam traži i hvata.

Još pomalo ljut, ali izbegavajući da sretne poglede ljudi iz potere, šerif je poveo svoje ljude nazad u Oktober Krik.

Odmah po dolasku šerif je umorno pošao u svoju kancelariju i nimalo nije bio srećan kada je u svojoj stolici iza pisaćeg stola ugledao zavaljenog jednog krupnog čoveka.

— Izlazi napolje, momče — procedio je šerif. — Sve su mi kosti razglavljene i treba mi moja udobna stolica. Četiri dana sam sedeo u sedlu i četiri noći spavao na kamenju, a za moje godine to je previše.

— Ja sam Enderbi!

Federalni šerif je ustao i oslobodio stolicu. Pogledom je otpratio šerifa Doda, koji se odmah skljokao u nju uz dubok uzdah i pogladivši šakom umorno, prašnjavo lice rekao.

— Mislim da znam šta želite.

Enderbi se osmehnuo, ali u tom osmehu nije bilo veselosti. Da ispuni formu, pokazao je svoju šerifsku zvezdu. — Građani su mi rekli da je Dok Holidej bio ovde i da ste sa poterom krenuli za njim... Gde je on?

Šerif Dod je umornim pokretom ruke pokazao prema vratima. — Tamo je negde u pustari Ljano Estakado. Ne znam tačno gde. Vodio nas je u krugovima i polukrugovima, terao je šegu sa nama...

— Vrag vas odneo Dode! — dreknuo je Enderbi divljački. — Pustili ste ga da vam umakne. Pobegao vam je iako ste ga imali na nišanu.

— Polako, šerife — usprotivi se Dod. — Nisam ga ja pustio da umak-

ne, nego me je on nadmudrio, to je sve. Nadmudrio je celu poteru. Ljudi su već bili vrlo umorni i nisu hteli dalje da idu. Morao sam da se vratim nazad.

— Za odmorne konje? — upitao je Enderbi sarkastično.

Dod je odmahnuo glavom. — Ne. Ako me direktno pitate, ja nemam Crvene reke, a Holidej je sada tamo.

— Što se toga tiče ja imam ovlašćenja svuda na teritoriji Sjedinjenih Država i sada sam tu da vam naredim da skupite poteru i pođete u Ljano Estakado za Dokom Holidejem! Naređujem vam da poteru organizujete hitno!

— Do vraga! — rekao je Dod uzrujano. — Četiri dana sam jahao i dremao u sedlu i živeo na suvoj hrani. Nećete me pokrenuti odavde pre nego što prođe najmanje nedelju dana. Sem toga, sigurno je da se u gradu niko neće dobrovoljno javiti za poteru.

Enderbi se nagnuo preko stola i uneo se šerifu Dodu u lice. — Mogao bih dobro da vas udesim, Dode... Napravili ste nekoliko neoprostivih propusta. Dopustili ste onom ubici Holideju da dođe u vaš grad i da se ponaša kako hoće. Ubio je ni manje ni više nego dvojicu ljudi. A povrh toga, kada ste ga konačno priterali u tesnac i kada ste ga imali na nišanu, on vas je jednostavno isprašio i pobegao. Kao finale krenuli ste u poteru i tapkali za svojim tragom po Ljanu Estakadu sve dok ga niste potpuno izgubili! Kad sve to skupim mogao bih mirne duše da vas strpam u sopstveni zatvor zbog nesposobnosti i neodgovornosti. Prema tome, ako odbijete da sarađujete sa mnom, ja ću to i učiniti i postaraću se da vas hitno osudi najbliži terenski sudija na kaznu koja neće biti manje od deset godina tucanja kamena o državnom trošku!

Dod je zurio u Enderbija sa nevericom, ali je po njegovom licu video da ovaj i namerava da učini ono što kaže.

— Imam još jedno ubistvo da stavim Holideju na teret. To je neki čovek po imenu Ves Kristi. Našao sam njegov grob i nema sumnje da ga je Holidej ubio. To znači da samo ja imam prijavu za četiri ubistva i nameravam da tog čoveka uhvatim i izvedem na sud...

Dod se usudio da stisne zube i kaže. — Čuo sam da se priča da je i vas isprašio u tvrđavi Samner.

Enderbijevo lice se zgrčilo u ružnu masku i on je tresnuo pesnicom o sto. — Do đavola, krenite da dignete tu poteru, čujete li?

— Čujem — rekao je Dod i umorno ustao. — Čuo sam takođe da planirate da jednog dana postanete guverner, Enderbi. To se ovde šuška, čak i u ovom zabačenom kraju, i čini mi se da te glasine i nisu baš neosnovane. Mogu da zamislim koliko visoko biste se kotirali ako biste uspeli da uhvatite čoveka optuženog za četiri ubistva...

Dod je umuknuo jer mu se pred licem našla cev Enderbijevog „kolta". Federalni šerif je potegao revolver brzinom zmije zvečarke od čega je Dod zastao kao skamenjen.

— Skupite tu poteru i zagrejte i sami sedlo stražnjicom! — izderao se Enderbi. Zategao je obarač revolvera do kraja i obarač je glasno škljocnuo. — Vi ne znate sve mister, ni izdaleka ne znate sve, ali reći ću vam šta je potrebno da se ne biste mešali u moje stvari i da mi se ne biste prečili na putu... U pravu ste što se tiče mojih namera da jednoga dana budem guverner. Sem toga, oni ljudi koje je Holidej ubio bili su

ucenjeni i ja polažem pravo na taj novac. Najveća nagrada raspisana je za vođu bande koga Holidej progoni i moja je namera da i tu nagradu dočepam. To bi imalo znatnog uticaja na moju političku karijeru i na mogućnosti za vođenje kampanje. Ako uspem da uhvatim živog čoveka koji je optužen za četiri ili pet ubistava, ja ću u očima građana i javnosti ove države dobiti veoma visoku ocenu... Stoga vidite da mi ova operacija mnogo znači. Prema tome, neću ni u kom slučaju dozvoliti nekom provincijskom šerifu da mi stane na put. Jeste li me razumeli, šerife?

Dod je u Enderbijevim očima video neiskazanu bezobzirnost, a u njegovom ledenom glasu odlučnost da bez obzira na prepreke dođe do svog cilja. Tog trenutka nije ni najmanje sumnjao da će Enderbi svoju pretnju sprovesti u delo. Liznuo je suve usne i rekao:

— U redu Enderbi. Krenućemo za jedan čas.

— I niko se neće vratiti dok ne nađemo Holideja i dok ga ne ščepamo — dodao je Enderbi.

Dod je klimnuo glavom, uzdahnuo i umornim korakom izašao na ulicu.

•

Flintok je bio naziv grada, ali je to u stvari bilo samo nekoliko desetina razbacanih kućica. U najvećoj zgradi bila je smeštena trgovina mešovitom robom uz koju je bio priključen jedan salun, berbernica i nešto što je po natpisu istaknutom iznad ulaza trebalo da bude restoran, a sem toga bila je tu i kovačnica i još nekoliko zanatskih radnji. Sve te zgrade bile su razbacane na prilično širokom prostoru, a između njih pružale su se široke, prašnjave ulice od kojih ni jedna nije bila dovoljno dugačka da bi se moglo smatrati pravom ulicom, već su sve bile deo jednog međuprostora ispred trgovine, saluna i drugih zgrada koje su joj bile najbliže. Na kraju tog međuprostora, na suprotnoj strani od trgovine, nalazilo se nešto što bi najviše odgovaralo gradskoj štali, ispred koje je bilo privezano dosta osedlanih konja.

Dok Holidej je dojahao u grad, umoran od puta, prašnjav i zadovoljan što je još živ. Daleko u preriji, gde se prošle noći ulogorio da prespava, usred noći ga je probudio neki zvuk nalik na grmljavinu. Bacio je pogled prema zvezdanom nebu i namrštio se; nije bilo ni traga od oluje, a takođe ni vetra koji bi je nagoveštavao. Tek tada je shvatio da ga je u stvari probudilo podrhtavanje zemlje na kojoj je ležao. Bez dvoumljenja bacio je sedlo na konja i napustio logorište, — samo nekoliko desetina metara ispred zahuktalog stada bizona. Morao je da jaše kao da su mu đavoli za petama pre nego što je posle nekoliko milja mogao da skrene u stranu ispred krda u stampedu, koje je po njegovim proračunima moralo brojati najmanje deset hiljada grla. Da je bio nešto sporiji u buđenju i da nije odmah shvatio šta znači podrhtavanje tla, od njega na mestu gde je ležao ne bi ostalo ništa što bi se moglo sahranjivati.

Prošlo je dosta dugo vremena otkako se otresao potere iz Oktober Krika. Nije znao za drugu poteru koju je vodio Enderbi, ali bio je uveren da će svako ko pokuša da prati njegov trag morati da odustane u zamršenim nitima koje je za sobom ostavio. Pre ili posle, Enderbi će se verovatno pojaviti u Flintoku, ali Holidej je računao da će do tog tre-

nutka završiti svoj posao i da će već biti daleko...

Sjahao je ispred trgovine i saluna i zapazio da su svi konji privezani na privezištu po opremi pripadali kaubojima. Kada je privezao vođice svog konja za hrastovu gredu, pogledao je oznake na nekima od privezanih konja. Nosili su žig S. D.... Dobro, to mu je sasvim odgovaralo. U blizini ovog grada nije bilo mnogo rančeva i činilo mu se da ga je sreća dobro poslužila kada ga je u grad dovela baš onog dana kada su se u njemu nalazili ljudi sa ranča Serene Danton. Holidej je pošao prema improvizovanoj nadstrešnici štale gde je na prevrnutom buretu od eksera sedeo jedan melez i pušio lulu od hrastovog drveta.

— Vidiš li onog konja kojeg sam upravo privezao? — zapitao je Holidej i melez je klimnuo glavom i odbio gust dim. — Istrljaj ga senom, daj mu vode i zobi i postaraj se da u svemu bude dobro namiren.

Melez ga je pogledao ispod oka i preko lule odgovorio. — To košta dva dolara, stranče. Unapred.

— Dva dolara je previše za tu uslugu, čoveče, pogotovo u ovom mestu gde ne zaradiš dva dolara ni za nedelju dana. Daću ti jedan dolar.

— Zar nemaš novca? — zapitao je melez.

Holidej je bio malo iznenađen načinom razgovora ovog poluindijanca. Cena koju je tražio bila je prevelika i nije očekivao da će melez biti tako uporan. Umesto odgovora odmahnuo je glavom. — Ono što imam, imam, i trebaće mi da sebe nahranim... Šta bi još hteo preko dolara?

— Hoćeš da platiš viski?

— Hoću. Ako u salunu budu hteli da ti natoče — rekao je Dok i pokretom ruke pokazao prema salunu.

— Natočiće tebi — melez je ustao i istresao pepeo iz lule. — Prvo ću namiriti tvog konja, a onda ću doći tamo da mi platiš viski.

— Dogovoreno... Znaš li ranč S. D.?

— Ranč udovice Denton. Znam.

— Traže li ljude?

— Ne. Godina je loša i vlasnica se sprema da tera stoku. Ljude koji su joj bili potrebni angažovala je pre mesec dana... Manju grupu.

Holidej je lagano klimnuo glavom, pitajući se u sebi da li da postavi sledeće pitanje ili ne i došao je do zaključka da to učini. Pokušao je da izgleda što manje zainteresovan, ali zapazio da je melez to primetio i ocenio koliko je u stvari zainteresovan. — Da li je još neko dolazio i raspitivao se za taj ranč?

Melez je odmahnuo glavom. — Ne. Ali, čuo sam da je došao njen otac i da joj se pridružio posle mnogo godina provedenih u vojsci.

Dok Holidej je jedva uspeo da na licu prikrije olakšanje koje je osetio. No, odmah je primetio da njegovo raspoloženje nije promaklo oku lukavog meleza. — Videćemo se unutra... — rekao je Dok. — Čuj, ko je sve sa ranča S. D. večeras u gradu?

— Dosta njih, ali glavni je Monte Čizum, predradnik i ukrotitelj konja — rekao je melez. — Mnogo obaveštenja tražiš za jednu čašu viskija, stranče.

Holidej je klimnuo glavom. — Platiću ti dve, mislim da si zaslužio. Do viđenja, mister...

Kada je Holidej zakoračio na stepenice koje su vodile na trotoar ispred trgovine, melez je dodao. — Sa Čizumom su još dva njegova prijatelja, obojica su kauboji. Oni su belci, a Čizum je kao ja melez, mešanac.

— Mene ne interesuje boja kože kod čoveka... Ni tebe ne bi trebalo da interesuje. Ali, kad već tako go-

voriš, onda mogu da ti kažem da sam ja Apač mešanac. Mešao sam krv sa sinom poglavice Maskalero Apača, Brzonogim Jelenom.

U prvom momentu na melezovom licu ukazao se izraz iznenađenja, a zatim su njegove crne oči zasijale sa novim oduševljenjem. — Hodaš lako kao Indijanac. Trebalo je da pogodim ko si. Ali, da si brat Maskalerosa...? To je daleko odavde... Daleko, daleko odavde. Mora biti da imaš nekog vrlo važnog posla na ranču S. D.

— Sad mi reci ko mnogo traži za čašu viskija?

Melez se osmehnuo shvativši Holidejevu šalu. Pustolov je okrenuo leđa i ušao u trgovinu.

Prošavši kroz deo u kome su se nalazile police, rafovi i nagomilana roba i sagnuvši glavu da bi prošao ispod nisko zasvođenog prolaza, Holidej je ušao u salun. Prostorija je bila dosta tamna i siromašno nameštena. Odmah je ugledao kauboje koji su sedeli za jednim stolom u uglu, dvojicu kauboja belaca i jednog meleza ukrotitelja konja. Vlasnik krčme sedeo je na jednoj visokoj stolici iza šanka koji se sastojao od četiri daske položene preko praznih buradi od viskija. Pod je bio od grubo tesanih dasaka, izgreban i prljav od mnogih nogu, a svuda duž zidova nalazili su se prazni sanduci koji su bez sumnje služili kao stolice. Kada je ušao i zastao na ulazu, sve oči su se zaustavile na Holideju. Računao je sa dosta razloga da ovo i od boga zaboravljeno mesto ne posećuje mnogo putnika, i zbog toga je bilo sasvim razumljivo da su oni malobrojni pobuđivali interes meštana.

Prišao je, naslonio se na šank i duboko zavukao ruku u džep, odakle je izvadio par dolara i nešto sitnog novca. — Hoću da platim čašu viskija za ovog meleza napolju i jedno pivo za mene.

— To je tačno dva dolara — rekao je krčmar.

Holidej je iz šake izdvojio dva dolara i stavio ih na šank, a krčmar ih je debelim prstom koji je na vrhu krasio izlomljen prljav nokat privukao sebi u šaku, a zatim ih strpao u džep. Disao je šišteći i dah mu je neprijatno zaudarao. Verovatno da se to nekome nije sviđalo, po svoj prilici njegovoj ženi, pa je stoga pokušavao da taj neprijatan zadah odstrani žvakanjem zrnevlja pasulja. Više za sebe nego za mušteriju krčmar je promrmljao — viski i pivo. Ako hoćete da vas poslužim viskijem koji sam spravljam, možete za dolar dobiti dve čaše.

— Viski je za ovog meleza napolju. Ja ću pivo.

Barmen je slegnuo ramenima. Natočio je piće i stavio ga na šank ispred Doka. — Častite našeg štalara, je li tako?

— On će se pobrinuti — rekao je Holidej uzimajući čašu punu piva i odlazeći prema stolu gde su sedeli Čizum i dvojica kauboja. Pozdravio ih je pokretom glave. — Jesu li ono napolju vaši konji sa znakom S. D.?

Sva trojica su nešto nezainteresovano promrmljali.

— Da li su na ranču potrebni ljudi?

— Ne — odgovorio je Čizum ne dižući pogled sa prstiju kojima je zavijao cigaretu. — Nema koristi da se zadržavaš u ovom gradu, stranče.

— A šta ti radiš na ranču?

Čizum je podigao glavu, malo iznenađen postavljenim pitanjem. Liznuo je cigaret papir i zalepivši cigaretu, stavio je u neprijatno stisnute usne. — Ja sam ukrotitelj konja.

— Siguran si da nema posla? — zapitao je Dok.

Čizum je zapalio cigaretu i ugašenu šibicu kresnuo po prsima Holidejeve košulje. — Nema posla, a sad odlazi.

— Onda ću morati da preuzmem tvoj posao — rekao je Holidej jednostavno.

Sva trojica su se trgli i Čizum je digao glavu i namrštio se. Holidej je zaljuljao svoju čašu sa pivom i prosuo nešto tečnosti Čizimu u krilo. Melez je skočio na noge i lica smrknutog kao pred oluju počeo da briše pantalone i kožne podmetače.

— Prokleti, trapavi gringo — zarežao je Čizum.

Holidej ga je grubo gurnuo nazad u stolicu. — Nemoj me nazivati gringo, melezane.

Dvojica kauboja su žurno ustali i udaljili se od stola, a krčmar je brekćući pošao da zađe iza šanka, ali je već bilo suviše kasno da se tuči spreči. Čizum je ustao iskeženih zuba i razbivši flašu od viskija o ivicu stola, zamahnuo izrezanim ostatkom prema Holidejevom licu. Holidej se sagnuo i istovremeno pljusnuo ostatak piva iz čaše napadaču u lice, zgrabio ruku kojom je ovaj držao zupčast grlić flaše i snažno je okrenuo. Čizum je jauknuo i bolan zvuk mu je zastao u grlu, ali je morao da ispusti strahovito oružje. Holidej je odgurnuo u stranu sto za kojim su do tada trojica ljudi sa S. D. ranča sedeli odmah zatim tresnuo istom rukom Čizuma u lice, pustivši da ga snaga udarca ponese. Melez se zateturao unazad i lica oblivenog krvlju koja mu je kuljnula iz razbijenog nosa nekoliko puta zatresao glavom, a onda stenjući kroz zube tako da je to stenjanje ličilo na režanje podivljalog vuka, jurnuo nazad na svog protivnika mašući stisnutim pesnicama.

Holidej je prvi udarac odbio levom rukom, i mada ga je Čizumova pesnica dokačila po slepoočnici i uhu, ostao čvrsto na svom mestu, iako mu je od udarca zazvonilo u ušima. Odmah je zadao udarac Čizumu levom, u predeo pleksusa, a kada se ovaj od bola zgrčio, zadao mu je jak svong u predao ramena i vrata. Čizum je pao licem na zemlju, zapetljao se u poobarane stolice i počeo se batrgati da ustane, sipajući pogrde i kletve. Ustajući sa zemlje, dohvatio je jednu stolicu i sa tim oružjem dignutim iznad glave jurnuo na Holideja. Holidej je skočio u stranu, isturio nogu napred i sapleo Čizuma koji se više nije mogao zaustaviti. Ukrotitelj konja je kriknuo i pao ponovo na ruke i kolena, i pri tome ispustio zamahnutu stolicu da bi se zadržao na rukama i zaštitio lice od pada na pod.

Holidej je priskočio i nogom udario Čizuma u predeo bubrega. Od udarca Čizum se zakotrljao, ali je ipak uspeo da skoči i zamahne nogom do polomljene stolice koje je u kotrljanju dohvatio. Hitnuo je nogu na Holideja i kada se pustolov instinktivno munjevito sagnuo, jurnuo na njega pognutom glavom. Kao topovsko đule gurnuo je u Holideja i obojica su se prevrnuli i nastavili da se kotrljaju, tukući se i hrvajući čak do ispod dasaka šanka. Holidej se našao ispod ukrotitelja konja i Čizum je pokušao da ga rukama stegne oko vrata. Holidej ga je udario pesnicom u lice, uspeo da podvuče nogu ispod Čizumovog trbuha i onda svom snagom, kao oprugom, odbacio Čizuma sa sebe. Ukrotitelj je poleteo uvis i pao na leđa, baš na improvizovani šank. Dve daske su se polomile, a ostale dve su pale sa postolja do pivskih buradi. Čizum se otkotrljao na pod i dok se on ošamućen dizao na ruke i kolena, Ho-

lidej se digao i izašao na čist prostor.

Pustolov se kretao hitro kao mačka. Priskočio je protivniku i dograbivši ga za dugačku, crnu i masnu kosu, zategao mu glavu unazad. Bez dvoumljenja i bez trunke milosti zadao je udarac pesnicom u tamnožućkasto lice i melez se zgrčio, a zatim klonuo. Holidej ga je dohvatio ispod pazuha i odvukao do zida gde ga je uspravio u sedeći položaj. Pridržavajući ga da ne padne, uneo se Čizumu u lice.

— Kao što sam rekao — izgovorio je Holidej dišući ubrzano, — ja preuzimam tvoj posao... Čim se budeš osvestio čisti se iz ove pokrajine. Ako ne poslušaš, doći ću da te potražim, ali sa revolverom.

Holidej je tresnuo Čizuma o zid i pustio ga da onesvešćen padne na pod.

Ovrsnuo se oko sebe i pogledao prisutne u salonu. Malo se iznenadio kada mu je štalski momak prišao i pružio mu šešir koji mu je u tuči spao sa glave.

— Zaslužio je da dobije nešto ovako — rekao je melez pokazujući rukom na Čizuma. — Uvek je bio loš čovek. Zar nije tako, drugari?

Ovo poslednje pitanje bilo je upućeno dvojici kauboja koji su sedeli za stolom sa Čizumom i na Holidejevo iznenađenje oni su klimnuli glavom. Jedan od njih je zabrinuto rekao. — On je opasan tip, mister. Mogao bi doći za vama da vas potraži.

— Ako je pametan, neće — odgovorio je Holidej.

— Ne, neće — potvrdio je brekćući krčmar. — Nije on mnogo pametan, ali isto tako nije baš mnogo ni hrabar... Odavno je trebalo da mu se nešto ovako desi... Ako nemate ništa protiv, častiću vas viskijem, mister.

— Ne, svoje piće plaćam sam, ali tu čašu viskija dodajte uz onu koju sam već platio za mog prijatelja — rekao je Dok pokazujući rukom na štalskog momka.

Dok je krčmar nalivao čaše pićem, Čizum je pokazao znake da se vraća svesti i štalski momak je tiho rekao. — Mora biti da ti je mnogo stalo do tog posla na ranču, došljače.

Holidej ga je dugo netremice gledao u oči, a onda klimnuo glavom. Indijanac melez ga je pozdravio dižući čašu i obojica su ispili svoje piće. Kada je štalski momak završio svoju drugu čašu viskija, Čizum se već bio osvestio i presamićen u pojasu izgegao je iz saluna pridržavajući se rukom za levu stranu rebara. Nekoliko minuta kasnije čuli su topot kopita konja koji je odlazio iz grada.

— Uputio se prema Crvenoj reci — rekao je jedan od kauboja. Prihvatio je vaš savet, mister... Izgleda da je ranč S. D. dobio novog predradnika i ukrotitelja konja.

VI

Serena Danton je već bila blizu trideset godina i uprkos neprimetnim borama prouzrokovanim teškim napornim radom i brigama, mogla se smatrati veoma lepom ženom. Imala je dugačku tamnosmeđu kosu i savršeno je šila svoje haljine. Ona je sticajem okolnosti izrasla u ženu samu sebi dovoljnu, jer joj je majka umrla kada je imala samo desetak godina, a otac, koji se nalazio daleko na službi u konjici i samo retko navraćao kući, nije bio od neke velike koristi. Kada se u njenoj blizini pojavio šarmantni i neusiljeni Ten Denton, ona je bez razmišljanja iskoristila priliku da se uda i

tako stekne izvesnu sigurnost, prvu sigurnost koju je u svom životu upoznala.

Sa svojim mužem Dentonom otputovala je u Ljano Estakado i pomogla mu da podigne ranč radeći uporno i naporno skoro isto kao i on. Za vreme tih teških godina ona se brinula o njemu, kuvala je i spremala kuću, ali kada je trebalo obavljala je i teške muške poslove. Kada je Denton bio odsutan u Flintoku ili čak dalje, kupujući namirnice i druge potrebe ili skupljajući odbegla goveda, ona je ostajala sama kod kuće sa puškom pored stolice i čekala njegov povratak kao i hiljade drugih žena na granici, koje su čekale da im se muževi vrate sa dugog, dalekog putovanja. Da bi zaradio više novca, Denton je krenuo u lov na bizone i u toku dve sezone ona mu je pomagala da štavi kože, da ih savija i pakuje u pakete.

A onda je došlo ono zlosrećno leto kada se on nije vratio iz prerije iako ga je ona čekala. Umesto njega došao je jedan lovac bufala i doneo joj nekoliko Dentonovih ličnih stvarčica i tom prilikom joj ispričao da je njen muž pao sa konja u trku upravo na put kojim je jurio krdo bizona.

Posle toga ona se pretvorila u ženu naviknutu na samoću i odbila je da proda ranč i preseli se u neki grad bliže utvrđenim mestima sa vojnom posadom, gde je i njen otac bio stacioniran. Ona je do tada već veliki deo sebe ugradila u ranč S. D. i za taj ranč vezivalo ju je mnogo srećnih uspomena. Serena Denton je nastavila da sama razvija i unapređuje imanje i kupujući zalutala i odbegla goveda, kao i priplodom onih koja su stalno na ranču, uspela je da uveća svoje malo stado do tog broja kada je već morala da angažuje ljude koji će joj pomagati. U početku je to bilo samo povremeno, a kasnije je za stalno iznajmila jednog ili dvojicu kauboja sve doskora, kada je zahvaljujući maloj novčanoj pomoći koju joj je Natan Kol slao odvajajući od svoje vojničke plate zaposlila pet stalnih kauboja i iznajmila jednog ukrotitelja konja, a povremeno još i nekog pomagača, zavisno od toga kad i koliko joj je bilo potreban.

U ovom momentu nije bila sasvim sigurna da li joj je Dok Holidej bio potreban. On joj se predstavio pod imenom Kristijan Blejd.

Izgledao je čvrst i energičan čovek i u njegovim sivoplavim očima bilo je nečega što ju je plašilo. Kada je sjahao sa konja i sa šeširom u ruci prišao joj preko dvorišta, kao i dok je razgovarao sa njom, osećala je da joj se u srce uvlači neka nelagodnost. Dvojica njenih kauboja su joj pre toga ispričali kako je taj čovek prebio Monta Čizuma, jednog tipa koji joj se ni najmanje nije dopadao, ali kojeg je trpela. Angažovala je Čizuma jednostavno zbog toga što joj je bio potreban ukrotitelj i predradnik. No, uverili su je da se Čizum više neće vratiti, što je značilo da je ostala bez potrebnog čoveka. No i pored toga, dvoumila se da li da angažuje tog visokog čoveka guste crne kose, koji je sa toliko ležernosti nosio na bedru „kolt" sa drškom od slonovače.

— Ne sviđa mi se kako ste se nametnuli da sebi pribavite posao, mister Kristijane — rekla mu je Serena neposredno, što je bio njen uobičajeni način ophođenja sa ljudima.

Holidej se usiljeno osmehnuo i od tog osmeha mišići oko usana su mu se ukočili. — Život u ovoj zemlji težak, madam, a posla ima malo i teško ga je naći. Ako ne bih dobio posao, bio bih gladan, a prazan že-

ludac može navesti čoveka da učini mnogo šta što inače normalno ne bi uradio.

Serena ga je izvesno vreme gledala u oči, odmeravajući težinu njegove izjave. — Vi izgledate tako kao da vam gladovanje nije baš uobičajen način život, mister... Pretpostavljam da vama nikad niko nije preoteo posao tako kao što ste ga vi sada preuzeli drugome.

Holidej je lagano odmahnuo glavom još uvek se osmehujući. — Ne, madam. U svakom slučaju ne bar otkako sam odrastao i postao čovek... Ali, verujte da ne bih izabrao tuču sa Čizumom da on nije bio tako zao i bezobrazan. Posao je bio tek na drugom mestu i setio sam ga se tek kada smo se već bili dokačili.

— Nisam sigurna da li da u to poverujem — rekla je žena lagano. — Ali... u redu, neka bude. Potreban mi je ukrotitelj konja. Uzeću vas na probu za tri dana. Ako mi pokažete da ste na tom poslu dobri i da znate sa konjima, ja ću vas zadržati. Ako ne, nema nikakve plate. Slažete li se?

Holidej nije hteo da pokaže da je zadovoljan i napućio je usne kao da se dvoumi. Konačno je klimnuo glavom. — U redu, madam, dogovoreno.

— Nađite sebi mesto u spavaonici. Neko će vam tamo već objasniti dnevni red poslova na ranču — tim rečima Serena je završila razgovor i klimnuvši mu dostojanstveno glavom, odšetala nazad do verande ispred kuće. Zastala je za trenutak sa rukom na kvaci ulaznih vrata i osvrnula se da pogleda za Holidejem koji je preko dvorišta išao ka maloj spavaonici. Pomislila je da se taj novi čovek kreće lako kao mačka, dipko i graciozno i bez napora, kao savršeno programirana mašina mišića i kostiju, iako mu je nedovoljno prikladno odelo umanjivalo izgled skladne gracioznosti. Način na koji je nosio revolver ostavljao je utisak kao da je to oružje sastavni deo čoveka. Sem toga, u futroli na sedlu imao je tešku pušku ukrašenu finim bakarnim umetcima. Čovek koji gladuje obično nema tako fino oružje, razmišljala je. Namrštivši se nespokojno, pritisnula je kvaku i ušla u kuću.

Kada je zatvorila vrata za sobom, Natan Kol se udaljio od prozora zaklonjenog zavesom držeći ruku spremno na drški revolvera u futroli. Kada je Serena ušla u njegovu sobu, uklonio je ruku sa revolvera.

— Ko je ta skitnica? — zapitao je Kol.

Na ton njegovog glasa Serena se namrštila. — Rekao je da se zove Kristijan. Potukao se sa Monte Čizumom i Čizum je odjahao. Kristijan je tražio da preuzme njegov posao.

— Jesi li mu ga dala?

— Rekla sam mu da će posao biti njegov ako se tokom tri dana dobro pokaže. Šta je to s tobom, tata? Bio si jako nervozan prošle nedelje kada se onaj nepoznati čovek zaustavio na putu za bizonska lovišta. Postoji li nešto što mi nisi rekao?

Kol se usiljeno osmehnuo. — Ni govora o tome, kćeri... Verovatno se stare vojničke navike teško zaboravljaju. Dugo vremena sam proveo sa još trojicom ljudi na isturenoj predstraži, a na tom mestu čovek se stalno upinje da na svakom novom licu koje vidi pročita da li je to prijatelj ili neprijatelj. Čini mi se da će mi trebati izvesno vreme da na te svoje navike zaboravim.

Serena se osmehnula. — I mislila sam da je verovatno u pitanju tako nešto. Doći, u pećnici imam tek

ispečene kolače. Misliš li da bi šolja kafe dobro prijala uz njih?

— Naravno da bi — rekao je Kol i obgrlio rukom kćer oko pojasa i zajedno sa njom uputio se prema kuhinji. Ali, dok su išli on se kradomice okrenuo i mršteći se pogledao kroz prozor u dvorište.

•

Holideju nije bilo teško da pokaže svoju sposobnost kroćenja konja. Još od malena voleo je konje, a njegov boravak među Apačima omogućio mu je da otkrije neke indijanske tajne u vezi sa tim poslom.

Serena Denton je vrlo brzo otkrila koliko su Holidejeve metode superiornije u odnosu na one koje je koristio Čizum i odmah je zapazila da su konji mnogo lakše prihvatali Holideja kao ukrotitelja. Zbog toga nije čekala da prođe period od tri dana, pa da tek onda kaže Holideju da može računati da je primljen i da će se od sada nalaziti na platnom spisku ranča S. D. Ali, bez obzira na njegovo znanje u poslu, nikako se nije mogla osloboditi osećanja nelagodnosti kad je Holidej bio u blizini. Iz unutrašnjosti kuće, kada on to nije mogao da zna, ona ga je potajno posmatrala i pratila svaki njegov pokret. To diskretno špijuniranje stvaralo joj je neki osećaj krivice, ali se ipak nije mogla otresti potrebe da ga gleda. Dopadao joj se način kako je hodao i posle izvesnog perioda budnog motrenja, došla je do zaključka da je i on sam mnogo više napet nego što je njegov ležerni spoljni izgled dopuštao da se zapazi. Izgledalo je kao da je iščekivao da se nešto dogodi i ruke mu nikada nisu bile daleko od drške revolvera. Pretpostavljala je da je verovatno u bekstvu pred zakonom. Većina ljudi koji su dolazili u taj kraj bili su negde na poternicama, iz ovog ili onog razloga; nekada ih je zakon tražio zbog ozbiljnih, teških zločina, a u nekim drugim slučajevima, uglavnom većinom, zbog nekih sitnijih prekršaja. No, prošlost nekog čoveka bila je njegova stvar i ona je već davno naučila da čoveka koji je izronio iz daljina peščane pustinje Ljana Eestekada ne treba mnogo zaokupljati nepotrebnim pitanjima.

Zapazila je takođe da Holidej veoma brižljivo održava svoju pušku, da je svakog dana čisti, podmazuje mehanizam i metalne delove, čisti kundak i bakarne ukrase i pažljivo vadi i ponovo stavlja metke u magacin, tako da je u svakom momentu bio spreman da je efikasno upotrebi. Isto to radio je i sa svojim „koltom" za koji je, kako joj se činilo, još više vezan i kojeg je gladio i mazio kao dete ili dobrog, verenog prijatelja. Široki bovi nož koji mu je stajao prikopčan uz bisage na sedlu bio mu je uvek dobro naoštren kao i ostali delovi oružja. Po njenom mišljenju taj čovek je hteo da bude spreman na sve i u svako doba. Ta pojava nije joj bila neobična i sa njom je mogla živeti; i ranije je zapošljavala slične tipove, ali nikada ni jednog takvog, koji ju je činio uznemirenom i nespokojnom, kao što je to sa Kristijanom bio slučaj. Pa ipak, Kristijan ju je na neki način očaravao. Postojalo je nešto u njemu, neka potajna nezadrživa snaga koja je privlačila njen pogled u njegovom pravcu uvek kada su se nalazili jedno blizu drugoga. A kada se nekoliko puta desilo da ga u toku dana duže vremena nije videla, uhvatila je sebe da ga traži pogledom u nadi da će se odnekud pojaviti. To ju je

ljutilo. Otkako se pre mnogo godina u njenom životu pojavio Ten Denton i zadobio njeno srce, ovaj novi čovek je bio prva osoba koja je na sličan način delovala na nju i unosila nemir u njen život... Zbog toga, u pokušaju da sebi dokaže kako za tog čoveka koga je znala kao Kristijana ne mari ništa više nego za druge, Serena Denton je bila gruba kada mu se obraćala, kada mu je naređivala i kada je na bilo koji način kontaktirala s njim, a još više se ljutila kada bi on to njeno ponašanje prihvatio mirno i izvršavao sve njene naredbe bez pogovora ili čak sa osećajem prikrivenog humora.

Kol se takođe interesovao za Holideja, ili Kristijana Blejda kako ga je on poznavao, ali nije pokušavao da svoje interesovanje prikrije. Jednog dana, dok je pustolov radio nešto u ograđenom prostoru za konje, izašao je iz kuće i prišavši ogradi naslonio se na stub i počeo da ga posmatra.

Holidej ga je odmah zapazio, ali ničim nije pokazao kako zna da se Kol tu nalazi i nastavio je da obavlja svoje poslove, koristeći ih da prikrije prvu plimu besa i mržnje koju je osetio. Osetio je skoro neodoljivu želju da potegne revolver i Kolu prosvira metak kroz glavu, i ruka mu je drhćući pošla ka revolveru. Ali, uspeo je da se savlada. Još nije bio trenutak za to, još nije bilo sasvim sigurno da je pred njim čovek koga traži. Zapazio je da je Kol pustio kosu da poraste nešto duža i da su mu brkovi takođe bili duži i na krajevima ŭvijeni kao rogovi divljeg govečeta. Izgledao je nešto drugačije nego na crtežu koji mu je Enderbi pokazao, ali je nesumnjivo to bio Net Kol. Čovek za kojim je prešao stotine milja bio mu je sada sasvim blizu, takoreći na dohvat ruke... Ali, Holidej je bio strpljiv čovek, hteo je da bude sasvim siguran i zato je bio spreman da čeka još.

Pozornica budućih događaja biće ovde, na ranču S. D. Kol je vrlo vešto pokušao da zametne trag pošto mu je u međuvremenu uspelo da se otrese svojih saučesnika, zaključio je Holidej i polazeći od toga bio je siguran i smeo se kladiti da Kol još uvek drži skriven novac koji je opljačkao, te da se taj novac nalazi negde na ranču. Smeo je takođe da se kladi da devojka Serena ne zna ništa o njegovoj lopovskoj i zločinačkoj delatnosti, i po onom što su mu obojica kauboja ispričala dok je iz Flintoka jahao prema Sereninom ranču, Kol je mnogo voleo svoju kćer i bio joj veoma privržen. On je izgleda bio u stanju da za nju sve učini, da sve preduzme kako bi je zaštitio. Iz toga je logično proizilazilo da bi Kol do dna duše bio pogođen ako bi devojka nešto saznala o njegovoj drugoj strani ličnosti i da bi mu to zadalo velike patnje. S druge strane, ako bi se nešto desilo Sereni, Kol bi bio van sebe od očajanja.

No, Holidej je dobro znao da mlada žena u svakom slučaju neće jednostavno prihvatiti njegovu tvrdnju da je njen otac lupež, nasilnik i ubica. Uostalom, ni on sam nije bio u to sasvim siguran. Nije mogao pouzdano da zna je li Net Kol vođa petorke koja je izvršila zločin na Bravo Krestu. Trebalo je za to naći neki pouzdan dokaz, kako za Serenu, tako i za njega samog. I sada, dok je u koralu za stoku obavljao svoj svakodnevni posao, u glavi je već smišljao plan koji će mu omogućiti da takav dokaz obezbedi...

— Vi radite sa konjima kao da s njima razgovarate, mister, — rekao je Kol naslonjen na ogradu dok je

Holidej prihvatio uzde jednog konja.

Holidej je pogledao Kola nadajući se da se na njegovom licu ne vide sumnja i mržnja koje su se kuvala unutar njega. — Mi se dosta razumemo... Konji rade ono što ja hoću, a ja sa njima lepo postupam. To je prosto.

— A šta se događa ako ne rade ono što vi hoćete? Da li onda uzmete bič u ruke.

— Nema mnogo logike u tome. Stari vojnik kao što ste vi, to bi trebalo da zna...

— Ko vam je rekao da sam ja stari vojnik?

Holidej ga je pogledao u oči. — Jedan od onih kauboja koje sam sreo u Flintoku... Mislim da se zvaše Stju. Zašto? Zar niste?

Kol nije odgovorio. Zagledao se u Holideja, a ovaj se okrenuo i nastavio da gladi konja po vratu. Kol se provukao kroz ogradu korala i pošao za Dokom koji je u međuvremenu poveo konja u štalu.

— Vi se zovete Kristijan, zar ne?

— Tako je.

— A prezime?

— Blejd... Kristijan Blejd... Ali, većina mojih poznanika zovu me kratko Kris, tako da sam već i zaboravio da se drugačije zovem. Nema razloga zašto bih to menjao.

Kol je nastavio sa više prijateljskim prizvukom u glasu. — Odakle ste vi, Krise?

— Odasvud. Rođen sam u Teksasu, blizu Penhendla. Proveo sam najveći deo života u južnim krajevima.

— Šta vas je dovelo čak ovamo?

Holidej ga je kratko pogledao i uzevši vile, počeo da prikuplja seno na gomilu. — Recimo da mi je bilo teško da tamo u civilizaciji nađem posao.

— A možda vam je ime na nekoj poternici.

— Ne smeta ništa ako biste i tako mislili... Mogao bih i ja reći nešto slično za vas. Možda su i vama za petama federalni šerif, vojne vlasti i vrag bi ga znao ko još — primetio je da se Kol trgao i da su mu se ispod brkova tanke usne čvršće stisnule. — Moglo bi se možda reći, kažem ali to se mene ništa ne tiče. To su vaše stvari — zastao je i oslonio se na vilu da bi iz tog položaja netremice gledao Kola. — Jeste li me razumeli, mister Kole?

Kol je lagano klimnuo glavom. — Jesam. Izgleda da se nas dvojica razumemo, Kristijane... Ali, ima još jedna stvar koju bi trebalo odmah da shvatite... Tiče se Serene.

Holidej je iznenađeno digao glavu i zbog prethodnih razmišljanja o tome kako bi mladu ženu mogao iskoristiti da pomoću nje produži Kolove patnje, jedva je uspeo da na licu prikrije osećaj krivice.

— Da, što s njom?

Kol mu je prišao nekoliko koraka bliže i nepomirljivog izraza lica nastavio. — Ona pokazuje izvesno interesovanje za vas. Činjenica što pokušava, što jako nastoji da izgleda nezainteresovana, pokazuje upravo obrnuto... Zato bih hteo da znate da ona nije nikakav lak plen. To što je udovica ništa ne menja u celoj stvari. Ona ima priličnu imovinu, a ja iz iskustva znam da skitnice vašeg kova smatraju da su takve žene obično lako osvojive. Zato vas opominjem, mister... Nikakve igre i nikakvih pokušaja sa njom. Ako nešto pokušate, imaćete posla samnom, a ja sam stari vojnik i znam da treba da budem vrlo nezgodan. Jeste li me razumeli?

— Svakako — odgovorio je Holidej naivno i izdržao Kolov oštar, preteći pogled, sve dok se ubica nije okrenuo i krupnim korakom izašao

iz štale. Naslonjen na vile, Holidej ga je ispratio pogledom.

Vrlo interesantno, pomislio je. Zaista, vrlo interesantno.

Sad mu je samo bilo potrebno da se Den Enderbi još za izvesno vreme ne pojavi. Ako bi imao tu sreću, Holidej je računao da bi ono što je sada saznao mogao odlično da iskoristi.

*

Članovi potere prevođeni Enderbijem i Dodom bili su nezadovoljniji i buntovniji nego prethodne nedelje. Bili su do guše siti napornog jahanja, loše, na brzinu spremljene hrane, neudobnih ležaja u usputnim logorima i uopšte traganja koje se oteglo desetinama milja a da Doku Holideju nisu videli nikakvog traga.

Većina njih bili su porodični ljudi i nije im se dopadalo što su „dobrovoljno" bili uzeti u poteru sa Enderbijem, pogotovu što je to drugo gonjenje počelo neposredno po završetku njihovog prvog pokušaja da pođu begunčevim tragom, koji se završio bez uspeha. Sada, nedelju dana kasnije, njihovo putovanje je postalo još mnogo teže zahvaljujući provalama oblaka i činjenici da su u poplavi, pred snažnom bujicom izgubili jednog čoveka, pa su na kraju skupili dovoljno hrabrosti da Dodu kažu kako im je svega dosta. Rekli su mu to sa ciljem da on sve prenese Enderbiju, a ako mu on ne bi kazao njihovo mišljenje, onda bi oni smogli snage da to sami učine, bez obzira na moguće posledice; bili su čak spremni da se federalnim šerifom i fizički obračunaju ako to bude bilo potrebno.

Ali, na sreću, nije bilo potrebno. Enderbi nije bio budala. Od početka potere on je pravilno zaključio da su ljudi pošli u poteru samo pod moranje i da ga zbog toga mrze. Kako su dani prolazili, a da u gonjenju nije postignut nikakav uspeh niti je bilo znakova da će se to stanje promeniti, on je na licima ljudi pročitao znake rastućeg nezadovoljstva. U toku gonjenja samo su jednom naišli na logor nekih lovaca bizona, a jednom su se sudarili sa bandom lupeža u nekom skrivenom kanjonu. Došlo je do obostrane paljbe i jedan bandit je bio ranjen. No, ispostavilo se da je taj zarobljeni bandit bio toliko sitan i beznačajan da ga je Enderbi posle podrobnog ispitivanja pustio na slobodu. Taj čovek je bio novajlija na teritoriji. Neki sitan lupež koji nije mogao da mu kaže ništa važnije, ništa od onoga što bi ga interesovalo. Čuo je od svojih drugova u bandi da postoji grad po imenu Flintok, negde dalje severozapadno u pustinja Ljana Estekada, gradić gde su se često sklanjali begunci pred zakonom.

Enderbi je razmislio o svemu što je čuo i došao do zaključka da je ranjeni bandit bio suviše uplašen da bi lagao. Objavio je stoga članovima potere da će odatle poći prema severozapadu i pokušati da nađu put do mesta zvanog Flintok.

Tada je shvatio da je na pomolu pobuna.

— Oni nameravaju da se vrate, Enderbi, i nema mogućnosti da ih u tome sprečite — rekao je Dod federalnom šerifu umornim glasom. — Ja čak ne mogu da kažem ni da ih osuđujem.

— Oni su još pod mojom komandom! — prasnuo je Enderbi. — Kao federalni šerif ja imam ovlašćenje...

— Ostavite se tih krupnih reči, Enderbi — presekao ga je Dod. — Do-

sta im je gonjenja i oni će se vratiti. Štaviše i ja ću se vratiti s njima.

Federalni šerif je preteći zažmirio očima i ruke su mu se spustile ka drškama revolvera. Mišići na obrazima su mu iskočili od stiskanja vilica, ali uprkos pokazanom besu Enderbi je znao da je pobeđen. Nije više bilo nikakve mogućnosti da poteru zadrži na okupu i ako je već tako, onda ih je mogao velikodušno otpustiti.

— Onda neka vas sve nosi đavo — rekao je zaključivši da je tako najpametnije. Zamumlao je još nekoliko pratećih pogrda, a onda okrenuo svog konja od Doda i grupe natmurenih ljudi skupljenih u gomilu iza njega. — Naći ću Holideja sam, a isto tako i onoga koga on goni! Nije važno koliko će mi to vremena odneti, naći ću ih makar ih gonio do sudnjeg dana, a onda ću njihove leševe dopremiti u vaš smrdljivi grad i baciću vam ih pred noge, da ih vidite i da procenite kakve ste kukavice i slabići bili. A nateraću vas i da gledate kako brojim novčanice, hiljade dolara koje ću dobiti za njihove glave.

Jedini odgovor koji je dobio od potere bio je ćutanje i škripanje sedala i vođica dok su se gonioci okretali da pođu nazad, u pravcu udaljenog Oktober Krika.

Očigledno da se nisu bojali Enderbija i nisu davali ni pet para za njegovo mišljenje. Šerif se, međutim, okrenuo u suprotnom pravcu i mamuznuvši konja poterao ga u trk preko ravnice, nastavljajuće gonjenje sam, ogorčen i spreman na sve.

•

Kol je naglo digao glavu od tanjira sa supom i bacio svoju kašiku na sto. — Ne! — uzviknuo je. — Do vraga, Serena, ja ću ti reći kako da na najbolji način vodiš ovaj ranč. Nemaš potrebe da slušaš savete skitnica koji se šunjaju ovuda bežeći od policije. Ti što se prave da nešto znaju o stoci, obično ne znaju ništa!

Serena je s mukom uspela da se savlada i posveti sečenju debelog, lepo pečenog komada govedine, zadovoljna što je govedina tvrđa i tako joj pruža izgovor da se duže zadrži zaokupljena tim poslom. Kada je završila sa sečenjem mesa, bila je već smirena i lagano je progovorila. — Tata, to je dosta razumno! Nije važno od koga savet dolazi, već je važno da je savet dobar, shvataš li.

— Ja ne verujem tom... Kristijanu — progunđao je Kol. — Odkud on zna kakve su cene goveda u Misuriju? Nedavno mi je rekao da je došao sa jugozapada.

Serena je slegnula ramenima. — Kris je rekao da je sreo grupu trgovaca stokom na Kanadskoj reci i... Šta sad nije u redu?

Kol je napeto ćutao.

— Tata?...

— Na reci Kanadijen? Kako je, do đavola, Kristijan mogao tamo da ih sretne ako je došao sa jugozapada?

Serena se namrštila. — Ne znam... Možda si ga pogrešno razumeo, možda je mislio da kaže da je poreklom sa jugozapada.

— Ne! — rekao je Kol grubo. — Rekao mi je da je otuda došao u Flintok.

— Dobro, neka je i tako, šta je važno odakle je došao? — zapitala je Serena. — Činjenica je, kako on kaže, da je sreo te trgovce koji su gonili hiljade goveda Čikolmovim putem i da su ih terali prema Seda-

liji u državi Misuri. To je grad dokle dopire pruga i tamo plaćaju stoku četiri ili pet puta skuplje nego ovde u Teksasu... Tata, moram učiniti nešto da dođem do veće sume novaca kako bih mogla da održim i unapredim ovaj ranč. Ako tamo mogu da dobijem pet puta više nego što bih dobila na ovdašnjoj pijaci, voljna sam da nešto rizikujem i da organizujem veliki transport stoke.

Kol se u međuvremenu povukao u sebe i zaćutao, još uvek razmišljajući o tome odadkle je Holidej došao Morao je da prisili sebe da pokaže više interesovanja za ono što je Serena maločas rekla. — Čuj dete, znaš li ti šta znači jedan takav put i na kakve prepreke čovek nailazi u jednom takvom poduhvatu? Treba preći stotine milja! Za to će ti trebati ekipa pet puta brojnija od ove koju sad imaš. Za početak trebaće ti više konja za te ljude i...

— Zato je Kris tu — presekla ga je Serena — a tu su i Stju i Birč. Oni su se ulogorili u kanjonu Pinto i tamo spremaju klopku za mustange. Kris namerava da ih ukroti tamo na licu mesta, a mi ostali ćemo prikupiti stado i spremiti ga za put.

— Znači da si već odlučila?

— Da, tata. U očajnom sam položaju. Moram na neki način da dođem do novca.

Kol se ugrizao za donju usnu. U jednom momentu izgledalo je kao da nešto želi da kaže, ali se odmah predomislio i umesto toga stavio u usta komad odreska. Konačno je blagim glasom rekao. — Ovo je konačno tvoj ranč. Ja sam ovde samo gost.

Serena ga je povređeno pogledala. — Dobro znaš da to nije tačno, tata! Ovo je sada i tvoj dom. S onim što si mi slao dok si bio u vojsci, pomogao si mi da ranč održim i sačuvam... Ali ipak, ne smeš da zaboraviš da ja već godinama vodim ranč i da znam šta i kako treba da bude urađeno.

— Da, ali mi se ne sviđa što prihvataš savet nekog vagabunde koji je na ranču tek par nedelja!

— Da, tata, poslušaću njegov savet. Imam poverenja u njega.

— To je više nego što ja osećam — promrmljao je Kol. — Ali, ti odlučuješ, kćeri. Nadam se samo da se nećeš pokajati.

VII

Negde u mraku, van domašaja svetlosti logorske vatre, začulo se neko kretanje i Holidej se ispetljao iz ćebadi i kleknuo na koleno, sa punom „vinčesterkom" na gotovs u rukama.

Na šum prouzrokovan Holidejevim kretanjem Stju i Birč su se lagano probudili. Holidej je namerno odgurnuo nogom limeni tanjir koji se nalazio pored njegovog ležaja i metalni zveket poremetio je tišinu noći.

Na to je u krug svetlosti, vodeći konja za sobom, ušao neki čovek sa revolverom u ruci. Bio je to Natan Kol i njegov pogled je počivao na teškoj „vinčesterki" u Holidejevim rukama, čiji su se metalni ukrasi crvenkasto presijavali na svetlosti plamena.

— Vrlo ste vešti sa tom puškom, Kristijane — izrazio je svoje mišljenje Kol. — Više bi se reklo da ste čovek od oružja nego kauboj i ukrotitelj konja, zar ne?

— Oružje je podjednako potrebno svakome u ovoj zemlji — rekao je Holidej oprezno. — Ne mislim da sam ja od toga neki izuzetak.

— Da, to je tačno, ali pretpostavljam da znate kako se tim oružjem barata — rekao je Kol i odložio svoj „kolt". Prišao je i čučnuo pored vatre i gurnuo bliže plamenu ogaravljeni lonac za kafu. Nekoliko puta je protrljao ruke da bi ih zagrejao. — Prilično je hladno u ovom predelu ispresecanom kamenim kanjonima... Kako napredujete sa hvatanjem divljih konja?

— Uhvatili smo petnaest i Kris je pre večere ukrotio tri — rekao je kauboj po imenu Stju. — Nikada u životu nisam video čoveka koji čvršće sedi u sedlu od njega... Dobili smo vrhunski dobrog ukrotitelja konja, mister Kole.

Kol je kratko vreme netremice gledao Holideja. — Čini mi se da biste mogli da spustite obarač na toj pušci, mister.

Holidej je spustio obarač, ali je zadržao oružje u ruci. — Šta vas dovodi ovamo gore u ovo doba noći? — zapitao je.

— Čuo sam za vašu ideju o teranju stoke na pijacu u Misuri... Izgleda da je moja devojčica prihvatila tu ideju i da je ništa ne može odvratiti od te namere. No, Serena mi je rekla da ste na tu pomisao došli posle razgovora sa jednim stočarskim trgovcem na reci Kanadijen. Pitao sam se otkuda vi tamo kada ste mi rekli da ste došli sa jugozapada?

— I jesam... napravio sam samo veliki zaobilazak do mesta Oktober Krik. — Zastao je malo kada je primetio da se Kol trgao, jer je pretpostavljao da će se ubica baš tako ponašati. — Imao sam tamo dole nekog posla, a kada sam ga obavio, uputio sam se prema Flintoku i ranču S. D.

— Rekli ste to kao da ste od samog početka imali nameru da dođete baš ovamo... Otkuda ste znali za ovaj ranč?

Holidej je odmahnuo glavom. — Nisam znao. Jednostavno sam morao da što dalje pobegnem od civilizacije. Neki ljudi su mi rekli da u pustari ima nekoliko razbacanih rančeva, pa sam pomislio da bi bilo zgodno da okušam sreću na jednom od njih. Da nisam našao posao, pretpostavljam da bih traženje završio u nekom logoru lovaca na bizone loveći i derući kože.

Kol ga je pogledao preko vatre i uzevši posudu sa kafom, nalio sebi u limeno lonče. Dvojica kauboja već su ležali umotani u svoju ćebad, svesni da razgovor koji se vodi ima interesa samo za Kola i Holideja i da oni tu nisu potrebni.

— Shvatam — rekao je Kol.

— Od ranča dovde je prilično daleko, a po mraku je još dalje. Prilična razdaljina za prevaljivanje samo radi jednog običnog razgovora — rekao je Holidej mirno. Pružio je svoje lonče da mu Kol nasipe kafu i zainteresovano obratio pažnju na tečnost čiji se nivo dizao u lončetu. Kolova ruka se lako trgla zbog napora da priguši ljutinu... Ili, možda, strah. — Moglo bi se pomisliti da ste zabrinuti zbog nekoga ko je dojahao sa reke Kanadijen.

— Ne izazivajte me, Kristijane — upozorio ga je Kol. — Ili, kako se već stvarno zovete.

— Kristijan mi sasvim odgovara — Holidej je srknuo kafu iz svog lončeta. — Uostalom moje indijansko ime ne biste mogli da izgovorite.

Kol je zastao ukočen i sasvim lagano digao pogled do Holidejevog lica. — Indijansko ime? Zar ste živeli među Indijancima? Gde?

Holidej je otpio dobar gutljaj iz lončeta duvajući u tečnost, iskoristivši to da namerno produži vreme za davanje odgovora. Ispio je gutljaj

iz lončeta zaludujućom sporošću, a zatim je prosuo ostatak kafe i taloga u vatru. Stju i Birč su takođe čekali da čuju njegov odgovor.

— Maskalero Apači su me primili za svog brata, nekada davno. Ali, nedavno sam proveo neko vreme na Bravosu... Tamo ima Komanča.

Kolovo lice je pobledelo, a zatim posivelo, i izgledalo je kao da ga nešto u prsima guši. Holidej je nastavio. — Činjenica je da sam tamo proveo samo kratko vreme... — odjednom se direktno obratio Kolu. — Vi poznajete Bravos, Kole? Sećam se da je Serena rekla da ste bili stacionirani u tvrđavi blizu teritorije Bravos. To je tvrđava Triniti, zar ne?

— Ko ste vi, do đavola? — zapitao je Kol gušeći se, dok mu se desna ruka kradomice spuštala prema dršci revolvera.

— Ja? Rekao sam vam. Zovem se Kristijan... Kristijan Blejd. To je lakše izgovoriti nego moje apačko ime...

— Do vraga — rekao je Stju ispod ćebadi. — Prvi put u životu skupljam stoku sa jednim Indijancem!

On i Birč su se zakikotali, a Holidej se slabo osmehnuo ne skidajući pogled sa napetog Kola. — Da, ali to u stvari više nije važno, jer je bilo dosta davno... pre deset ili dvanaest godina... Šta nije u redu, Kole? Izgleda kao da vam nešto ne prija od ovoga što sam rekao... Ne razumem zašto bi vas to uzbuđivalo?

Kol je pročistio grlo i ustao, prosuvši pri tom ostatak kafe u vatru. Sa visine je zurio u Holideja koji je sedeo. — Imam utisak da se vi nešto poigravate sa mnom, mister. Ne znam zbog čega, ali pre nego što odem daću vam jedan dobar savet. Prekinite s tim! Ja nisam čovek sa kojim se može terati šega.

Holidej je lagano ustao i našavši se licem u lice na istoj visini sa Kolom, zagledao mu se u oči. — Ni ja — rekao je tiho.

Gledali su se netremice u oči, toliko dugo da je to izgledalo skoro kao večnost, a onda se Kol okrenuo, pojahao konja i odjahao a da nije rekao više ni jednu reč.

— Najluđi razgovor koji sam ikada čuo i najgluplji gest koji sam video — rekao je Birč kiselo. — Da neko dođe usred noći čak ovamo radi jednog običnog razgovora, to je zaista glupost. Čini mi se da vas ne gleda rado, Krise.

Pošto se malo udaljio od svetlosti logorske vatre, Holidej se smestio iza jednog debla i zavio se u ćebad. Ni jednom reči nije prokomentarisao Birčovo pitanje.

— A Serena — zasmejao se Stju. — Što se nje tiče, čini mi se da ona oseća nešto sasvim drugo.

Dok se ukrutio, a onda se slabo osmehnuo. Istim neodređenim tonom rekao je: — Pa, u svakom slučaju morate se složiti sa mnom da izgleda mnogo bolje nego Kol.

Birč i Stju su se glasno nasmejali i izmenjali još nekoliko šaljivih primedbi pre nego što su se pokrili ćebadima i smirili za noć. Ali, Holidej nije bio zadovoljan, jer za njega ovaj događaj nije bio zabava. To što je Kol bio sumnjičav sasvim mu je odgovaralo; ukoliko se taj čovek bude više preznojavao, utoliko pre će se otkriti i utoliko će veća biti njegova kazna. Ali, Dok nije bio zadovoljan zbog žene. Ona je u ovoj igri bila nedužna strana i Doka je mučio osećaj krivice zbog načina na koji je tih dana sa njom ljubazno i ozbiljno razgovarao i naveo je da od njega zavisi u mnogo čemu i da od njega traži niz saveta kako i šta da radi. Rekao je sebi da je Ketlin Porter bila nedužna i da mučeći nedužnu osobu, sebe stavlja u istu poziciju u

kojoj su bili oni koji su mučili i ubili Ketlin. Ta misao činila mu se zastrašujućom.

No ipak, nije mogao lako da se otarasi ideje da se pomoću Serene osveti Kolu. Naročito kada se vraćao na misao šta je isplanirao za sledeći dogon stoke...

•

Tri stotine dvadeset grla rogate stoke bilo je sve što je Serena mogla sakupiti na ranču, jer je više od pedesetak grla ostavila za priplod. Ostatak je bio prikupljen, žigosan i poteran na dugačak put do grada Sedalija u državi Misuri.

Kol je ostao kod kuće da se brine o ranču. On nije pokazao ni najmanji znak želje da pođe s dogonom i Holidej je računao da je to zbog toga što je na putu dogona bilo dosta vojnih postaja i što su vojne patrole mogle da ih sretnu i među njima eventualno potraže i odbegle begunce. S druge strane, to nije bilo ni potrebno, jer je Serena obavljala isto toliko posla kao i neki muškarac i znala je sve što je potrebno za gonjenje krda. Za taj posao kao predradnika angažovala je jednog čoveka koji se zvao Poup, a ovaj je sa sobom doveo dvojicu goniča, Garnija i Šona. Sa Holidejem, Stjuom, Birčom i još dvojicom drugih kauboja sa ranča S. D. oni su sačinjavali prilično dobru ekipu za gonjenje. Poup je potvrdio Holidejevo mišljenje da su cene stoke četiri do pet puta veće na kraju železničke pruge u Sedalija nego u Teksasu i Serena nije propustila priliku da to kaže svom ocu.

Kol je bio zabrinut. Posle posete logoru za hvatanje konja nije znao šta da misli o Holideju. Činilo mu se da iz Holidejevih reči izviruje neka pretnja, a ipak nije postojalo ništa određeno na šta je mogao ukazati prstom. Čak je Stjua i Birča, svakog posebno, pripitao šta misle o Holidejevim izjavama one noći, i obojica su Kolu rekli da je po njihovom mišljenju Holidej verovatno begunac od zakona.

No, Natan Kol je ipak bio zabrinut. Nisu mu se dopadale Holidejeve aluzije na Bravos Krest. On je otvoreno izjavio da je tamo proveo neko vreme. Kada su naišli na ženu u brvnari, znali su da ona tamo nije sama i da je sa njom neki muškarac koji je trenutno odsutan. Neki papiri koje su tamo našli otkrili su im da se taj čovek zove Džon Holidej, a to ime je u Kolu nekako poznato odzvanjalo. Kol se odjednom trgao. Da nije nekim slučajem ovaj Kristijan Blejd taj čovek pod drugim imenom!

Posle prvog šoka Kol se pribrao. Bilo bi to suviše fantastično. Holidej ga nikako nije mogao naći. Jedini čovek koji je znao za ovaj ranč bio je njegov drug iz vojske, a on je sada ležao mrtav na dnu klisure. Ne, brinuo se bez razloga i sklapao mozaik zamišljene istine od komada koji u stvari nisu postojali. Tako nešto jednostavno nije bilo moguće. Ali, dok je sebi nalivao još jednu veliku čašu viskija, ruke su mu neprimetno podrhtavale.

Budući uvek praktičan čovek, Kol je računao da će mu za vreme odsustvovanja ostalih dobro doći malo vežbanja sa „koltom". Nikada ne smeta ako čovek zadrži brzinu i preciznost. A onda kada se ostali vrate iz Sedalije, pritisnuće tog Blejda i saznaće istinu.

U međuvremenu moraće da se preznojava...

•

Net Poup je bio grubijan, ali je dobro znao svoj posao goniča. I dobro je znao severni put do države Misuri. Bio je temperamentan, crvenokos, nosio je dva revolevra, jedan „remington" a drugi „kolt" sa povijenim okidačem. Njegov pomoćni gonič Šep Garni izdao se jednom prilikom da je Poup ubio par ljudi na poslednjem dogonu stoke, a šuškalo se da je nekada bio i najamnik u oblasti Stanford. Drugi gonič koji je došao sa Poupom, Jutah Šon, mislio je da Poup nije bilo njegovo pravo ime i da ga u pokrajini Pekos policija traži zbog krađe stoke. Holidej je zapazio da su obojica šaputali kada su iznosili te glasine i da su dobro motrili da li je Poup u blizini. Holidej je smatrao da bi to moglo biti tačno jer je Poup bio sumoran, mrgodan tip i izgledao je opasan. Terao je ljude bez milosti i naređivao je odsečno i grubo, čak i kada se obraćao Sereni Denton.

Nedelju dana posle polaska sa ranča S. D. cela družina goniča sedela je okupljena za večerom oko vatre, dok su noćni čuvari obilazili oko nervoznog krda i tiho pevušili umirujućim glasom. Jedan od noćnih čuvara nije imao sluha, ali je njegov glas ipak umirivao goveda. Serena je bila umorna i rano je legla. Garni, Šon, Stju i Birč igrali su poker, a Poup je sedeo na jednom deblu i popravljao pređicu kolana. Holidej je kao i uvek gladio svoju „vinčesterku".

— Otkuda to da ste toliko vezani za taj stari tip škljocare kad ima mnogo boljih pušaka? — zapitao je Poup. — Ja imam „spensericu".

— Ja opet volim ovaj stari tip „vinčesterke" — rekao je Dok ležerno. — Znam tačno kuda nosi, a kada čovek to zna onda mu je obično jedan metak dovoljan.

Poup je odobravajući promumlao. — To je tačno, ali ja ipak volim nešto modernije. To je razlog što nosim dva revolvera. „Kolt" obično koristim kad sam u gradu. Ovaj zakrivljeni okidač je praktičniji jer ga lakše zahvatiš i manje šansi ima da se zakači za odelo. Ovaj veliki „remington" čuvam za otvoreni prostor. Indijanci ne vole da čuju njegov gromki tresak.

Holidej je odložio „vinčesterku" u stranu i pogledao Poupa. — Da, čuo sam da u ovim krajevima ima indijanskih odmetnika. Iz kog su plemena?

Poup je sa izvesnim iznenađenjem pogledao Holideja, ali je ipak spremno odgovorio. — Izgleda da su Poni, ali ima i neka grupa Komanči. Mi sada prolazimo kroz predeo gde krstare Komanči... Ipak, ne mora značiti da su negde u blizini. Ponekad napadnu neki odred konjice ili logor lovaca bufala. Možda ćemo imati sreće da ih ne primetimo.

— To što ih ne vidimo, to ne znači da nisu u blizini. Kad ne želi da bude primećen, Komanč je skoro nevidljiv čovek.

Poup je klimnuo glavom. — Da... Čujte Kristijane, Birč kaže da ste se pobratimili sa Apačima. Je li to tačno?

Holidej je potvrdio pokretom glave.

— Ako bismo naleteli na neku grupu odmetnika — nastavio je Poup — možda biste vi mogli da pregovarate sa njima... Većinom oni traže poneko govedo za hranu. Pretpostavljam da bi vas razumeli?

— Apački dijalekt je nešto drukčiji, ali mislim da bih se mogao sporazumeti sa njima.

Sledećeg jutra dok se stado približavalo mestu gde se prelazi preko reke Simaron, Holidej je pojahao da pomogne Sereni koja se mu-

čila da dva izdvojena govečeta pridruži glavnini krda. Jedno je potrčalo i pobeglo u stranu i Holidej je pohitao da mu preseče put, a onda se vratio da potera i drugo. Serena mu se osmehnula i obrisala znoj sa čela.

— Težak posao, Krise.

On je klimnuo glavom. — Tako je. Još uvek mi nije jasno zašto niste ostali na ranču.

To ga je sve vreme zabrinjavalo. Imao je planove za krdo, ali ti planovi nisu uključivali i prisustvo žene, pa je Holidej stoga nastojao da je pre polaska ubedi da ostane kod kuće, ali je Serena bila čvrsta u svojoj nameri da i ona pođe. Računala je da će joj to uštedeti novac za još jednog radnika, koji je ona jedva sebi mogla dopustiti da potroši, a sem toga je htela da stekne iskustvo u tom poslu. Računala je da će, ako joj se gonjenje stoke isplati, sledeće sezone biti sposobna da sama bude glavni gonič stada, što bi joj uštedelo još više novaca. Dok je morao da prizna da je devojka hrabra, ali je njeno prisustvo komplikovalo stvari. Računao je da za izvođenje svoga plana ima na raspolaganju još dan ili dva, jer će posle toga zaći u predeo gde bi njegovo sprovođenje u delo bilo veoma otežano.

Serena je prekinula njegova razmišljanja. — Kako se drže konji?

— Sve je u redu. Stju vodi brigu o zapregama. Mislim da bih ja mogao da pođem u malo izviđanje.

— Zašto?

— Poup predviđa da ćemo noćas logorovati na prelazu i da ćemo sutra ujutru preterati stoku preko reke. Rekao je takođe da smo na terenu gde se kreću grupe odbeglih Indijanaca... Smatrao sam da neće škoditi ako malo potražim tragove u okolini.

— Da biste nas eventualno upozorili? Da Krise, to je dobra ideja — pružila je ruku i stavila je na njegovu podlakticu. — Ali, budite oprezni.

Dok se malo iznenadio, ali je prinudio sebe da se osmehne. — Vratiću se do zalaska sunca. Videćemo se u logoru.

Okrenuo je svog konja i udaljio se od stada u brzom trku, osećajući na svojim leđima Serenin pogled. Zašto je, do đavola, i ona morala da pođe!

*

Budući da je bilo na domaku reke, krdo je bilo uznemireno. Miris vode, sjaj mesečine i brojne zvezde činili su ga nervoznim.

Te večeri postavili su dva stražara Garnera i Šona, i Poup je predložio da od sada svake noći bude po dva čuvara, sve dok ne napuste opasnu indijansku teritoriju. Kada budu prešli Simaron zaći će u bezvodan predeo, i ako su odlučili da ih napadnu, Indijanci će to verovatno učiniti baš tada.

Logor goniča je počivao u miru i kada je mesec zašao za obzorje, stoka se malo primirila umirena blagim pevušenjem noćnih stražara koji su jahali oko nje. Holidej je spavao sa „vinčesterkom" ispod ćebeta, kao i uvek, ali te noći nije spavao mirno. Bio je napet, u očekivanju nečega...

A tada je to nešto došlo... Najpre kao zov noćne ptice na koji je druga ptica odmah odgovorila. Prerijski kojot je zalajao i krdo se uznemirilo, a odmah zatim kojot je nastavio da zavija, sumorno, jezivo. Mada su to bili zvuci koje je proizveo čovek, stado se počelo nervoz-

no kretati. Zatim je došao divlji poklič, poklič koji je prolomio noć, praćen desetinom istih i sličnih poklića, prasak nekoliko pušaka i goveda su kao jedno skočila na noge i jurnula u divlji trk. Još nekoliko pucnjeva i poklića, a zatim sve jači tutanj i stado je skrenulo pored logora. Nekolika izdvojenih goveda projurilo je kroz logor prevrćući lonce i gazeći vatru. Tutanj, vika i pucnji uplašili su konje koji su se počeli propinjati i trzati na privezištu improvizovanom nedaleko od vatre.

— Indijanci! — povikao je Net Poup i iskočio iz čebadi, pucajući iz „remingtona" u mrak onoliko brzo koliko je mogao zategnuti obarač na revolveru.

Holidej je nasumce ispalio metak iz „vinčesterke" ugledavši siluetu nekog Indijanca na konju koji je u trku gonio stado pred sobom. Zatim su napadači odvratili pažnju sa konja i pripucali na ljude u logoru. Dok je izustio glasnu kletvu. Dovraga, to nije bio deo dogovora! Zgrabio je pušku za cev i snažnim zamahom oborio jednog Indijanca sa konja. Poup ga je dokrajčio hicem iz pištolja, a Holidej je potrčao prema kolima.

— Jeste li čitavi, Serena? — zapitao je.

— Jesam, Krise, čitava sam — odgovovrila je Serena iz kola i izvirila, držeći u ruci pušku koja se dimila. — Šta je sa ostalima?

— Ne znam — rekao je Holidej promuklo, znajući da nije trebalo da bude žrtava ako su se Indijanci držali plana koji je smislio.

... Ali, oni se tog plana nisu pridržavali. Dogovor je bio da onesveste čuvare i da posle toga ukradu krdo. Umesto toga oni su ubili i Garnija i Šona i uzeli im skalpove. Sem ove dvojice niko drugi nije bio povređen. Dvojica mrtvih Indijanaca pripadali su plemenu Komanča, rekao je Poup i Holidej je to potvrdio.

Dok je stajao stisnutih usana, ljut i razočaran. Nije mu bila namera da u napadu stradaju nedužni ljudi. Da su to bili Apači ili Bravo Komanči, oni bi održali svoju reč, ali budući da su to bili otpadnici indijanskih plemena i ubice, oni su radili onako kako im se dopadne... To je za Doka značilo dva ljudska bića na savesti. Indijanci bi možda izvršili napad i bez dogovora sa njim, i možda bi žrtava bilo još više, ali to nije smanjivalo Holidejev osećaj odgovornosti i grižu savesti.

— Oterali su sve, do poslednjeg grla — raportirao je Birč. — Poterali su stoku preko ravnice u pravcu one nizije koju smo danas videli u daljini.

— Da, to će biti njihova teritorija — rekao je Dok.

— Moraćemo da pođemo za njima — reagovala je Serena žustro. U njenom glasu bilo je oštrine koja je navela Holideja da se okrene. Pogledi su im se sreli. — Moramo povratiti tu stoku, Krise! Bez nje sam propala...

Holidej je to dobro znao i samo je klimnuo glavom. Pogledao je vođu goniča. — Šta ti misliš, Nete?

Poup je odmahnuo glavom — Ne vredi. Nemamo dovoljno ljudi. Video sam bar još sedmoricu sem ove dvojice koje smo smakli. Verovatno da ih je sa druge strane bilo još. Ako pođemo za njima, zbrisaće nas. Ne znam zašto to sada nisu učinili

— Bili su suviše zauzeti stokom — izrazio je mišljenje Stju. — Ja sa svoje strane kažem da neću jahati za tim đavolima. Posle onoga što su učinili Garniju i Šonu, to mi ne pada na pamet.

Serena se ugrizla za usnu. — Nemam prava da od vas tražim da rizikujete život... — uzdahnula je. — Dobro, sahranimo mrtve i sutra zorom vraćamo se nazad na ranč... Najverovatnije da neću moći da vam platim vašu zaradu, jer sam sve uložila u krdo. Posle toga ranč više neće ni postojati.

Ljudi su ćutke stajali obuzeti nelagodnošću i Serena je prišla kolima i otuda uzela lopatu. Dok joj je uzeo lopatu iz ruke. Njegov plan je uglavnom uspeo i trebalo je da se zbog toga oseća zadovoljnim.

Umesto toga, osećao se strašno i nije mogao da pogleda Sereni Denton u ožalošćene oči. Iskoristio ju je da se domogne Kola, ali to što je naumio nije ispalo kako treba. Nije mu se sviđala pomisao na dugo jahanje kroz Ljano Estakado sa ženom ožalošćenog lica i oviđenog srca pored sebe. Prvi put otkako je pošao putem osvete, Dok Holidej je uhvatio sebe da se koleba. A to osećanje nije mu donelo nikakvo olakšanje.

Kada je došao u Flintok Den Enderbi je bio potpuno iscrpljen.

Nedeljama je bio na putu, sledeći trag koji ga na kraju nije odveo nikuda. U međuvremenu mu je nestalo hrane, pa je bio prinuđen da je pribavlja lovom, što je bio posao koji oduzima dosta vremena. Zatim mu se desio još jedan maler. Kaiš od čuturice sa vodom se otkinuo i konj je nogom stao na čuturicu, probušio metal i tako je iz nje istekla skoro sva rezerva vode. Morao je stoga da utroši još vremena da nađe vodu, a da traganje za čovekom odloži za kasnije.

No, konačno je našao šačicu razbacanih zgradica koje su nosile ponosno ime grada Flintoka i tu se nadao da će naći neki trag koji će ga dalje uputiti za Holidejem. Bio je prašnjav, prljav i zarastao u bradu, a odelo mu je bilo izgužvano, pocepano i skoro neupotrebljivo. Taj njegov izgled opredelio je krčmara u salunu da ga smatra za običnog skitnicu, sve dok Enderbi nije iz džepa jakne izvadio svoju šerifsku značku.

— Gospode bože! — zašištao je krčmar. — Najmanje sam tako nešto mogao da pomislim. Vi ste šerif!

Enderbi je srknuo pivo. — Možete li mi spremiti nešto za jelo? Mislim nešto kako valja. Jedan dobar debeo odrezak, nekoliko jaja, hleba i možda palačinke, a posle toga sira sa pivom... Kažem vam, čoveče, već nedelju dana sanjam o pristojnom ručku!

— Moja žena sve to može spremiti — rekao je krčmar žvaćući dva zrna pasulja da bi ublažio zadah iz usta. — Sad ću ja otići da joj kažem da vam spremi porudžbinu. Ako nameravate da se okupate, mogu joj kazati da stavi vodu na vatru da se zagreje...

— Recite joj.

Krčmar je klimnuo glavom i odgegao iza šanka u sporedne prostorije. Kada se vratio, Enderbi je već bio popio svoje pivo i pored prazne čaše ležao je novac za još jednu. Krčmar mu je nalio još jedno pivo i stavio čašu na šank ispred šerifa.

— Mi ovde nemamo prilike da često vidimo šerife... Gonite li nekoga?

— Da — Enderbi je izvadio iz džepa papir sa Crtežima Natana Kola i njegovih saučesnika. Kol je bio je-

dini preko koga nije bio stavljen krst. — Na primer ovoga čovu.

Kolov crtež bio je zamrljan i nejasan posle toliko dana i milja u Enderbijevom džepu košulje. Papir je bio stalno vlažen znojem, često vađen iz džepa, razvijan i ponovo savijan i to je sve uticalo da crte izgube svoju prvobitnu oštrinu, a lice svoj prvobitni oblik. Krčmar je žmireći pogledao papir, uzeo ga u ruku i prineo do prozora gde je osvetljenje bilo bolje i vratio se nazad do Enderbija zamišljenog izraza lica.

— Može biti da sam ga video, ali moje oko nije tako vešto da zapazi sve — rekao je krčmar, vraćajući papir nazad šerifu.

— Poći ću makar za najmanjim tragom. Kada ste ga videli i gde?

— Video sam ga upravo tu gde vi sada stojite... svakako... pre četiri ili pet nedelja. Išao je na jedan ranč tamo u pustari Ljano Estekado.

— Koji ranč? — izustio je Enderbi željno.

— Ranč S. D.

Enderbi je upitno podigao obrve. — Je li tražio specijalno taj ranč, da li se naročito za njega raspitivao?

— Jeste. Tada mi nije rekao zbog čega, ali sam kasnije čuo da je vlasnica ranča njegova kći. Zove se misis Denton, udovica pokojnog Dentona.

Enderbi je za sebe klimnuo glavom i stisnutih usana pomislio: Tako dakle! Sve vreme je spremao za sebe udobno, malo, sigurno skrovište... — Znate li da li je još uvek tamo?

— To ne bih mogao da kažem. Znam samo da se nije više vraćao ovamo. Sećam se da je neko rekao da mu je ime Kol...

— Odlično ste se setili. A sad, da vas pitam nešto za jednog drugog čovu koga gonim. Taj drugi prati onog prvog na slici. Ime mu je Holidej, ali ne znam da li se ovde predstavio tim imenom. Krupan čovek, visok, tamne, skoro crne kose i sivoplavih prodornih očiju. Nosi „kolt" teškog kalibra sa drškom od slonovače i pušku...

— Rekoste „kolt" sa drškom od slonovače? I pušku „vinčesterku" sa osmougaonom cevi? — prekinuo ga je krčmar uzbuđeno. Kada je Enderbi klimnuo glavom krčmar je dodao. — Da, bio je ovde, predstavio se kao Kristijan Blejd. Prebio je jednog ukrotitelja konja, baš ovde u salunu, i oterao ga iz grada samo da bi mogao da preuzme njegov posao na ranču S. D.

Enderbi je napregnuto slušao. — Tako dakle, on radi tamo na ranču sa Kolom? Ili u najgorem slučaju, pošao je tamo za Kolom — primetivši da krčmar bulji u njega, dodao je nešto smirenije. — Dobro bi bilo ako biste mi dali obaveštenje kako da nađem taj ranč. Izgleda mi da ću tamo imati dosta posla.

— Mogao bih da vam nacrtam mapu, mislim da bi to bilo za vas lakše.

— Tako je. Čujte, je li taj ukrotitelj konja još uvek u gradu? Možda bi mi on mogao dati još neka dopunska obaveštenja o ranču. Možda bi mi ta obaveštenja bila korisna.

— Ne, nije više u gradu, otišao je odmah posle batina koje je dobio od Blejka. Zvao se Monte Čizum. Ali... Čekajte malo! Bio je ovde opet pre nekih nedelju dana. Rekao je da je do tada bio u lovu na bizone i da se uputio na ranč da otuda uzme svoju torbu sa stvarima. Nisam ga video da se vratio nazad...

— Dobra, onda se za njega nećemo brinuti. Vi mi nacrtajte mapu, a za to vreme ja ću da ručam. Priznajem da ste mi zasladili ovaj dan, mister. Da znate da jeste.

Enderbi je otišao do jednog stola noseći u ruci svoju drugu čašu piva i zviždućući raspoloženo jednu veselu kaubojsku pesmu. Ovo što je sada čuo bio je najbolji trag koji je za duže vreme našao. uz malo sreće uhvatiće obojicu ljudi za kojim je toliko dugo uzaludno tragao. Uz malo sreće Kol i Holidej će biti njegovi.

*

Niz flaša naređanih na najvišoj gredici ograde korala uzdrmao se i poskočio pri svakom pucnju koji se razlegao prerijom. Samo jedna boca je ostala neokrnuti i Natan Kol je izustio glasnu kletvu. Po njegovom mišljenju čak i jedan promašaj bio bi katastrofalan.

Odmahnuo je rukom da bi od sebe odagnuo oblačić barutnog dima i koraknuo nazad, izbacujući istovremeno ispaljene čaure iz ležišta okruglastog magacina. Pružio je ruku do pojasa i otuda izvadio bakarni metak teškog kalibra i palcem ga ugurao u okrugiasti otvor cilindra. Ponovio je to još pet puta sve dok i poslednje ležište u cilindru nije bilo popunjeno. Kakva prednost, pomislio je, imati revolver sa šest metaka koji se mogu ispaliti brzo jedan za drugim, nasuprot starim kapislarima za čije je punjenje čoveku bilo potrebno ponekad više od jednog minuta. Ta pomisao bila je utešna iako za Kola nije značila potpunu sigurnost. Bilo je dovoljno da prvi od tih šest metaka promaši, pa da ostalih pet ostanu neispaljeni iz prostog razloga što bi onaj koji drži revolver u ruci dotle mogao biti mrtav. Ljut zbog takvog toka svojih misli, Natan Kol je malo raširio noge kao da želi da stekne bolji oslonac za sledeću seriju hitaca.

— Jedan promašaj od šest metaka je prilično dobar rezultat — rekao je Monte Čizum iz hlada gde je puzeći leškario i posmatrao napore svog nekadašnjeg poslodavca.

— Ali, još uvek nije dovoljno dobar — rekao je Kol. — Nije dobar kad čovek treba da se sukobi sa nekim kao što je Holidej, koji tako žarko želi da te ubije. Nije dovoljno zbog toga što njemu izgleda nije važno da li će i sam poginuti, ukoliko mu pođe za rukom da onoga koga je namerio pošalje na drugi svet.

— Mora biti da ste mu učinili nešto mnogo loše, Kole — izrazio je mišljenje Čizum.

Kol ga je mrko pogledao i od otrova sadržanog u tom pogledu Čizum je sa nelagodnošću pogledao u stranu. — To se tebe ne tiče — prasnuo je Kol. — Najmio sam te da paziš na strance koji se pojavljuju u blizini dok su Serena i ostali na putu i ako je potrebno da ih središ.. Holidej nije jedini koji me goni. Kao što me je on našao, tako me može naći i neki predstavnik zakona.

Čizum se pogladio rukom po špicastoj bradi. — Bilo je to srećno rešenje za mene što sam se vratio da uzmem svoju torbu baš onda kad ste ostali sami, gazda, ali bih ipak voleo da znam otkuda to da imate dva stotine dolara da me najmite kad gospođa Denton jedva da je mogla da skupi četrdeset dolara mesečno... Kako se meni čini, ona je bila na ivici bankrotstva.

Kol ga je još jednom otrovno pogledao. — Ti treba da misliš samo na to da ćeš biti plaćen i to dobro plaćen. Ne tiče te se odakle novac dolazi.

Čizum je slegnuo ramenima i još jednom pogledao kradomice Kola, koja je palcem ravnao metke u cilindru pre nego što će ga zatvoriti.

Čizum je ustao, pokupio sa zemlje nekoliko flaša koje je trebalo da stavi na ogradu umesto razlupanih, ali je odjednom zastao i pogledao prema preriji.

— Gazda! Dolazi neki konjanik. Iz pravca grada — Kol se okrenuo i u daljini ugledao oblačić prašine i nejasno uobličenu tamnu figuru u podnožju tog oblačića, koja se približavala iz ravnice. Konjanik je bio još suviše daleko da bi se mogao prepoznati, ali pošto na ranču nije bilo nikoga, svaki nepoznati došljak morao je biti primljen sa velikom opreznošću. Vratio je „kolt" u futrolu i uputio se prema kući, obraćajući se Čizumu dok je žurnim korakom prelazio preko dvorišta.

— Sad treba da pokažeš da li zaslužuješ dve stotine dolara koje treba da ti platim. Znaš šta treba da kažeš i šta treba da radiš. Ako došljak bude hteo da izvrši pretres, a radi se o predstavniku zakona, ti ćeš mu to dopustiti, ali nastoj da ga što pre udaljiš odavde. Jednostavno pokušaj da ga se otarasiš što pre i što neupadljivije. Jesi li razumeo?

Čizum je klimnuo glavom. — Mislio sam da imate u vidu neke dugoročnije zamisli kada ste me najmili za ovaj posao, Kole, ali izgleda da vam je već počelo da gori pod nogama. U svakom slučaju, priznajem da ste vrlo mudar i obazriv čova.

Kol se okrenuo i sa zadnjih vrata kuće dobacio svom najamniku. — Zahvaljujući tome uspeo sam dugo da ostanem u životu. Zahvaljujući tome i ovome.

Potapšao se rukom po revolveru u futroli i dugo značajno odmerio Čizuma pre nego što je zakoračio u kuću. Melez je shvatio šta taj pogled znači i pošao u dvorište, gde se zabavio nekim beznačajnim poslovima koji su ga trebali zadržati tu ispred kuće sve dok nepoznati konjanik ne dođe. Ovaj je, međutim, iz oblačka prašine izrastao u sasvim jasnog, snažnog, mrgodnog konjanika na umornom konju i konačno ujahao u dvorište.

Zategnuvši vođice Enderbi je sjahao. Bio je glatko obrijan i sada mnogo čistiji nego po dolasku u Flinlok, a na grudima mu je sijala šerifska značka zakačena na košulji. Srebrnasti metal se presijavao na zracima sunca. Čizum je odmah zapazio metalnu zvezdu i osetio je zebnju u srcu.

— Ja sam federalni šerif Enderbi — resko je izgovorio krupni čovek. — Je li ovo ranč S. D.?

— Da, to je, ali na ranču sam samo ja.

Enderbi je prošetao nekoliko koraka po dvorištu ne propuštajući da zapazi najmanju pojedinost. Kako to?

— Ostali su otišli i oterali stoku na pijacu... Ja sam jedini ostao ovde da vodim računa o ranču.

Enderbi ga je pažljivo smotrio i zapazio Čizumovo očigledno mešano rasno poreklo i njegov kožni uložak za pantalone, sav mastan i flekav od znoja. Nije mu takođe izmakao ni poseban tip mamuza koji su obično nosili ukrotitelji konja. — Ti mi ličiš na ukrotitelja konja. Kako to da nisi i ti pošao sa stokom? Briga o konjima je vrlo važan posao kad je u pitanju teranje stoke na duže staze.

— Nije mi se išlo na toliko dugačak put. Sedalija je daleko... U svakom slučaju, misis Denton je angažovala još jednog čoveka koji zna sa konjima... Ima li nešto specijalno, što biste želeli, šerife?

— Mislim da ima, ali ako su već svi otišli, onda ću verovatno morati da čekam. — Podbočio se rukama na kukove i nekoliko puta osmotrio

dvorište oko sebe i obližnje i dalje pašnjake. — Da, vidim da na ranču nije ostalo mnogo stoke. Kada misliš da će se vratiti misis Denton i ostala momčad?

— Verovatno za dva meseca.

Iskazujući razočaranje na licu, Enderbi je zagrizao usnu. — Dovraga, to je vrlo loše. Pretpostavljam da je i njen otac, Net Kol, pošao zajedno sa ostalima na put?

— Da, i on je otišao. Ali, ako čekate njega, onda ćete uzalud gubiti vreme, šerife. On se neće vraćati ovamo. Nameravao je da u Sedaliji sedne u voz i ode dalje u Kaliforniju.

— Šta, zar tako? Baš nemam sreće što ga nisam zatekao ovde. A šta je sa Blejdom?

Čizum se trgao. — I on je otišao. Ne bih mogao da kažem da li će se vratiti ili ne.

Enderbi je prodorno gledao meleza u oči i Čizum je na kraju skrenuo pogled u stranu. — Kako sam čuo, taj Blejd je dobio mesto ukrotitelja na ranču... pošto je prethodno do zla boga prebio nekog meleza koji je do tada radio taj posao. Kako rekoše, taj melez je izgledao veoma sličan vama, mister.

Čizum je progutao vazduh.

— Tvoje ime je Monte Čizum? — nastavio je Enderbi uporno.

Čizum je klimnuo glavom. — Da, kad smo već tu, onda da ne krijem, Blejd i ja smo se potukli. Ali, misis Denton nije od onih koji zlo uzimaju do kraja. Kada sam se vratio za moju torbu, ona je zatražila da ostanem i vodim brigu o ranču sve vreme dok ona bude na putu za Sedaliju.

Enderbi je znao da ovaj čovek laže, ali mu je odgovaralo da ostavi utisak kao da veruje da melez govori istinu. Odjednom je njegova desna ruka sa ogromnim vojničkim „koltom" poletela nagore i revolver teško kalibra je grmnuo, nateravši Čizuma da poskoči. Preostala poslednja flaša na ogradi korala razletela se u hiljadu komada.

— Izgleda da si malo vežbao gađanje? — zapitao je čuvar zakona, bajagi slučajno.

Čizum je slegnuo ramenima. — Tek toliko da skratim vreme.

— Imaš li nešto protiv da se malo ogledamo? — ponudio mu je Enderbi. — To bi ti pomoglo da utrašiš još malo vremena...

— Oh ne, mislim da to ne išlo šerife. Nisam ja vaša klasa.

— Zaista? — Enderbi je izgledao iskreno iznenađen. — Mislio sam da si dosta dobar, s obzirom da si od šest mogućih pogodio pet boca.

Čizum se nespokojno osmehnuo. — Trebalo mi je skoro dvadeset hitaca da to postignem.

Enderbi je začuđeno digao obrve i njegova leva ruka se odjednom pružila i zgrabila melezov revolver iz futrole. Šerif je prineo oružje nosu, omirisao ga je pogledao cilindrični magacin. — Trebalo bi da bude mnogo ogaravljen ako si iz njega ispalio toliko hitaca.

— Uh... To je bilo ranije u toku dana. Očistio sam ga.

— Zamoran je to posao čistiti pištolj od trunčica izgorelog baruta, zar ne? Kad to radim, obično mi se crnilo uvuće ispod noktiju i u kožu. U stvari, nema načina da se to izbegne... — ponovo je pružio ruku i vratio Čizumov revolver nazad u futrolu, a onda istim pokretom dograbio Čizuma za ruke i pažljivo ih razgledao. — Gle, gle, ti si neki mnogo uredan i vešt čistač revolvera, Čizume. Na tvojim prstima nema ni traga od baruta...

Melez se osećao vrlo nelagodno i to nije mogao da prikrije. Povukao je ruke k sebi i nije ništa odgovorio.

Enderbi je pogledao prema kući, a onda prema prostoru za konje. — Možda bi trebalo da malo pogledam po okolini pre nego što odem. Imaš li nešto protiv?

Čizum se usiljeno osmehnuo i pokušao da izgleda sasvim nezainteresovan. — Samo izvolite. Uostalom, mislim da vas ne bih mogao sprečiti.

Enderbi ga je pogledao dostojanstveno. — Ne, ne bi — odgovorio je kratko i uputio se prema kući.

Nastojeći da izgleda sasvim prirodno, Čizum se naslonio na stub korala i počeo da zavija cigaretu, ali su mu ruke primetno podrhtavale od uzrujanosti kada je Enderbi ušao u kuću na ranču.

Činilo mu se da je prošlo jako mnogo vremena pre nego što je šerif izašao napolje, prešao preko dvorišta i ušao u koubojsku spavaonicu. Kada se ponovo pojavio na vratima, osmotrio je najpre ostale pomoćne zgrade, a onda pretražio staju i štalu, a zatim se ponovo vratio do nervoznog Čizuma koji je bajagi dokono pušio.

— Izgleda da nemaš nikoga da ti pravi društvo, ali ima nekoliko stvarčica koje mi se ne sviđaju, mister... — pustio je Čizuma da se malo preznojava dok je on sam zavio i zapalio cigaretu. — Ima u kući znakova da će se Kol ipak vratiti ovamo. U najmanju ruku, izgleda da sa sobom nije odneo veći deo svoje odeće i veša.

Čizum je slegnuo ramenima. — Ja vam kažem samo ono što je on meni rekao, šerife. Rekao je da će otići u Kaliforniju.

— Zaista? Pa dobro, verujem da mi možeš reći samo ono što je tebi rečeno — glas mu je odjednom postao odsečan i skoro grub. — A sada, da ja tebi nešto kažem, Čizume — uperio je kažiprst na meleza i nekoliko puta ga dotakao po prsima kao da time naglašava svoje reči. — Kada se misis Denton i ostala momčad vrate sa puta, ti ćeš me hitno obavestiti. Ja ću čekati u Flintoku. Čekaću da mi javiš da su se vratili.

— Ali, oni se neće vratiti još najmanje dva meseca! — usprotivio se Čizum. — Mogli biste, ako baš hoćete, za mnogo kraće vreme poći za njima i stići ih. Tako biste bili sigurni da ćete naći vaše ljude, šerife. Ako čekate ovde, možete promašiti jer se oni možda više neće vratiti.

— Nisam baš sasvim siguran da neće, bar ne kada su u pitanju dvojica koje tražim... Imam neki predosećaj da Kol nije daleko odavde, a ako je tako, Blejd će se sigurno vratiti — pritisnuo je Čizuma na ogradu korala. — Jesi li razumeo šta sam sada rekao?

Čizum je klimnuo glavom i liznuo usne. — Uh, jesam. A šta je to mister Kol učinio da toliko žarko želite da ga sretnete, šerife?

— To nije tvoja stvar. Ni najmanje.

Još jednom je mrko pogledao Čizuma, a zatim ga pustio i vinuvši se u sedlo odjahao. Čizum je sa olakšanjem odahnuo i odjednom osetio neku neobičnu slabost u nogama. Taj šerif je sigurno bio vrlo opasan čovek.

Deset minuta kasnije Kol se pojavio iz kuće zabrinutog izgleda. — Je li otišao?

Čizum je klimnuo glavom. — Bolje bi bilo da se još neko vreme niste pojavili za slučaj da se osvrne, gazda — ukrotitelj konja se posvetio popravljanju iskrivljene ograde. — Gde ste se bili sakrili?

— Gore u potkrovlju. Video sam ga kad te je pričepio uz ogradu.

— Da, on nešto sumnja... i čini

mi se da vas i Blejda želi po svaku cenu da se dočepa. — Čizum je protrljao rukom vrh brade. — Toliko želi da vas se dočepa, da računam kako posao za koji ste me platili vredi mnogo više od dve stotine dolara...

Kol se trgao. — Šta sad to znači?

Čizum je slegnuo ramenima. — Šerif je rekao da će se zadržati u Flintoku i naredio mi da ga obavestim kada se misis Denton vrati sa ostalim kaubojima, i da mu javim da li ste i vi sa njima ili niste. Pretpostavljam da bi vam vredelo nešto ako ga ne poslušam i ne obavestim ga o onom što je tražio.

— Do đavola, prokleta prljava melezčino! — Kolova ruka se nadvila nad drškom revolvera, ali je zastala kao sleđena kada je Čizum digao ruku.

— Polako. Šerif je još blizu i može čuti pucanj — osmehnuo se podlo kada je Kol opsovao, ali je bandit ipak poslušao i sklonio ruku dalje od „kolta". — Hajde da sklopimo sporazum, mistere Kole. Hoću da kažem, ja bih i sada lako mogao da pojašem za šerifom i da ga obavestim ono što je naredio...

— Ne bi prošao dalje od vratnica tog korala — presekao ga je Kol sevajući očima. Zatim je dodao nešto blaže. — Izgleda mi da si me saterao u tesnac... koliko tražiš?

— Pet stotina. Sem ovih dvesta koje smo već dogovorili.

Kol je pogledao Čizuma kao da će ga smožditi. — A šta ako ti kažem da ideš do đavola?

Čizum se osmehnuo. — Možete i to. Onda bismo videli šta bi se desilo! — pokazao je pokretom ruke prema preriji. — Enderbi nije možda toliko daleko da ne čuje pucanj. A može se i ušančiti negde na vrhovima ovih brežuljaka i uperiti durbin u ovom pravcu. Bio bi mnogo iznenađen ako bi umesto jednog na ranču video dvojicu ljudi, pogotovo ako je jedan od njih Net Kol.

Kol se zagledao u sve sićušniju figuru šerifa Enderbija. Ovaj je već bio toliko daleko da nije mogao čuti viku, ali još uvek daleko i od viših tačaka tla odakle bi sa durbinom mogao špijunirati kao što je melez nagovestio. A Kol nije nameravao da dopusti da ga jedan običan ukrotitelj konja izbaci iz toka njegovog plana...

Uzdahnuo je duboko. — Kao što rekoh, izgleda mi da sam u tvojim šakama. Kada šerif bude dovoljno daleko, odjahaćemo tamo gde sam ostavio novac od plata...

— Novac od plata? Možda je trebalo da tražim više.

To je prevršilo meru. I ako je od jednog prljavog meleza, taj zahtev je bio preteran i drzak, zaključio je Kol i potegnuvši revolver, udario Čizuma pljoštimice teškom gvozdenom konstrukcijom. Melez je bio iznenađen, ali je ipak ustuknuo korak nazad i udarac je izgubio nešto od svoje ubojitosti. Ipak ga je udarac oborio na zemlju i on je nastavio da se kotrlja, bežeći od Kola koji je nasrnuo za njim udarajući ga nogama. Čizum je uspeo da se osloni nogama na tlo, ali pre nego što je imao vremena da ustane, Kol mu je priskočio, udario ga nogom u rebra i još jednom ga udario revolverom, ali ovaj put po glavi. Koža na melezovoj glavi je prsla i krv je potekla. On je pao na ruke i kolena ošamućen i Kol je prišao da bi ga još jednom udario, ovaj put drškom revolvera. Čizum je odskočio u stranu toliko da ga drška revolvera nije pogodila po glavi, već po vrhu ramena, tako da je ukrotitelj konja jauknuo od bola. Udarac je bio toliko jak da mu je slomio ramenu kost.

Sa jednom rukom koja mu je beskorisno visila, uspeo je nekako da ustane, a Kol je, lica iskrivljenog od ubilačkog nagona, nasrnuo na njega još uvek držeći revolver za cev, očigledno sa namerom da udarcem drške onesvesti Čizuma. Melez se sagnuo i provukao između gredica korala za konje, a Kol se uputio za njim. Čizum se umešao između četiri konja koji su se nalazili u ogradi, koristeći njihove uplašene pokrete da Kola zadrži na odstojanju. Udario je nekoliko puta šeširom konje po glavi i očima i naterao ih da zanjište i usprave se na zadnje noge. Kol se trgao nazad zažalivši što je ušao u ograđen prostor. Trebalo je da pretpostavi da će melez spretno iskoristiti konje u svoju korist i Čizum je vičući i mašući šeširom u zdravoj ruci činio baš to. Konji su se gurali, vrteli u krug i s vremena na vreme poskakivali dižući pod kopitama oblake prašine.

Čizum je proračunao da od ove mogućnosti bolju neće imati. Osećao je jak bol u ruci i u glavi mu se vrtelo, krv iz rane na glavi ga je zaslepljivala. Potegao je zasun na vratnicama ograđenog prostora. Kol je još jednom ustuknuo pred uzdignutim kopitama konja i trenutak kasnije Čizum se našao na golim leđima jednog od njih. Držao je čvrsto jednom rukom za grivu i nogama poterao životinju kroz otvorene vratnice. U punom trku preleteo je preko dvorišta i Kol nije mogao ništa drugo do da ispali hitac za njim. Do vraga sa Enderbijem, čuo ili ne čuo, više nije bilo važno jer nikako nije nameravao da dopusti melezu da pobegne.

Čizum se zaljuljao od udara olovnog taneta koje ga je pogodilo u leđa, ali se pridržao za konjsku grivu i istutnjao iz dvorišta, puštajući konja da juri punim trkom u pravcu koji sam izabere. Konj je projurio pored staje za seno, sasvim u suprotnom pravcu od onoga kojim je otišao šerif, i polusvestan od bola Čizum se grčevito uhvatio prstima za grivu koja mu je lepršala oko glave...

Kol je pomislio da je to čista igra sreće. I da je hteo, ne bi mogao poželeti ništa bolje nego da se konj uputi tim pravcem. Kratkim pogledom uverio se da Enderbi nije promenio pravac kojim je išao, iz čega se moglo zaključiti da nije čuo pucanj. Kol je dograbio ular svog konja koji je naišao pored njega i odvukao ga do ograde gde je preko grede bilo prebačeno njegovo sedlo i uzda. Dok je sedlao konja nije skidao oka sa odbeglog Čizuma koga je konj još uvek brzim trkom nosio preko ravnih pašnjaka prema počecima valovitog terena, odakle su se dalje nastavljale uvale i jaruge koje čak ni Serena nije dovoljno dobro poznavala. Izustio je glasno kletvu i vinuvši se na konja, poterao ga iz ograđenog prostora ne štedeći mamuze da bi mu dao krila. Morao je po svaku cenu pronaći Čizuma u tom kršu, ali taj zadatak ga nije mnogo zabrinjavao jer je imao dovoljno vremena, pa se nadao da će pre ili posle naći begunca.

Natan Kol je jahao najvećom brzinom, sve do početka krševitog zemljišta gde je zategao vođice i zastao. Nije bilo ni jednog traga iz koga bi mogao zaključiti kuda je Čizum otišao, ali je sedeći na sedlu Kol napregao sluh očekujući da će na tvrdom tlu čuti odjek konjskih kopita. Posle izvesnog vremena on ga je i čuo; odjek topota kopita po kamenu jasno se čuo negde ispred njega na levoj strani, verovatno nešto dalje od sledeće jaruge. Sudeći

po učestalosti topota Čizumov konj je još uvek jurio.

Kol nije hteo da gubi vreme. Poterao je konja preko neravnog izlomljenog terena do prve plitke jaruge. Sa nešto višeg mesta na ivici jaruge ugledao je za kratko Čizuma još uvek na konju, dosta daleko napred i nešto niže u jaruzi. Kol je poterao svog konja duž ivice jaruge, nameravajući da negde na kraju plitkog klanca preseče Čizumu put. Ali, kada je stigao tamo, od meleza nije bilo ni traga. Kol je opsovao i sa dosta napora uspeo da umiri svog uznemirenog konja. Izvadio je „kolt" iz futrole. Nije mu se mnogo sviđalo to što će morati da učini, ali nije bilo drugog izlaza već da uđe u jarugu i pretraži je.

Jedva da je došao do polovine jaruge kada je naišao na jedan uzan usek koji se kao hodnik odvajao prema severu i u kome je još uvek lebdeo tanak oblačak žućkaste prašine. Kol je oprezno ujahao u klanac i vrativši „kolt" u futrolu, izvadio iz futrole na sedlu skraćenu dvocevku sačmaru. Nije je upotrebio ni jednom još od dana kada je njom ustrelio Dugana, ali je svakodnevno proveravao da li je puna, pa je to učinio i sada. Ako bude došao dovoljno blizu Čizumu da je upotrebi, melez će biti dokrajčen jednom za svagda...

Nikada, međutim, nije prišao Čizumu toliko blizu da je upotrebi. Štaviše, nikada više nije video meleza. Čizum je na neki način uspeo da ga se otrese. Kol je glasno opsovao i nastavio da izliva bujice psovki dok je pretresao obližnje jaruge i uvale, ali pošto begunca nije našao, u smiraj sunca vratio se na ranč. Ostalo mu je samo da se nada da će ranjeni melez negde lagano umreti...

*

Holidej se na izvestan način radovao što ponovo vidi ranč S. D. Od mesta prelaska na reci Simaron jahali su nazad umerenom brzinom, ali bilo je dosta neugodno živeti sa ožalošćenom i tužnom Serenom Denton. Tuga se pokazivala na njenom licu, njenim očima, bezvoljnom načinu na koji je govorila, kao i u svakom njenom pokretu i gestu. Bila je uništena, pa je otuda bilo sasvim normalno da se oseća jadno. Holidej je bio razlog njenog gubitka i propasti, ali ni on sam nije računao da će taj događaj doživeti tako kao što ga je doživljavao.

Govorio je sam sebi da je Serena nedužna strana u obračunu između njega i Kola, ali da je nedužna bila i Ketlin Porter. Pretpostavljao je da će Serena biti pogođena, ali nije mislio da će jašući pored nje dugo vremena morati da gleda njen jad. Kada je o tome prvi put pomislio posle indijanskog napada na prelazu Simaron, zaključio je da će njen jad biti jedna od onih stvari na koju će morati da se navikne ili nauči da je ne primećuje. Ali, u tom računu je pogrešio. Serena se okrenula prema njemu i u njemu je tražila neku utehu, a to mu je teško padalo na savest. Kada je prvi put došao na ranč da se dočepa Kola i da otkrije istinu o njemu, pomislio je da će mu devojka dobro doći kao oruđe i tada nije osetio ni trunku žaljenja. Nije žalio ni zbog čega što je učinio otkako je napustio brvnaru na Bravo Krestu i pošao tragom zločinaca. Sve što je učinio doživljavao

je kao nešto normalno. A sada ga je devojčin jad počeo nagrizati.

Serena Denton mu nije značila ništa. Naravno, ona je bila lepa žena, samozadovoljna i samodovoljna, prema svakome je postupala odmereno i sa uvažavanjem, ali to je bilo sve. Govorio je sebi da je ona kći Natana Kola i da je jedino to važno, a ne drugi njeni kvaliteti, pogotovo ne neko interesovanje koje je za njega pokazala. Vraćajući se na ranč S. D. rekao je sebi da ako je i morao da je iskoristi da bi ščepao Kola, to je onda samo njena nesreća. Ali, dovraga, zar je morala da bude foliko prokleto žalosna i zar je morala da od njega traži reči utehe?

Sa onim što im je od konja ostalo posle indijanskog napada nije bilo mnogo mogućnosti za izbor budućnosti. U toku napada konji su pokidali konopce i polovina ih je pobegla, uglavnom polovina mustanga uhvaćenih sa Stjuom i Birčom u kanjonu Pinto pre nego što je počeo dogon stoke na sever. Poup je bio sumoran i želeo je samo da što pre umakne sa indijanske teritorije i da za sav trud i nevolju makar nešto izvuče. Stju i Birč su bili kauboji lutalice. Ako ostanu bez posla, to je značilo samo da će posao morati da potraže na nekom drugom mestu. Sadašnje stanje za njih je bilo samo trenutan prekid i ništa više.

— Šta ćete vi učiniti, Krise? — zapitala je Serena jedne večeri dok su sedeli pored logorske vatre. — Hoćete li poći dalje na zapad?

— Nisam u stvari razmišljao o tome — rekao je Holidej zamišljeno, jer do tada nije dopuštao sebi da razmišlja ni o čemu drugom osim o hvatanju i kažnjavanju Natana Kola.

— Ja ću morati da prodam ranč da bih izmirila dugove. Neće mi ostati ništa što bih vam mogla ponuditi — nastavila je tiho, sa prizvukom očajanja u glasu.

— Možda do toga ipak neće doći. Možda će vaš otac biti u stanju da vam nešto pomogne.

Serena je odmahnula glavom. — On nema novca, Krise. Nema čak ni uobičajenu vojnu penziju. Očigledno da je na službi bio malo buntovan, jer je bio ražalovan i ostalo. U svakom slučaju, znam sasvim sigurno da nema novca da mi pomogne. Čak to ne bih mogla ni da ga pitam...

— Ne isplati se biti suviše ponosan — istakao je Holidej. — U svakom slučaju, ako bude mogao da pomogne, on će svakako ponuditi pomoć, zar ne? Neće ni biti potrebno da je vi zatražite?

— Šta vredi pričati? — rekla je donekle razdraženo. — Situacija je više nego očajna i neće se popraviti...

— Ne verujem da će sve biti tako crno i da ćete sasvim propasti, Serena. Hoću da kažem, vi izgledate tako čvrsti, nezavisni. Mislim da ćete se dočekati na noge i da ćete se opet dići.

Žena se slabo osmehnula. — Ranije sam uvek imala u rezervi po neki dolar za svaki slučaj, Krise. Ali, ovaj put sam sve utopila u ovo krdo. Ranč je zadužen i založen. Biću srećna ako iz svega izađem sa sedlom i konjem na kojeg mogu uzjahati i otići.

Holidej je u sebi izustio kletvu. To što je čuo želeo je da čuje da bi Kolu vezao ruke i da bi ga oborio na kolena... Ali, sada je devojka bila više pogođena od samog krivca. No neka sve nosi vrag, bar je stala u životu, zdrava je, preživeće... A ako u tome ne uspe, utoliko gore po nju.

Govorio je tako sam sebi, ali nije mogao da u izvesnoj meri ne oseti krivicu za njen pad...

Zaustavili su se na severozapadnom prevoju i u daljini ugledali nanizane zgrade ranča. Serena se okrenula u sedlu i pogledala Neta Poupa.

— Vi možete uzeti stoke koliko hoćete i poterati je još dok jašemo kroz pašnjake, Nete — predložila je Serena da bi presekla Poupovu dilemu.

Poup se zagledao u Serenino lice. — Dok smo se vraćali nešto sam razmišljao, madam. Garni i Šon imaju dole na jugu familiju. Bilo bi pošteno da uzmem i za njih bar onaj deo koji su zaradili dok nisu poginuli.

— Naravno — složila se Serena.

Poup se počešao po vrhu brade i rekao. — Pa... uislim da će pedesetak grla biti dovoljno da namirimo naša potraživanja... Računajući po ovdašnjim cenama stoke.

Žena je bila iznenađena i zbunjena. Ne bi se cenjkala ni da je Poup tražio da uzme sve do poslednjeg grla.

— A šta vas sprečava da ih poterate tamo gde su cene tri-četiri puta veće? — zapitao je Holidej.

Poup je slegnuo ramenima. — To je već moja stvar...

— Pošto je tako, onda verovatno neću moći da platim ono što dugujem Stjuu, Birču i Krisu... — usprotivila se Serena.

— Moj deo ne računajte — rekao je Holidej.

Stju i Birč su se nelagodno promeškoljili na sedlu.

— Evo šta ću vam reći... Sam ne bih mogao da teram pedeset goveda — rekao je Poup. — Uzeću Stjua i Birča i platiću im nadnice za vreme trajanja puta. Možda ću ih čak i zadržati kad dođem kući...

Serena je pogledala dvojicu kauboja. — Na vama je da odlučite. Meni se čini da šansa nije loša.

Kauboji su klimnuli glavama u znak pristanka i složili se da teraju stoku sa Poupom. Od samog početka puta sve svoje stvari nosili su sa sobom, tako da nije bilo potrebe da svraćaju na ranč. Posle kratkog pozdrava pošli su sa Poupom da skupe goveda i poteraju ih na jug. Kada su se udaljili, Serena je pogledala Holideja.

— A šta je sa vama, Krise?

— Ja bih zasad pošao sa vama nazad na ranč i sredio bih da se konji smeste u koral. Voleo bih da ostanem još malo dok ne smislim šta da radim. U međuvremenu bih mogao da vam nešto pomognem, možda da uhvatim još divljih konja. Kad ih ukrotim, mogli biste ih prodati i nešto zaraditi.

— Hvala vam, Krise — rekla je slabašnim osmehom. — To ćemo još videti, ali u svakom slučaju možete ostati na ranču... onoliko koliko želite.

Dok je klimnuo glavom i njih dvoje su se uputili preko ravne prerije kući na ranču.

Natan Kol je izašao da ih dočeka sa puškom u ruci; na brzometnoj „spenserki" obarač je bio opasno zapet.

IX

Serena je začuđeno nabrala obrve kada njen otac nije spustio pušku niti zapet obarač, iako su se pred kućom na ranču zaustavili samo ona i Holidej. — Tata, to ti nije potrebno.

Kol je preteći gledao Holideja. —

Kako to da ste se vratili? Gde su ostali?

— To je vrlo duga priča, tata — rekla je Serena sjahavši i uputivši se ka svom ocu. Namrštila se još više kada je ovaj koraknuo u stranu da bi neprekidno mogao držati na oku Holideja, koji je takođe u tom momentu sjahao i stao pored svog konja. — Tata, šta nije u redu?

— Ne verujem ovom čoveku.

— Ne budi lud — rekla je Serena i odlučno odgurnula cev uperene puške u stranu. — Kris mi je bio od velike pomoći... Dođi unutra i ispričaću ti kako se sve desilo.

Kol je i dalje zurio u Holideja koji je nepomično stajao pored konja napet, ali ne pokazujući svoju napetost. Čak je uspeo da se Kolu osmehne krajem usana. Pretpostavljao je da je Kol konačno zaključio ko je on i da se sada znoji i žarko želi da ga ubije, ali da to nije u mogućnosti da učini pred svojom kćerkom, u svakom slučaju, bar ne bez nekog očiglednog, jakog razloga. Holidej se namerno okrenuo i počeo da rasedlava svog konja.

Kol se kratko vreme dvoumio, a zatim je na kćerkino navaljivanje lagano spustio obarač puške i pošao za njom u kuću, gledajući Holideja preko ramena. Pustolov je samo klimnuo glavom, zadržavajući i dalje na licu izveštačen polovičan osmeh. Digao je sedlo sa konjskih leđa i prebacio ga preko ograde korala, a zatim se vratio da rasedla Sereninog konja.

Na drugoj strani dvorišta, nedaleko od korala, ugledao je dna razbijenih boca na kojima je Kol vežbao gađanje. Holidej je za sebe klimnuo značajno glavom. Da, igra je uskoro trebalo da počne, pomislio je. Pa dobro, to mu je sasvim odgovaralo i ukoliko pre do obračuna dođe, utoliko bolje.

•

I Den Enderbi je smatrao da će biti utoliko bolje ukoliko brže završi posao zbog koga je došao. Ali, trenutno od njega ništa nije zavisilo i bio je prinuđen da čeka i da se zadovolji ispijanjem mlakog piva. Već tri dana se protezao u salunu u Flintoku i dokoličio okolo po gradu. Po pravilu, trebalo je da bude u preriji i da motri na ranč S. D., ali je imao predosećaj da će čekajući postići bolje rezultate nego što bi bilo normalno nadati se. Već dosta davno naučio je da veruje ne samo onome što vidi i čuje, nego i svojim slutnjama, a ovaj put slutnja je bila vrlo jaka. No, čak i ako bi mu od toga zavisio život, nije mogao da pretpostavi šta će se dogoditi. Bio je dosta siguran da se Kol nalazi na ranču njegove kćeri, da se tamo krije, a da je Čizum bio postavljen samo kao fasada. Proveravajući po Flintoku, brzo je došao do interesantnog otkrića da je Čizum vrlo loš strelac, pa je stoga bilo malo verovatno da je on pogodio one boce na ogradi na ranču Serene Denton.

Postojali su takođe i drugi znaci da se Kol skriva, i sve vreme dok se bavio na ranču bio je u iskušenju da izvrši temeljan pretres, da prevrne kamen na kamenu da bi ga našao, ali mu je taj isti predosećaj čak i tada govorio da ne prenagli, nego da odjaše i čeka.

Sad mu je već do grla bilo dosta čekanja, a kuvanje krčmareve žene i mlako pivo dovodili su ga skoro do ludila. Bilo je već vreme da ponovo

odjaše do ranča S. D. i da počne odmotavanje klupka. Holidej je morao biti negde u blizini ili ako ne u blizini, onda na putu nazad. Taj čovek, po Enderbijevom računanju, nikako neće otići toliko daleko da Kola izgubi iz vida, sem ako za to ne bude imao nekog jakog razloga. Ali, u svakom slučaju, vratiće se nazad mnogo pre nego što prođu dva meseca. Holidej je bio bistar i energičan čova. On će se pojaviti onda kada ga Kol bude najmanje očekivao. A isto tako i Enderbi. Ako bude mogao da ih obojicu uhvati zajedno, utoliko bolje, ali nameravao je da bilo jednog bilo drugog uhvati u veoma bliskom roku...

— Šerife!

Enderbi se trgao iz misli i digao glavu da bi video uzbuđenog krčmara koji se sa drugog kraja odaje žurio ka njegovom stolu.

Šerife Enderbi! Dođite brzo! Napolju leži neki čovek na samrti! Traži vaš...

Enderbi je poskočio, žurno prišao do leptir vrata i izašao napolje na blještavo sunce. Dvojica građana pridržavali su nekog čoveka da ne padne sa izmorenog konja. U prvom momentu šerif nije prepoznao tog čoveka. Čuo je kako su građani u nekoliko mahova uzviknuli videvši konjanikove teške rane, a onda, kada je kleknuo pored čoveka koga su u međuvremenu skinuli s konja, jedan od onih koji su ga spustili na zemlju, skinuo mu je šešir i šerif je ugledao njegovo lice. Bio je to Monte Čizum. Kao što je krčmar uzbuđeno rekao, Čizum je bio na samrti. Po povredama na licu i glavi videlo se da je premlaćen toliko koliko je živ čovek mogao izdržati, a sem toga na leđima je imao ranu od kuršuma.

— Čizume, upao si u vraški veliku nevolju — rekao je Enderbi bez uvijanja. — Ko ti je to učinio?

Čizum je otvovrio podnadule očne kapke i ispod njih su se ukazale oči ispunjene bolom. Od povrede lice mu je bilo plavo i modro, a između plavih i modrih masnica bledo kao kreč i izbrazdano mnogim borama nastalim od bolnog grčenja. Donja usna bila mu je izgrižena od ujeda sopstvenih zuba. Usne su mu se počele micati kada je video Enderbija i ovaj je morao da se sagne veoma blizu njegovom licu da bi uhvatio odlomke isprekidanih reči.

— Kol... — Čizumove grudi su se digle kao da je hteo još nešto da kaže. — Tukao me je... revolverom... ostavio me je da umrem...

— Kol je na ranču?

Čizum je klimnuo glavom. — Tamo je... čekaće vas...

— Tako sam i računao. Onaj čovek Blejd ili Holidej... kad će se vratiti?

Čizum je odmahnuo glavom, zaustio nešto da kaže, zakolutao izbuljenim očima i krkljajući iz dubine grudi počeo da kašlje.

— Neće još dugo živeti — rekao je Enderbi građanima. — Namestite ga što je udobnije moguće. Ja idem za trenutak da obavim jedan važan posao.

Obišavši oko gradske štale izvukao je iz futrole jedan od svoja dva velika vojnička „kolta" i proverio da li je pun i da li mu mehanizam pravilno funkcioniše. Predosećaj koji ga je danima ispunjavao govorio mu je da će ovaj dan doneti veliki obračun i želeo je da sve njegovo oružje besprekorno funkcioniše kada bude došlo do ukrštanja pogleda i pucanja. Nameravao je da na scenu stupi s oružjem i nije mu ni na kraj pameti padalo da dopusti da se iz predostojećeg obračuna Kol ili

Holidej izvuku živi. Den Enderbi je računao da će se iz tog sukoba samo on izvući. Računao je takođe da će za glave ucenjenih dobiti dobru svotu novaca koja će mu omogućiti da se domogne guvernerskog položaja...

*

U ovom starom zlobnom svetu malo šta je moglo probiti tvrd oklop oko srca Natana Kola. Za dvadeset godina službovanja u vojsci mogao je da vidi sve i svašta: patnje, bedu, muke, poniženje. Video je kakve su posledice toga na ljudska bića i kasnije ga to više nije pogađalo.

Ali nevolja i jad njegove kćeri probile su ljušturu oko njegovog ogrubelog srca i uzdrmali ga do temelja. Odmakao je od sebe i zagledao joj se sa visine u lice. — Kćeri, nije valjda da je sve tako zlo kao što misliš.

— Jeste, tata... Ja nisam od onih koji se lako predaju, to znaš. Ne preterujem, ja sam upropašćena, prezadužena. Moraću da prodam ranč i samo se nadam da ću imati dovoljno da sve podmirim.

Kol je napravio bespomoćan pokret rukama. — Pa dobro, ni to nije kraj sveta, Serena. Hoću da kažem, ako već moraš da prodaš ima i drugih mesta... Znaš, ja ne bih mogao da za uvek ostanem ovde, ali pre nego što pođem, mogao bih se postarati da se negde smestiš...

OBAVEŠTAVAMO ČITAOCE O DINAMICI IZLAŽENJA TEKSTUALNIH ROMANA U MESECIMA JUNU, JULU I AVGUSTU 1984. GODINE:

- LJUBAVNI VIKEND ROMAN dva puta nedeljno, utorkom i petkom;
- VANREDNI LJUBAVNI ROMAN svakog 10 u mesecu;
- SILUETE dva puta mesečno i to u junu i julu 20 i 25. u u mesecu, a avgusta 15. i 20. u mesecu;
- VAJAT ERP svakog 3. u mesecu;
- DOK HOLIDEJ dva puta mesečno i to 7. i 20. u mesecu;
- ŠEJN svakog 16 u mesecu;
- RAF MANING 17. u mesecu.

Serena ga je pogledala uznemirenija nego ikad. — Oh tata, valjda nećeš opet otići?

— Pa, ne znam. Ti znaš da mene mesto ne drži. Ali, glavno je da se ti negde središ.

— Tata, to nije nimalo lako. Ten je ovde počeo i mi smo veliki deo sebe uložili u ovaj ranč. Prodati ga biće nešto najteže što sam ikada morala da učinim. Početi iz početka nije moguće. Činjenica da ću sve napustiti sahraniće mi svu snagu i sve nade.

Kol je nabrao obrve. Rekao je više za sebe nego obraćajući se njoj. — Znao sam šta osećaš, ali nisam znao da ti je toliko stalo do ovog ranča... — pogledao je Serenu kao da će se osmehnuti. — Za koliku sumu je založen ranč?

— Oh, za nekoliko hiljada čini mi se. Ne znam tačno... To ću verovatno raščistiti i mislim da je utoliko bolje ukoliko pre sa tim završim. Mogu sutra poći sa Krisom u Flintok i potražiti mister Holivela. On je vlasnik saluna i pre nekoliko meseci ponudio mi je da kupi ranč na bazi ortakluka. Videću da li je još zainteresovan.

Onaj krčmar? — zapitao je Kol iznenađeno. — On mi nije izgledao da ima više od dva dolara.

— Oh, ima tata. On je bogat. Ako on ne bude hteo da kupi, moram potražiti nekog drugog.

Videvši je u očajanju, Kol je doneo odluku. — Sto mu gromova! Izgleda da će ti to skrhati srce. Ja to onda neću dopustiti. Ja ću platiti dug za tebe i onda nećeš imati više nikakvih briga.

Devojka ga je pogledala iznenađeno. — Ali, tata! Rekla sam ti da dug iznosi nekoliko hiljada... oko četiri hiljade zajedno sa interesom, čini mi se...

— Imam toliko para. Nije važno, otkuda mi. Imam toliko i još mnogo više. To mi je Armija dugovala. No, to nije ni važno, važno je da ću izmiriti tvoje dugove, kćeri — lice mu se odjednom smračilo — kao i još nekoliko drugih računa, uključujući i onog čovu Kristijana.

— Šta hoćeš time da kažeš, tata? Šta nije u redu sa Krisom?

— On te je uvukao u ovo. Da nije bilo njega, ne bi izgubila tvoju stoku.

— Ne prihvatam to, tata! On mi je samo predložio, a ja sam donela odluku... No još ne razumem. Mislila sam da ti Armija ništa ne duguje...

— Hteo sam da to bude neka vrsta iznenađenja. Izgleda da je ovo momenat da taj novac upotrebim.

Serena ga je dugo gledala, još uvek ne verujući u svoju sreću, a onda ga je zagrlila i čvrsto se privila uz njegove grudi.

*

Holidej je bio zaokupljen nekim poslom iza korala kada je Serena dotrčala i sva oduševljena, blistajući očima, saopštila mu novost. Promena na njoj bila je skoro neverovatna. Holidej, međutim, nije delio njeno oduševljenje i videvši njegovo ozbiljno lice, ona je prestala da se osmehuje.

— Krise... zašto me tako gledate?

— Je li vam otac rekao odakle mu taj novac?

— Od vojske. Vojska mu je dugovala.

— Možda je on smatrao da mu vojska nešto duguje. No, nije baš tako kao što vi mislite. Činjenice su drugačije.

Ona je nabrala obrve. — Šta hoćete da kažete?

— Ukrao ga je. Eto šta hoću da kažem. Ukrao je novac namenjen za plate vojnika u tvrđavi Triniti.

Od njegovog grubog tona i otvoreno izraženog mišljenja ona se zateturala unazad, nesposobna da ma šta kaže. Tek posle kratkog vremena uspela je da promuca.

— Otkud to znate, Krise? To je sigurno laž. Ali, zašto mi vi to govorite? Jeste li poznavali mog oca pre nego što ste došli ovamo?

— Nisam ga poznavao. Bar ne lično. Znao sam samo šta je učinio uključujući tu i silovanje i ubistvo jedne mlade, nesrećne žene.

Ona je pružila ruku i naslonila se na ogradu korala samrtno bledog lica. Odmahnula je glavom nekoliko puta i počela micati usnama kao da nešto govori, ali sa njenih usana nije se čuo ni glas. Neverica i zaprepašćenje oduzeli su joj moć govora. Holidej je zaključio da skovani plan sada treba dovesti do kraja. — To nije lepa priča Serena, ali je morate čuti.

Serena je ubrzano i šumno disala i kada je prvo zaprepašćenje prošlo, zamenio ga je sve jači rastući bes. — Zašto? Zašto mi govorite tolike laži, Krise? Ja... Mislila sam da smo... Mislila sam da se lepo slažemo. Zašto hoćete da me mučite?

Holidej je hladno pogledao. — Ne želim da vas mučim. Samo vam govorim istinu za koju će vaš otac morati da dobije zasluženu kaznu.

— Gospode bože, to nije moguće! — zavapila je i ustuknula dalje od njega.

Holidej je pošao za njom, zgrabio je za ruku i povukao je nazad tako da se spavaonica za kauboje našla između njih i kuće na ranču. Pritisnuo ju je na ogradu korala i ona se počela boriti da bi se oslobodila iz njegovog stiska, no kada je videla da se ne može otrgnuti, zamahnula je noktima da ga dokači po licu. Dok je trgao glavu unazad i pritisnuo joj obe ruke svojim rukama, Ona je zamahnula kolenom i uspela da ga udari u kuk. Da bi je onemogućio da ponovi nešto slično, Dok ju je pritisnuo telom uz ogradu i njegovo lice se našlo samo nekoliko santimetara daleko od njenog.

— Vi ste ludi! — zajecala je nemoćno. — Sve je to plod vaše bolesne fantazije.

— Ne! Ime Ketlin Porter nije fantazija — prosiktao je Dok Holidej kroz zube. — Pitajte koga hoćete u tvrđavi Samner da li je postojala i da li je tragično završila život.

— Ja... nisam zainteresovana da to znam! — rekla je Serena, ali joj glas nije zvučao ubedljivo.

— Niste zainteresovani? Ne možete tako lako preći preko ljudskih sudbina, Serena. Ako to činite, niste ništa bolji od svog oca.

Serena je progutala knedlu vazduha i liznula usne. — Slušajte, Kris... ako je to vaše pravo ime...

Dok je odmahnuo glavom. — Moje ime je Dok Holidej.

Ona je prošaputala. — Mister Holideje... ja zaista ne želim više da čujem za vas. Hoću samo da se vratim nazad u kuću...

Rekavši to, počela je da se otima, ali je Dok čvrsto držao i odmahujući lagano glavom nastavio da je netremice gleda u oči.

— Ne, još nikud nećete otići. Želim da znate šta su vaš otac i njegovi pajtaši učinili. Tek tada se možemo vratiti u kuću! A kada se vratite, zapitajte ga da li je istina ovo što sam vam rekao i pri tom ga gledajte u oči!

Ona je očajnički odmahnula glavom. — Ne! Ne, neću da slušam!

— Morate. Ili ako nećete, možete vrištati i dozvati ga da dođe ovamo, a ja ću ga u tom slučaju ubiti čim se pojavi.

Ona je gledala njegovo lice, hladno kao kamena maska i znala je da ne blefira. Ali, više od toga plašilo ju je nešto drugo. U dubini duše znala je da to što će joj reći nije laž i da se odigralo baš onako kao što će čuti. To saznanje kidalo joj je srce. Što je bilo najgore, bojala se da mu je počela verovati.

Kada je završio priču, Serena je stajala obuzeta mučninom. — To je sigurno bilo delo Indijanaca koje ste pomenuli...

Dok Holidej je lagano odmahnuo glavom. — Tako sam i ja u početku mislio. Koplje, strele, skinut skalp... Ali, sve to je bilo sračunato da zavara. Jedan od Indijanaca mi je na samrti rekao da je zločin delo belaca. Vrativši se nazad do kolibe, našao sam trgove koje ranije nisam zapazio. Pratio sam trag petorice belaca do tvrđave Samner i tamo od federalnog šerifa saznao za pljačku vojničkih plata i imena pljačkaša — počeo je da nabraja prstima. — Slim Dugan, mrtav, ubio ga je vaš otac; Ves Kristi, mrtav, gurnuo ga je u provaliju vaš otac; Valt Romero i Raf Sentel, mrtvi... sredio sam ih ja u Oktober Kriku. Svi su oni bili prijatelji vašeg oca. On ih je odveo u krađu... i u zločin nad Ketlin Porter. Sada je jedino još on živ, ali i on će dobiti zasluženu kaznu.

Serena se grčevito uhvatila za ogradu korala, lica vlažnog od ledenog znoja. Nemo je buljila negde kroz Holideja. Tog trenutka bila je uverena da je govorio istinu. Sva imena koja je nabrojao, Dugana, Kristija i ostale, njen otac je s vremena na vreme pominjao u pismima koja je slao svakog meseca zajedno sa malim iznosima novca... Ne, rekla je sebi. Holidej mora biti da je ta imena odnekud saznao i sada ih je koristio da bi svojoj priči dao potrebnu uverljivost...

— Žao mi je samo zbog jedne stvari, Serena — iskoristio sam vas. Tamo dole na reci Simaron dogovorio sam se sa odbeglim Komančima da otmu vaše stado. Nisam pretpostavljao da će tom prilikom neko biti ubijen, ali je trebalo da znam da ti renegati žude za krvlju. Znao sam da vaš otac, ako budete izgubili stado i propali, neće moći da stoji po strani i da neće dopustiti da izgubite i ranč. Pretpostavljao sam da će se ponuditi da isplati vaše dugove i da će morati da otkrije da ima novaca. Tako se i desilo i ja sam na taj način saznao da je on bio vođa grupe koja je prošla kroz Bravo Krest. Žao mi je, nisam želeo da vas povredim, ali nije bilo drugog izlaza.

Ona ga je gledala sa borom gorčine oko stisnutih usana. — Lagali ste me, iskoristili ste me, doveli me do ludila od bola i ko zna šta još nameravate da učinite...

— Ne očekujem od vas da ćete me razumeti i da ćete mi oprostiti! — rekao je Holidej potmulim glasom, ali već sasvim pribran. — No, važnije od svega je da krivci budu kažnjeni i da pravda bude zadovoljena. Vaš otac...

— Holideje!

Na odjek Kolovog glasa Holidej se okrenuo i ruka mu se munjevito pružila ka dršci revolvera.

— Sklanjaj se s puta, Serena! — doviknuo je Kol držeći u ruci naperen revolver.

Žena je, međutim, stajala kao sleđena, nemoćna da učini makar najmanji pokret. Dok ju je zgrabio, grubo je odgurnuo prema Kolu i kada je bandit pružio ruke da pri-

hvati svoju kćer da ne padne, Holidej je opalio. Ali, nije pucao da pogodi. Metak je odleteo uvis, ali dovoljno blizu da natera Kola da uvuče glavu u ramena i nasumce opali na protivnika. Holidej se bacio prema ogradi korala i provukavši se između gredice, utrčao među uskomešane konje. Nije smeo da puca na Kola, u strahu da ne pogodi Serenu, i cilj mu je bio da ga privuče što dalje i odvoji ga od devojke. Kada jednom bude daleko od nje i sam za sebe meta, Dok je znao da ga neće promašiti.

Holidej se sklanjao i uzmicao pred zamahnutim kopitama konja koji su poplašeni poskakivali i vrteli se u krug. Iza njega Kol je odgurnuo Serenu dalje od sebe, jer je devojka pokušala da ga dohvati za ruku u kojoj je držao revolver.

— Ne, tata! Neću više ubistava! Za ime božije, ne!

Kol je grubo odgurnuo u stranu, skočio do ograde i popeo se na najviše prečagu. Odatle je video Holideja koji se probijao između konja i opalio je jedan metak u uskomešanu gomilu, ne hajući što može pogoditi životinje. Jedan konj je njisnuo i poskočio na zadnje noge, a krv mu je linula iz vrata gde ga je tane pogodilo. Kol je opalio još jednom i još jedna životinja je njisnula i pala na kolena prednjih nogu.

— Tata! — zavrištala je devojka prestrašena.

No, Kol je želeo da obračun završi bez odlaganja i kada je ugledao Holideja, koji je na drugoj strani korala pokušao da preskoči ogradu, podigao je „kolt" i rukom koja nije podrhtavala nanišanio i opalio.

Holidej se zavrteo u krug od udara taneta i pao preko svog sedla koje se nalazilo prebačeno preko ograde korala.

Bleda u licu kao duh, Serena je pokušala da zgrabi oca za ruku, ali ovaj je odgurnuo u stranu, očiju razrogačenih od želje da poduhvat dokrajči. Nikada do tada Serena ga nije videla takvog i u ovom grubom čoveku jedva da je mogla da prepozna svog oca. Pomislila je da je tako morao izgledati kada polazi u boj. Lice mu je bilo izobličeno i na njemu se toliko ogledala želja za ubijanjem da joj je od toga bilo muka. Dozivala da je između prigušenih jecaja i trčala za njim, ali on nije zastao niti je progovorio makar jednu jedinu reč. Vrlo verovatno da je uopšte nije ni čuo, toliko je bio obuzet željom da uništi Holideja.

Ona je obišla oko korala i ugledala Holideja na kolenima. Iz ranjenog ramena kapala je krv. Njen otac je potrčao prema njemu i udarcem čizme u prsa oborio ga u prašinu. Zatim je stao iznad njega sa „koltom" uperenim Holideju u čelo.

— Tata! Molim te, nemoj!

Pokušala je da ga zgrabi za ruku, da odgurne upereni „kolt", ali se Kol otео i ponovo uperio revolver u Holideja opruženog na zemlji.

— Sklanjaj se, Serena — zaurlao je Kol. — Dalje od mene!

Serena je zurila u njega i kao u transu pošla da stane između njega i Holideja. Kol ju je povukao nazad. — Iza mene — prasnuo je. Serena je stala i prvi put pogledala Holideja. On je bio ošamućen, ali se brzo vraćao sebi. — Ovaj manijak

sa revolverom je vaš otac. Prepoznajete li ga?

— Zaveži! — Kol je zamahnuo nogom i udario Holideja. Devojka je zgranuto pogledala oca.

— Zašto, tata? Zašto? — glas joj je podrhtavao. Stisnula je ruke da bi zaustavila podrhtavanje prstiju.

Kol nije skidao oka sa Holideja, već je i dalje držao „kolt" uperen u njega. — Čuo sam nešto od onih laži koje ti je govorio, Serena. Mislim... da je u meni nešto prepuklo — okrenuo je pogled do lica svoje kćeri. — Serena, ti znaš da nikada ne bih mogao da učinim one strašne stvari o kojima je ovaj čovek govorio. Svemogući bože, reci da znaš?

Žena je stajala zaprepašćena, nema, mučeći se da nađe odgovor koji joj nikako nije dolazio do usana.

— Odgovori mi! Možeš li zamisliti da bih bio u stanju tako nešto da učinim?

Serena je odmahnula glavom i prošaputala. — Ne, naravno da ne mogu.

Kol je klimnuo glavom, a zatim je pogledao Doka. — Svaki čovek koji pokuša da te uveri u takvu budalaštinu jedva da je vredan metka koji će ga odneti u pakao.

Žena ga je opet dodirnula po ruci i Holidej je brzo progovorio.

— Zapitajte ga onda zašto me je od početka mrzeo.

Kol je pobednički klimnuo glavom. — Dobro. Objasniću u čemu je stvar... — pogledao je kćer krajičkom oka i nastavio. — On je bio izvidnik u Fort Trinitiju. Čuo je da ću dobiti sav zaostatak plate i pokušao je da me opljačka, ali su ga Ves Kristi i ostali moji drugovi u tome sprečili. Niko od nas nije želeo ničiju smrt. Čuo sam da su ga samo zadržali dok ja dođem ovamo. Ako mu je verovati, oni su sada mrtvi a to znači da ih je on ubio.

Serena je nabrala obrve. — Ali, kako da ga onda nisi prepoznao čim se pojavio?

Kol je lukavo osmehnuo i Holidej je znao da je to pitanje očekivao. — Ranije je nosio dužu kosu i bradu. Nikada ga nisam video drugačije, a sem toga nosio je odelo od jelenske kože. Odelo, kosa i brada čine čoveka sasvim drugačijim.

Devojka je lagano klamnula glavom, očigledno prihvatajući to objašnjenje. Nije želela da veruje da njen otac ima bilo kakve veze sa pljačkom i ubistvom žene...

— Jedina istina u njegovoj priči — nastavio je Kol — je to što je rekao kako je računao da ću kada izgubiš krdo biti prinuđen da pokažem novac. Želeo je da bude siguran da je novac kod mene i da ga nisam ostavio u nekoj banci. To je čovek koji je želeo moj novac...

— Briga mene za vaš novac — rekao je Dok.

— Mene jeste!

Holidej je pogledao prema uglu spavaonice. I iznenađena Serena se okrenula. Kol je izustio kletvu i pokušao da okrene cev „kolta" u tom pravcu, ali nije bio dovoljno brz.

Teški Enderbijev konjički „kolt" je grmnuo. Kol se trgao unazad kao opruga i odjednom izgubio tlo pod nogama. Udar metka ga je odbacio nekoliko stopa i oborio ga na tlo, ali je Kol uspeo da zadrži revolver

u ruci i ležeći na zemlji pokušao je da ga digne. Serena je vrisnula, ali je njen vrisak zaglušio drugi gromki pucanj konjičkog „kolta", od kojeg je Kol sa velikom rupom nasred lica jednostavno ostao zalepljen za tlo. Od tog prizora Serenu su izdale noge i ona se srušila na zemlju.

Enderbi je izašao iza ugla spavaonice i pošao prema njima, držeći revolver koji se još dimio. Ošamućenoj, skoro onesvešćenoj devojci dobacio je jedan surov pogled, a zatim je okrenuo oči ka Holideju koji je pokušao da se digne.

— I tako ti je dovoljno dobro — rekao je Enderbi. — Ostani tako neki trenutak — zastao je blizu devojke. — Je li vam dobro, madam?

Serena je bez reči gledala u zemlju. Borila se da savlada osećaj mučnine.

— Prebacite nešto preko njenog oca, Enderbi! — procedio je Holidej kroz zube.

— Naravno — šerif je dohvatio Holidejevo ćebe sa ograde i prebacio ga preko Kolovog krvavog tela. — A sada, gde je taj novac, Holideje? — zapitao je Enderbi.

Holidej je slegnuo ramenima boreći se protiv bola u grudima. Rana mu je bila duboka i prva utrnulost od povrede je prolazila. — Prerano ste ga ubili, Enderbi. Nije rekao gde ga je ostavio.

— Pa, u kući nema mnogo mesta gde bi se tolika gomila novca mogla sakriti. U svakom slučaju, nije ga ostavio daleko. Pogledaću okolo i naći ću ga.

— Pošto me ubijete — rekao je Holidej mirno.

Enderbi je klimnuo glavom. — Da, pošto te ubijem.

— Onda ćete morati da ubijete i devojku.

Enderbi je ravnodušno slegnuo ramenima. — Možda neću. Kola sam ubio u samoodbrani. U svakom slučaju, on je bio ucenjen, za njega je raspisana nagrada bilo živog ili mrtvog. I ti si takođe ucenjen, Holideje.

Iskreno iznenađen, Holidej je visoko digao obrve. Zatim je klimnuo glavom kao da se priseća. — Sad se sećam da je šerif u Oktober Kriku rekao nešto o tome da ste izdali za mnom poternicu zbog ubistva Slima Dugana.

— I Kristija. A da ne pominjemo Sentela i Romera.

— Sentela i Romera sam ubio u samoodbrani, to svako može reći. Enderbi je odmahnuo glavom. — Ti si prvi počeo da pucaš.

Holidej je slegnuo ramenima i pogledom potražio ošamućenu devojku. — To je možda i tačno, ali onu drugu dvojicu ne možete natovariti meni na glavu. Ja nemam dvocevku i nikada je nisam imao. Dugan je ubijen dvocevkom — pokazao je rukom prema ćebetu na zemlji. — To je Kol učinio, Kristi mi je toliko rekao.

— Pre nego što si i njega ubio.

Holidej je odmahnuo glavom. — On me je molio da mu učinim tu uslugu i može biti da bi mu uslišio molbu da mu skratim muke, ali nije bilo potrebno jer je pre toga izdahnuo. Ni njegova smrt ne pada na mene, već na Kola. — Serena ih je gledala namučenog lica, čas jednog čas drugog. Tek tada je primetila šerifsku zvezdu na Enderbijevim prsima.

Enderbi se namrštio. — Možda je bilo i tako kao što kažeš. Nije važno. moja priča zvuči bolje — osmehnuo se sa zlobnim zadovoljstvom. — Vidiš, Holideje, nisam zaboravio kako si me u tvrđavi Samner udario puškom po glavi. Ne, još niko do sada nije nekažnjeno učinio tako nešto Denu Enderbiju. A sem toga, izgledaće sasvim zgodno kada budem istakao svoju kandidaturu ako u mojoj biografiji bude pisalo da sam dvojicu takvih tipova kao što ste ti i Kol doneo mrtve preko sedla, napunjene kuršumima iz mog revolvera. To će značiti da sam ja čovek koji ozbiljno shvata svoju dužnost, a takve ljude građani cene i poštuju. Vaša smrt povećava moje šanse da budem izabran.

— A mi nećemo biti tu da kažemo da li ste našli novac ili ne — dodao je Holidej.

— To je tačno — rekao je Enderbi i osmehnuo se. — Naravno, ja ću ga naći, makar morao kuću da razrušim do temelja — okrenuo se prema ženi koja je zurila u njega. — Tako ću, dakle, ipak morati oboje da vas ubijem, madam. To je zaista velika šteta.

Holidej je smatrao da neće imati bolju šansu od ove. Počeo je da privlači noge sebi kako bi se mogao okrenuti i dohvatiti bovi nož koji mu je visio u kaniji na sedlu, ali se Enderbi okrenuo i video njegov pokret. Počeo je dizati cev pištolja, a oči su mu sijale hladnim dželatskim sjajem.

— Ne! — kriknula je Serena i bacila se na Enderbija.

Sledećeg sekunda konjički „kolt" je grmnuo, ali je tane promašilo i zarilo se u zid spavaonice. Enderbi je glasno opsovao i pokušao da povrati ravnotežu što bi mu brzo uspelo da se Holidej, iako ranjen, nije munjevito uspravio i bacio svom težinom na šerifa, poneo ga ispred sebe i tresnuo leđima na ogradu korala. Muklo stenjanje odjeknulo je iz Enderbijevih grudi i devojka je kriknula jer je i sama bila gurnuta u stranu. Šerif je ispustio revolver iz ruke, ali je uspeo da nadlanicom udari Holideja po licu i ovaj je posrnuo i skoro pao presečen oštrim bolom koji je tek tada osetio od zadobijene rane. Enderbi je stisnuo vilice i bacio se za njim, zamahujući i udarajući ogromnim pesnicama. Holidej je pao na zemlju, ali je uspeo da se otkotrlja i da istovremeno saspe Enderbiju u lice pregršt prašine.

Šerif je za trenutak zastao zaslepljen, Dok je ustao na noge i trzajem tela udario čelom Enderbija usred lica. Šerif se zateturao nazad, a Holidej se ustremio za njim i zadao mu najpre udarac desnom, a zatim levom u pleksus, od čega se Enderbi previo u pojasu. Zatim je sledio jedan oštar svong u donji deo vrata i snažni šerif je pao na kolena. Holidej ga je dočekao udarom kolena u čelo, od čega se Enderbi srušio na stranu kao oboreni panj. No i Holidej je osetio oštar bol i skoro ošamućen od novog vala bola pritisnuo je rukom ranu na ivici gru-

di. Pred očima mu se zamaglilo i u ušima mu je odjeknulo zvonjenje udaljenih zvona.

Kada mu se pogled razbistrio ugledao je Enderbija koji se mučio da ustane lica izobličenog od mržnje i bola. Psujući na sav glas, Enderbi je izvlačio svoj drugi pištolj iz futrole.

Holidej je instinktivno stupio u akciju. Izvukao je nož i zamahnuo da ga hitne jer drugog oružja nije imao pri ruci. Istog trenutka kada je teški „kolt" grmnuo, oštrica se zarila Enderbiju u grudi. Iz šerifovog grla oteo se kratak zvuk, kao kad se čovek guši, i revolver mu je ispao iz ruke. Širom otvorenih očiju zurio je u Holideja nekoliko sekundi, a onda se svom dužinom prućio po zemlji.

Holidej je pružio ruku da se pridrži za ogradu, a drugom rukom pritisnuo je ranu. Tako naslonjen, dišući duboko, digao je lagano pogled do Serene. Ona je stajala pored njegovog sedla i obema rukama držala uperen „kolt" njenog oca. Cev „kolta" podrhtavala je u njenim rukama.

Holidej se trgao videvši suze na njenim obrazima. — Napred, Serena — rekao je promuklo. — Niko sem vaše savesti neće moći da vas optuži za to što ste učinili.

Ona je stisnula zube i još čvršće stegla dršku „kolta". Zatim je odjednom pustila da revolver padne na tlo, a rukama je pokrila lice umrljano suzama. Holidej je odahnuo sa olakšanjem kakvo davno nije osetio. Zatim je uzeo maramicu, ovlažio je vodom iz čuturice i skinuo košulju da opere ranu na grudnom košu. Rana je bila bolna, ali je sada manje krvarila. Zadržao je vlažnu maramicu na njoj i skinuvši kaiš zategao ga oko grudi. Do tada se devojka već pribrala i stajala je blizu njega, bleda i još uvek potresena.

— Tako je, dakle, sve završeno... bar što se vas tiče, Holideje!

Dok je lagano klimnuo glavom.

— I šta sada?

Holidej je slegnuo ramenima. — Ne znam. Nemam neki određen plan. Verovatno ću se vratiti tamo odakle sam došao. Taj deo zemlje još nisam dobro upoznao.

Ona je oborila pogled i zapitala jedva čujnim glasom. — Recite mi nešto... Jeste li je voleli?

Holidej je zagledao u daljinu i s usana mu je sišao jedva čujan uzdah. — Ne, nije u pitanju ljubav na kakvu mislite. Znao sam je iz onih dana kada je bila mnogo voljena... Bio sam dirnut njenim padom i njenom nesrećnom sudbinom.

Klimnula je glavom i uzdahnula. — Još samo nešto... Da li biste poštedeli moq oca da sam vas ja to molila?

Holidej je odmahnuo glavom. — Niste shvatili najbitnije Serena. Ja nemam pravo ni da kažnjavam ni da opraštam. Ne sporim da me je gonila želja za osvetom, ali ja revolver potežem samo kada moram. Cilj mi je bio da zločinci budu privedeni pravdi, a vaša je nesreća što je jedan od zločinaca bio vaš otac. No, znajte da niste samo vi nesrećni na ovom svetu.

Onda ga je dugo gledala u oči i na kraju je jedva primetno klimnula glavom. — Hoćete li mi pomoći da ih sahranim?

— Naravno. Učiniću sve što je potrebno.

Dva časa kasnije Holidej je odjahao sam i ćutljiv. Serena ga je posmatrala sa verande, dok se udaljavao kroz večernju izmaglicu, a zatim se okrenula i ušla u tihu, praznu kuću.

— *K R A J* —

čitajte sledeći broj
DOKA HOLIDEJA

BROJ 157

izlazi 20. jula 1984.

IZDAJE I ŠTAMPA NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT, 21000 NOVI SAD V. MIŠIĆA 1.